

Kristillinen miestenlehti

Tosimies

3/24 7,00 €

centro
câmara
municipal
mercado
municipal
teleférico
marina

4

**Omaha Beach
nostaa mieleen sodan kauhut**

20

**Grillimakkara
edelleen suosituin grillattava**

30

Countryman – Jumalan työkalu

► KUSTANTAJA

Faktapro Oy
Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
info@faktapro.fi

► TOIMITUS

Jänismäki 1 A
02940 Espoo
puh. (09) 54 79 74 10
toimitus@tosimies-lehti.fi

► PÄÄTOIMITTAJA

Kimmo Janas
puh. 050 912 7332
kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

► ISSN 1458-3224

► KUVANKÄSITTELY

Faktapro Oy/Petri Janas

► PAINO

KTMP Group Oy Ab
Mustasaari

► ILMOITUSHINNAT 2024

(+ alv 24%)

	mv	2-väri	4-väri
1/1	1.150 €	1.350 €	1.600 €
1/2	670 €	850 €	1.000 €
1/4	400 €	500 €	570 €
1/8	240 €	270 €	350 €

► TILAUKSET

Kestotilaus: 40 € (6 numeroa/vsk)
Määräaikaistilaus: 45 € (12 kk)
tilausmaksut sis. alv 10 %
tilaukset@tosimies-lehti.fi
www.tosimies-lehti.fi
puh. (09) 54 79 74 10

► KANSI

Madeiralla vietetään vuosittain Kukkaisfestivaalia huhti-toukokuussa. Juhlaviikojen aikana järjestetään myös klassikkoautoparaati sekä sivulla 10 esiteltävä Classic Car Revival -autonäyttely.
© Kimmo Janas

Sisällys 3 / 2024

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Vierailu Normandiassa: Omaha Beach nostaa mieleen sodan kauhut
- 9 Sopanen!
• Onko loppu lähellä?
- 10 Madeira Classic Car Revival
- 12 Paavali käveli näillä Korintin kaduilla – löydöt vahvistavat historian
- 14 Korintin kanava
Kahdentuhannen vuoden suunnitelma
- 16 Fredrik Ekholmin Israel-kronikka
• Kristittyjen velvollisuus on puolustaa Israelia
- 18 Kibbutsi-liike Israelissa
- 20 Grillimakara edelleen suosituin grillattava
- 24 Valio tutki, miten suomalaiset kokkaavat ja leipovat
- 26 Sana Karmel-vuorelta 8. osa
• Jumalan lopunajan suunnitelma Lähi-idälle
- 30 Countryman – Jumalan työkalu
- 33 Pohojamaan kautta...
• Musta tuntuu
- 34 Tosimies lukee
• Tuomas Hoppu: Tien päänä Lahti Sisällissota Hämeessä, osa 3
• Ian Garner: Z-sukupolvi Venäjän fasistiset nuoris- ja lapsisotilaat
• Antti Välikangas: Suomi sydämessä Ulkосуomalaisien tarinoita, osa 3
• Waltteri Haapala: Pyhä vaeltaja Askelia Camino de Santiagolla
- 36 Mika Waltari ja totuus Baltiasta 1939-1941
- 38 Jumalan ihmeillä ei ole rajaa
- 40 Israelin paluu -pelin siivittämä Exodus-matka luvattuun maahan
- 44 Tosimies testaa:
ID.7 – Volkswagenin uusi lippulaiva

▲ Joseph Kabochin työtoverina turvakodissa on hänen vaimonsa Angela Mumbi, joka oli alun perin turvakodin asukas.

▲ Marttyyrien Ääni -lehden päätoimittaja Ilpo Jokimäki saa työssään todistaa Jumalan ihmeitä ja rukouksen voimaa.

▲ Israelin paluu -lautapelissä pääsee tutustumaan Israelin kansan vaellukseen, exodukseen.

▲ Täyssähköinen ID.7 on Volkswagenin uusi lippulaiva.

Hyvä nuoret miehet!

Paljon on julkisuudessa – myös tässä lehdessä – surkuttelu nuorten, varsinkin nuorten miesten – syrjäytymistä ja siitä aiheutuvia ongelmia mm. rikollisena aktiivisuutena ja päihteiden käyttönä.

Mutta toki asian eteen voi myös tehdä jotain, esimerkiksi Miessakit on käynnistänyt uuden Ulkokehän Miehet -hankkeen, joka tarjoaa tukea ulkopuolisuutta ja osattomuutta kokeville nuorille aikuisille miehille. Tukitoiminnalla pyritään vahvistamaan osallistujien yleistä hyvinvointia, arjen toimintakykyä ja vähentämään miesten kokemaa yksinäisyyttä. Tuesta voivat hyötyä erityisesti miehet, joita mietityttää esimerkiksi oma elämänhallinta, sosiaalinen eristäytyneisyys, netissä vietetty ajankäyttö tai mahdollinen pettymys tai turhautuminen yhteiskuntaan.

Hankkeen työntekijöiden kanssa toteutettavat yksilötapaamiset ja ohjatut vertaisryhmät käynnistyvät syksyllä 2024.

Mutta tapahtuuhan nuorten miesten parissa toki myös positiivisia asioita. Nuorten uskonnollisuudessa on tapahtunut viime vuosin selvä muutos, ja yhä useampi nuori mies uskoo Jumalaan, ja uskaltaa myös puhua siitä. Ja mikä ihmeellistä, esimerkiksi Suomen evankelisluterilaisen kirkon tutkimusjulkaisun ”Spiritualiteetti 2020-luvun Suomessa” mukaan suomalaiset nuoret miehet uskovat Jumalaan yleisemmin kuin samanikäiset naiset.

Eli ei menetetä toivoa nuoremman polven suhteen, vaan tuetaan heitä – niin miehiä kuin naisiakin – heidän matkallaan kohti aikuisuutta.

K. Janas

Vierailu Normandiassa: Omaha Beach nostaa mieleen sodan kauhut

Pentti J. Rönkkö

Istun pienen Campanile-hotellin aamiaispöydässä Normandiassa Bayexin kaupungissa. Viereisten pöytien puhujien kielisekamelskasta erottuu brittiaksentti ja leveä Teksasin murre. Yhdellä vanterista harmaahiuksisista ja eläkeikäisistä miehistä on päällään T-paita, johon on printattu jonkin merijalkaväen yksikön tunnus. Tuskin erehdyn pahasti, jos arvaan, että täällä ovat monen brittiläisen tai amerikkalaisen matkailijan vanhemmat tai isovanhemmat taistelleet.

Olemme Normandian rannikolla Luoteis-Ranskassa, kaikkien aikojen suurimman mihin nousun näyttämöllä.

Suomalaisille omatoimimatkailejoille Normandia ei ole kaikkien yleisin kohde osin siitä syystä, että sinne ei pääse lentämään suoraan. Itsekin lensimme ensin Pariisiin ja vuokrasimme sieltä auton ja suuntasimme kohti Normandiaa. Ajomatkaa oli edessä noin 300 kilometriä eli nelisen tuntia.

Hotellikaupunkimme Bayex sijaitsee parinkymmenen kilometrin päässä Omaha Beachistä, mutta kuitenkin brittiläisjoukkojen Gold-mihin nousualueen kohdalla.

Saavumme vuokra-autollamme Bayexiin vasta illan tummuessa, mutta mihin nousuhistoriaan törmäämme saman tien, kun osomme

▲ Normandiassa ajettaessa ei voi olla törmäämättä mihin nousuun liittyviin kyltteihin.

▲ Kyltit opastavat Omaha Beachille ja US-hautausmaalle.

Bayexissa sijaitsevan Normandian taistelujen museon pihaan. Museo on jo kiinni, mutta Sherman-panssarivaunuja pääsemme ihmettelemään.

Bayexin kaupunki itsessään on kokemisen arvoinen, sen saamme huomata. Pommituksilta kuin ihmeen kaupalla säästyneessä kaupungissa pääsee aistimaan idyllisten pikkukujien tunnelmaa. Kaupungin mahtava katedraali on sekin pysäyttävä näky.

Muista pysäköinti ja aamiainen

Olemme valinneet Bayexista vanhan kaupungin ulkopuolella sijaitsevan hotellin, joka lupaa ilmaisen pysäköinnin ja buffet-tyyppisen aamiaisen. Ranskalaiskaupungeissa parkkipaikkoja on yleensä niukasti ja kunnollinen aamiainen on ranskalaisissa pikkuhotelleissa harvinainen, eikä meillä olisi ollut aikaa metsästää irtoamiaisia.

Valintamme on osunut kohdalleen. Hotelli Campanile on hieman vaatimaton ulospäin, mutta pysä-

◀ Keväällä 2022 bensa ja autoilu oli kallista.

► Opastekartta mihin nousurannoista.

köintitilaa on runsaasti ja aamiainen on amerikkalaistyylisen tukeva. Ei vihanneksia juurikaan, mutta munakasta, pannukakkua, leikkeitä ja muuta vatsan täyttävää.

Normandian alueella sataa keväisin runsaasti ja niin satoi meidänkin vierailumme aikaan toukokuun alussa. Sateenpitävät varusteet olivat omiaan, mutta sade tavallaan sopii Omaha Beachin historiaan, joka oli paitsi voitokas, mutta vaati tuhansia ja tuhansia uhreja.

Hyökkäys Omaha Beachille

Matkaohjelmamme ensimmäisenä kohteena on Normandian mihin nousun tunnetuin ranta eli Omaha Beach, jossa käytiin mihin nousun verisimmät taistelut.

▼ Omaha Beach ja Les Braves -veistokset puhuttelevat hiljaisella äänettömyydellään.

▶ Normandian maihinnousuhan jakautui joukko-osastojen kannalta viiteen lohkoon. Pohjoisimpana Brittien johtama Sword, kanadalaisjoukkojen Juno, Brittien Gold ja toiseksi eteläisimpänä USA:n joukkojen kohde Omahan Beach ja viimeisimpänä Utah-lohko.

Tie Omaha Beachiin mutkittelee ranskalaisten maalaiskylien läpi ja lopulta etemme avautuu sateinen ja tuulinen hiekkaranta, mutta sitä ennen pieni aukio, johon on sijoitettu sotilaiden muistoa kunnioittava jyrkevä kivipaasi.

Sukellamme autosta sateeseen ja suuntaamme hiekalle. Hiekalla pysähdyimme jyrkevien veistossiipien eteen. Infotaulu kertoo, että kyseessä ranskalaisen kuvanveistäjän Anilore

Banonin yli yhdeksän metriä korkea Les Braves -veistos, jolla kunnioitetaan maihinnousun sotilaita.

Hiekalle on jätetty massiivisia panssariesteitä. Kahmaise panssariesteiden vierestä kouraasi ripaus märkää rantahiekkaa, niin pääset lähemmäksi maihinnousun tunnelmia.

Rannan tuntumassa on myös Omaha Beachin muistojen - museo, jonne suunnistamme sadetta pakoon.

Hämmästyin museon autenttisuuden tunnelmaa tarjoavaa tunnelmaa, jota äänimaailmalla tehostetaan. Ehdottomasti käymisen arvoinen. Kompaktin kokoisen museon sisäänkäynti maksoi toukokuussa 8 euroa.

Tuoret seppeleet

Päätämme jatkaa saman tien yhdelle kuvatuimmista kohteista: ame-

rikkalaisten sotilaiden hautausmaa Colleville-sur-Meriin. Alue sijaitsee rannikolla jonkin matkan päässä Omaha Beachista, Overlord -maihinnousumuseon lähetyillä.

Matkalla nälkä yllättää, ja pysähdyimme Omaha Beachille johtavan tie varrella pieneen La Cremaillere ravintolaan. Tämä suosittu pieni ravintola tarjoaa niin sanotun päivän lautasen - yksinkertainen lounasannos perunaa ja lihaa - 18 eurolla, Buffet-lounaita Ranskasta on turha etsiä.

Annos on maukas ja onneksemme osumme kohdalle juuri ennen kuin ravintolaan alkaa virrata ensin paikallisia ja sitten turisteja bussi toisensa jälkeen.

Hautausmaalla tulijan pysäyttäjä

▲ Saksalaisten tykistöbunkkeri Lonques-Sur-Merissä.

ensin pyökkien reunustama kuja, jonka päässä USA:n lippu liehuu puolitalangossa päivästä toiseen.

Lipun alta avautuu lähes loputtomalta näyttävä valkoisten ristin tie varrella pieneen La Cremaillere ravintolaan. Tämä suosittu pieni ravintola tarjoaa niin sanotun päivän lautasen - yksinkertainen lounasannos perunaa ja lihaa - 18 eurolla, Buffet-lounaita Ranskasta on turha etsiä.

Joissakin risteissä päivämääränä oli 6. kesäkuuta 1944. Tiedän, että jo ensimmäisen maihinnousupäivän aikana tuhansia amerikkalaisia sotilaita kuoli saksalaisten tulituksessa.

Joidenkin ristin juurella on tuoreita seppeleitä. Maihinnoususankareiden jälkeläiset muistavat isiään, varmaan joku aamulla näkemistäni harmaapäistäkin on täällä vierailut.

Museot kertovat

Omaha Beach ja USA:n sotilaiden

▲ Museoihin on kerätty runsaasti sotakalustoa ja näyttelyitä on elävöitetty vahanukeilla. Kuvassa saksalaisten viestintäkeskus Atlantin valli -museossa.

▲ Saksalaisen koppelakit kuvasivat järjestäytyntä sotaa. Overlord-museo.

hautausmaa ja myös Brittien hautausmaa ovat Normandian maihinnousualueen tunnetuimpia kohteita, mutta silti ne edustavat vain pientä otosta alueen sotahistoriasta.

Parhaimman käsityksen maihinnoususta saa lukemattomissa maihinnousumuseoissa, joista pari on jo tässä mainittu.

Museoihin on koottu niin liittoutuneiden kuin Saksan armeijankin sotakalustoa ja kokoelmia täydentävät autenttiset maihinnoususta kuvatut filmit.

Kalustosta on esillä muun muassa täysi valikoima aikansa panssari-vaunuja, niin saksalaisia Pantzereita kuin liittoutuneiden Sherman-vaunujakin. On myös sotilasjohdon limousineja ja kenttävaen jeepejä ja miinanraivauskalustoa ja tietysti tykkeitä, haupitseja, kranaatinheitimiä...

▼ Amerikkalainen maihinnousualue.

▲ Ikkunaruudun takana (kuvasa) pyörii autenttista firmimateriaalia.

▼ Atlantin valli -museossa pääsi kipeämään katolla tunnelia pitkin.

Komentobunkkerin "Himmler"

Vuokra-autolla liikkuva pääsee käte-

västi Bayexista ja rannikkokaistaleita myös kaukaisempiin kohteisiin.

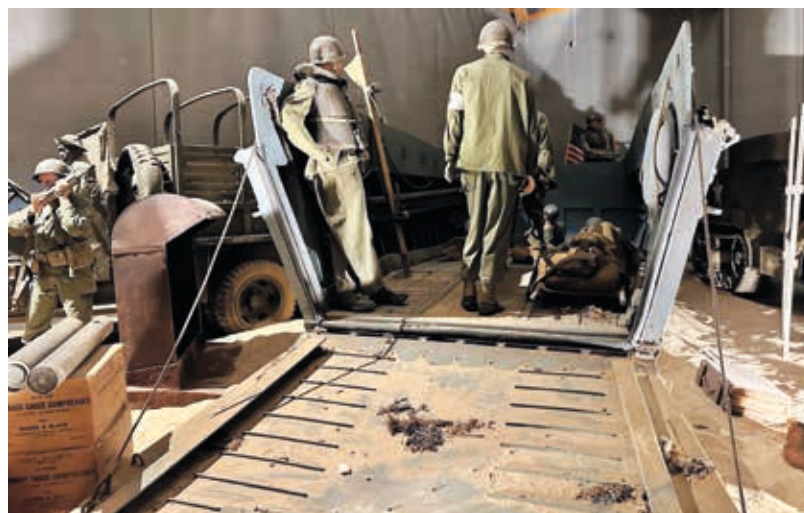
Ehdottomasti käymisen arvoinen kohde on Atlantin vallin bunkkerimuseo Quistrahamissa Caenin kaupungin alapuolella rannikolla.

Korkea tornimainen saksalaisjoukkojen bunkkeri on entisöity täsmälleen samanlaiseksi kuin se sodan aikana.

Museossa pääsee tutustumaan niin generaattorihuoneeseen, lääkintäkeskukseen, ammusvarastoihin kuin konekivääripesäkkeeseenkin. Kerroksista löytyy myös viestintäkeskus, josta johtaa Himmler-laseilla varustettu upseeri.

Kapeaa tunnelia ja metallisportaita kapuamalla pääsee bunkkerin katolle, josta avautuu näkymä rannikolle, jota bunkkeri suojausi aikoinaan.

▼ USA:n Sherman oli pyöreäkulmainen. Memorial Omaha Beach -museo.

Bunkkerimeri niityllä

Omanlaisensa kokemus syntyy, kun pysäytämme auton Caen ja Bayexin välille Lonques-Sur-Merin rannikolle saksalaisten bunkkerialueelle. Tällä alueella saa parhaan käsityksen saksalaisen massiivisesta bunkkeripuolustuksesta.

Vehreän kumpuilevan rannikkoalueen keskeltä kohoaa betonisia bunkkereiden kattoja ja joistakin töröttää myös tykin piippu.

Bunkkereiden sisuksiin pääsemme myös sisälle ja tykin takana seis- tessä voi kuvitella, miltä maisema näytti, kun taivas oli täynnä liittou- tuncien pommikoneita.

Aivan rantatöyrään tuntumassa on vielä konekivääripesäkkeitä, joi- den matalista ikkuna-aukoista tuli- tettiin hyökkääjää.

Vietämme Normandiassa kolme päivää, mutta todelliset sotahistori- an harrastajat saivat helposti kulu- maan viikkoja alueella. Jos kuitenkin päädyt muutaman päivän vierai- luun, niin kohteet kannattaa miettiä jo etukäteen sopivaan järjestykseen liikkumisen kannalta.

Kuinka paljon käyttää aikaa mu-

soissa, sen jokainen päättää itse. Me kiersimme museota kaikessa rauhas- sa, mutta emme jääneet niihin asu- maan. Seuraava kohde poltteli usein jo mielessä.

Normandia on kuitenkin ehdot- tomasti käymisen arvoinen paikka. Se pistää miettimään ylipäättään

sodan mielekkyyttä. Vaikka Nor- mandian kohdalla puhutaan siitä, että hyvä voitti pahan, niin oli toi- saalta masentavaa huomata, miten ihmiskunta voikin panostaa parhaan osaamisensa nimenomaan kykyihin tappaa muita ihmisiä.

▲ Mäihinnousun kunniaksi Omaha Beachilla on myös tämä patsas.

▼ Tuoret seppeleet USA:n kuuluisal- la sotilashautausmaalla kertovat samaa viestiä. Normandia ei ole unohdettu.

Softatalo AIDA Oy

HALUATKO SÄÄSTÄÄ ENERGIAA JA RAHAA?

Säästetään kaukolämpöä, maakaasua, nestekaasua, öljyä ja käyttövettä kiinteistöissä. Globaalisti ainutlaatuiset ja varmat järjestelmät toteuttavat n. 10-30 % säästöjä nopeassa takaisinmaksuajassa.

OTA YHTEYS, NIIN TEEMME TARJOUKSEN !

petri.aalto@aida-energy.com
www.aida-energy.com

JUMALAN ILMASTA LÄMPÖÄ JA VIILEÄÄ KANSALLE

PIA-HEAT TMI PERTTI ANSAKORPI
pertti.ansakorpi@piaheat.fi

lämpöpumppuja ja julistusta

LAPIN KUMI OY
AITO RENGASLIIKE

RENGASPALVELUA LÄPI SUOMEN

www.lapinkumi.fi

Sopanen!

Onko loppu lähellä?

Tiedän varsin hyvin, että monet katsovat nenän vartha pitkin, kun joku alkaa pohtia lopun aikoja. Tietysti suurin osa ihmisistä ei välitä tuon taivaallista koko jutusta, mutta myös useat itsensä uskovaiksi luokittelevat saavat näppyliötä, kun ottaa asian pu- heeksi. Mutta ehkä kannattaisi katsella ympärilleen sillä silmällä. Onneksi vain Jumala tietää tarkalleen, missä ajassa elämme. Mutta pohdiskella kai saa muutkin kuin teologit.

Vaikka maailman historia pitää sisällään mitä hurjimpia kään- teitä, tuskin koskaan ennen on ollut sellaisia tapahtumia, jotka voidaan yhdistää Raamatun ennustuksiin ja Jeesuksen omiin pu- heisiin maailman lopunajoista. Eräs näistä selvistä merkeistä on Israel. Vaikka monet uskonoppineet ja viisaat yrittävät selittää, ettei tämä Israel ole se, josta Raamattu puhuu, uskonpa heidän olevan väärässä. Myös Jeesuksen omat sanat Matteuksen evankeliumin 12:ssa luvussa vahvistavat, että elämme merkillistä aikaa. ”Ja sen tähden, että laittomuus pääsee valtaan, kylmenee useimpien rakkaus.” Eiköhän tällainen kehitys ole jo niin selvästi näkyvissä, että vaikea sitä on kieltää. Tai Raamatun monet ennustukset siitä, että koko maailma kääntyy Israelia vastaan, on vastaansanomaton, vaikka yrittäisi kuinka asian toisin selittää.

Hamasin raaka hyökkäys Israelin siviilien kimppuun lokakuussa 2023 aloitti ketjureaktion, jota yhä todistamme. Maailman kan- soista yksi toisensa perään tuomistee Israelin, vaikka maa puo- lustaa itseään terroristijärjestöä vastaan, jonka ainoa tavoite on hävittää Israel maan päältä. Opiskelijat ympäri maailmaa muiden kovaäänisten juutalaisvastaisten kanssa huutavat kurkku suorana: ”From the river to the sea, Palestine will be free.” (Joelta merelle Palestiina on oleva vapaa.) Eli Lähi-Idän ainoa demokraattinen valtio tulee hävittää. Tajuavatko he, mitä oikeasti huutavat. Jos islamilainen komento ulotetaan huutajien arkeen, naisopiskelijat joutuvat lopettamaan opiskelun, muotinukkeina keikistely loppuu lyhyeen, tasa-arvoa ei ole enää nimeksikään. Sitäkö he haluavat?

Surullista kyllä, myös meidän korkea poliittinen johtomme har- kitsee Palestiinan tunnustamista valtiona. Siis mitä? Tekemällä näin myös Suomi palkitsee terroristijärjestön ja rohkaisee näin sitä yhä uusiin verisiin tekoihin. Kaikki tietävät, että Hamas käyttää siviilejä kilpenään omille pyrkimyksilleen ja syyttää sitten Israelia siviilisten tappamisesta. Jumala antoi Aabrahamille maan ja sanoi: ”Minä siunaan ne, jotka sinua siunaavat, ja kiroan sen, joka kiroaa sinua ja sinussa tulevat siunatuiksi kaikki maailman sukukunnat.” (1 Moos 12:3) Tämä kannattaisi ottaa huomioon ja kieltäytyä kovankin paineen alla tunnustamasta Palestiinaa. Se olisi osoitus Israelin siunaamisesta ja samalla saada siunaus Suomen ylle. Se, jos mikä, olisi vastuullista ulkopoliittikkaa.

► Nyt 11. kertaa järjestetty Madeira Classic Car Revival keräsi Funchalin pilttömmän taivaan alla tuhansittain klassikkoautoista kiinnostuneita Funchalin satama-alueelle toukokuun viimeisenä viikonloppuna.

Vuodesta 2012 lähtien järjestetty Madeira Classic Car Revival on osa jokavuotista Kukkaisfestivaalia huhti-toukokuussa ja vetää tuhansittain niin saarella olevia turisteja kuin varsinaisia asukkaitakin ihailemaan klassikkoautoja.

Madeira Classic Car Revival

▲ Fordin T-malli vuodelta 1912 keräsi ansaitusti ihailevia katseita.

▲ Näyttelyn kunniavierana oli Museu do Caramulon kokoelmiin kuuluva Lamborhini Miura P400 SV, jonka arvo on 3 miljoonaa euroa. Konepellin alla on 3,9-litrainen, 12-sylinterinen 385 hevosvoiman poikittain asennettu keskimoottori, joka siivittää auton 290 km/h huippunopeuteen. Auto on valmistettu Sant'Agatan tehtaalla 22.4.1971 ja on osa tämän superauton viimeistä tuotantoerää.

▲ Fordin näppärä avolavaversio kultaiselta 1920-luvulta.

Kimmo Janas

Madeira Classic Car Clubin järjestämä tapahtuma kokosi 24.-26. toukokuuta Funchalin satama-alueelle Praça do Povolle 484 autoa, joista 25 oli valmistettu ennen vuotta 1946.

Mielenkiintoista on, että tämän kokoluokan kolmipäiväinen tapahtuma voidaan järjestää täysin ilmaistapahtumana, ei onnistuisi täällä Pohjolassa...

Palkintoja riittää

Tänä vuonna palkintoja saivat seuraavat autot:
– Best of Show 2024: Porsche Carrera GT

◀ Madeiralaiset ovat suomalaisten tavoin innokasta rallikansaa, joten ei ihme, että näyttelyssä oli esitteillä myös rallipolkujen tykkejä.

▼ Vuonna 2014 näyttelyn parhaaksi autoksi valittiin José ugusto Araujon omistama Alfa Romeo Giulietta Sprint (1961), takana vuoden 2012 voittaja, José Clementen omistama Peugeot 201, vuosimallia 1930.

▼ Vuonna 2013 parhaan auton palkinnon vei Joao Noronhan omistama Mercedes Benz 250 SL, vuosimallia 1967.

▼ Vuonna 2016 oli Roland Bachmeierin vuoro voittaa vm 1955:n Jaguar XK 140 Drophead C:llään.

▲ Paavin menopelikin oli saapunut saarelle, itse paavi oli samaan aikaan Roomassa pitämässä messua lapsille.

▲ Portugalin armeijan käyttämä nelivetoinen UMM Alter II, vuosimallia 1989.

▲ 100-vuotias paloauto Merrywather London vuodelta 1924 – ei liene enää aktiivikäytössä...

ga S, 1968, om. Gil Freitas
– Tuomariston jakamat erikoispalkinnot: BMW 2002, vuodelta 1974, om. Manuel Costa ja Austin Mini Moke MKII, vuodelta 1968, om. Alexandre Jorge
– Alkuperäisyyssuokka: Fiat 125, 1969, om. João Pereira Teixeira
– Elegance-luokka: Jaguar XK 140, vuodelta 1958, om. João José Figueira da Silva.
Paras tuotemerkin esittely – Ford.

▲ Madeiran hallinnon käyttämiä autokanuottaria. Edessä Hudson Super Six vuodelta 1928 ja vieressä Mercedes-Benz 300 D Adenauer vuodelta 1952.

Todella mielenkiintoinen näyttely, jonka parissa viivähti toinenkin tovi – mikä näkyi seuraavana aamuna liikaa aurinkoa saaneena punoittavana nenänpäällä...

▲ Hellyttävän näköinen menopeli, Sado 550 vuosimallia 1982.

▲ Pikku-Fiateja oli näyttävä rivi. Etummaisena Fiat 500 Nuovo vuodelta 1957 ja vieressä sama malli vuodelta 1965.

▲ Ja tässä niitä alkuperäisiä ja oikeita MG-autoja. Ensimmäisenä vuoden 1953 TD-malli ja vieressä vuotta vanhempi TF-malli.

▼ Näyttelyn parhaaksi valittiin vuonna 2018 tämä Joao Noronhan MG TA, vuosimallia 1937.

▼ Ricardo Veloza pokkasi vuonna 2019 näyttelyn parhaan auton palkinnon Rolls Royce Twentyllä, vm 1927.

▼ Parhaasta entisöinnistä palkittiin vuonna 2019 Triumph TR4, vm 1964, omistaja Eduardo Jesus.

▼ Viime vuonna parhaaksi autoksi valittiin Luis Paulo Noronhan MG B vuodelta 1967.

Korintin pääkatu, Lekhaion näyttää nykyisin tällaiselta. Tällä kadulla apostoli Paavali aikanaan käveli. Taustalla Yläkaupunki ja Afroditen temppeli.

Paavali käveli näillä Korintin kaduilla

– löydöt vahvistavat historian

Etelä-Kreikassa sijaitseva Korinti oli suurkaupunki, jossa asui noin puoli miljoonaa asukasta. Kaupunki oli kuuluisa muun muassa taidokkaasti maalatuista savi- ja keramiikkatuotteista sekä kattotiileistä.

Käydessäni Korintissa pysähdyin hetkeksi ja katselin kuinka lähes 200 kreikkalaista seurasi tarkasti, kuinka opettaja näytti, miten tehdään samanlaisia kuviollisia ruukkuja ja kannuja, joita tehtiin antiikin aikana. Harrastus on nyt suosittu Kreikassa.

Kaupungin keskellä, korkealla paikalla sijaitsee kreikkalainen Apollon temppeli. Se näkyy kaikkiin ilmansuuntiin. Apollo on eräs Kreikan mytologian jumalolento. Kaupungissa oli yhteensä 12 isoa temppeliä. Arkeologit ovat löytäneet kaksi temppeliä, joissa on erityiset huoneet, joissa pidettiin juhlia pakanajumalille ja tähän liittyi pakanajumalille tarjotun ruuan syöminen.

Arvokkaita löytöjä

Kaupungista on kaivettu esiin muun

Eero Ketola

Korintin pääkadulla on pakahduttavan kuumaa. Katu on osittain marmorikivellä päällystetty, siisti, leveä ja suora. Kun katsoo Lekhaion-nimistä katua, niin kaikki tuntuu olevan kuin silloin kun Paavali kävi kaupungissa. Vilkaisu ympärille palauttaa kuitenkin ajatukset nopeasti tämän päivän todellisuuteen. Kaikkialla ympärillä on loppumattoman tuntuisesti raunioita, rakennuskiviä, ja pylvään päitä hujan hajan. Virtavästaräkin terävä ääni kaikuu pitkin muinaisia kauppakortteleita.

muussa agora, tori, teatteri ja bema. Bema on askel tai alusta, jonka päällä muun muassa puhuttiin kansalle.

Apostoli Paavali toi evankeliumin kaupunkiin keväällä vuonna 52 jKr. Kauppakaupungissa asui kreikkalaisia, roomalaisia, syyrialaisia, egyptiläisiä ja juutalaisia. Paavali valmisti aluksi vuohenkarvasta ja nahasta teltoja. Hän sai asunnon samaa

Synagogan sijainti löydetty

Synagoga oli tärkeässä asemassa

Paavalin vieraillessa kaupungissa. Synagogan nimilaatta on löydetty. Synagogan esimies Krispus ja koko hänen perhekuntansa tuli uskoon. Levottomuuksien johdosta Paavali aloitti kokoontumiset yksityiskodissa, joka sijaitsi synagogan läheisyydessä.

Paavali kirjoitti Roomalaiskirjeen Korintista tai sen satamakaupungista Kenkreasta. Kirjeen lopussa hän mainitsee Korintissa asuvan Erastuksen, kaupungin taloudenhoitaja. Korintista on löydetty kivilaatta, jossa on Erastuksen nimi.

Korintissa oli noin tuhat prostituotua, jotka toimivat virkavallan valvonnan alaisina. Pakanatempeleissä harrastettavaa prostituutiota pidettiin ”normaalina”. Paavali kritisoi voimakkaasti kaupungin yleistä käytäntöä vastaan. Hän kuvasi vastapainoksi todellisen rakkauden kauden ja merkityksen. Ensimmäisen korintilaiskirjeen luku 13 on eräs Raamatun tunnetuimmista ja kauniimmista. Paavali vieraili Korintissa vähintään kolme kertaa. Korintista hän kirjoitti myös ensimmäisen ja

toisen tessalonikalaiskirjeen.

Toisen maailmasodan aikana Korintissa oli suuri sotavankileiri. Vankkeina oli noin 8000 liittoutuneiden sotilasta. Heistä yli tuhat oli uusiseelantilaisia ja 900 australialaista. Leiri oli toiminnassa vain kahden kuulauden kuluttua. Vangit lähetettiin pääasiassa Saksan vankileireihin.

▲ Apollonin temppeli Korintissa. Doorilaiset pylväät on tahallaan tehty vinoon maanpinnan muutosvärähtelyn takia. Kukin pylväs painaa 25 tonnia. Temppelin koosta saa käsityksen vertaamalla sitä vasemmalla käveleviin ihmisiin.

Taustatiedot:

Korintin arkeologinen museo
NIV Study Bible, 2002 edition.

▼ Korintin vanhojen kauppojen raunioita.

HARVESTERIT TOSIMIEHILLE

KETOFORST XTREME V2

Tulossa 360°-rotaattorilla!

KETO FORST W,
XTREME V2 ja ECO

Ensiharvennuksen ja energiapuun tekoon.

Kone-Ketonen Oy
puh. 020 734 4640
keto-harvesters@kone-ketonen.fi

Tervetuloa Juhannuksen viettoon Rautialaan, Vesilahdelle perjantai 21.- sunnuntai 23.6.2024

Rautatieläisten Kristillinen Yhdistys ry / RailHope Suomi järjestää perinteisen Juhannusjuhlan kesäkodissaan Rautialassa. Rautiala 17, 37470 Vesilahti.

Perjantai – Juhannusaatto

n. klo 16 Saapuminen Rautialaan ja majoittuminen
Vieraina runomies Reijo Vähälä sekä Taisto Bollström sekä RHI:n evankelista Arulraj Intiasta.
17.00 Päivällinen
18.00 Lipunnosto ja siirtyminen rantaan
Yhteislauja, runoja, grillimakkaraa, kahvia, leppoosaa yhdessäoloa sekä Juhannussauna. Mahdollisuus uintiin saunarannassa.

Lauantai – Juhannuspäivä

08.30 Aamiainen
10.00 Messu Vesilahden kirkossa, saarna rovasti Esa Lipasti, seurakunnan tarjoamat kirkkokahvit
13.00 Lounas
14.30 Pihapelejä ja vapaata seurustelua.
17.00 Päivällinen
19.00 Rantasauna lämpimänä
21.00 Lipunlasku

Sunnuntai

08.30 Aamiainen
10.00 Messu Narvan kyläkirkossa, saarna pastori Mari Pakkanen
13.00 Lounas Rautialassa
14.00 Lähtökahvit ja vapaa sana

Reijo Vähälä pitää runoesityksen ”Onni yksillä – kesä kaikilla”.

Taisto Bollström luo juhannustunnelmaa musiikin merkeissä.

www.railhope.fi

Suojaa ja kosteuta kasvojesi Ein Gedi kuolleenmeren tuotteilla. Sarja sopii mainiosti myös miehille.

Tabita Products Oy • 050 505 4238
tabita@engedi.fi • www.engedi.fi

Korintin kanava

Kahdentuhannen vuoden suunnitelma

Eero Ketola

Matkailijoiden ryhmä katsoo ihmetellen ja ihastellen alas kohti 80 metriä alempana kimaltelevaa kanavaa. Jyrkät seinämät johdattavan miehet innokkaaseen keskusteluun siitä, miten ihmeessä kanava on saatu louhittua halki kovan kallion. Katson samaan suuntaan kuin miehet, ja on vaikea kuvitella orjien tuskaa ja kärsimyksiä roomalaisten piiskaniskujen ajaessa heitä pakkotyöhön.

► Korintin kanava on 6,5 kilometriä pitkä kanava, joka kulkee Kreikan mantereen ja Peloponnesoksen niemimaan yhdistävän Korintin kannaksen poikki. Kanava yhdistää Korintinlahden lännessä ja Saroninlahden idässä. Kanavaa edelsi kivetty, laivojen vetotie, jota pitkin kannaksen yli hinattiin pienempiä aluksia. Kanavan valmistumiseen lopullisesti johtava työ tehtiin vuosina 1882 – 1893.

Korintia hallinnut tyranni Periandos suunnitteli kanavan rakentamista jo 700 eKr. Työ kuitenkin pysähtyi ensimmäisillä metreillä. Kuitenkin hänen aikanaan rakennettiin diolkos-nimellä tunnettu kivipäällysteinen tie. Rahti ja kevyemmät aluksen kyettiin hinaamaan mereltä merelle. Pitkä ja vaarallinen kiertomatka Malean niemien ympäri pystyttiin välttämään. Myös Aleksanteri Suuri suunnitteli kanavan rakentamista. Demetrios Poliorketes päätti rakentaa kanavan 307 eKr., mutta egyptiläiset insinöörit varoittivat häntä koska lännen ja itäpuolen lahtien vedenpinta oli eri korkeudella. Roomalaisajalla rakentamista suunnitellevat ensin Julius Caesar ja hänen jälkeensä keisari Caligula.

Keisari Nero käynnisti kanavan rakennustyöt vuonna 67 jKr. Hänen kerrotaan lyöneen ensimmäisen iskun kultaisella hakulla ja kantamalla ensimmäisen korillisen maata selänsään. Tähän Neron työpanos sitten päättyikin.

Juutalaiset orjat aloittavat työn

Kanavaa pakotettiin kaivamaan noin 6000 orjaa. Suurin osa orjista oli juutalaisia. Heidät oli tuotu Israelista sotavankeina. Ensimmäinen Juutalais-Roomalainen sota käytiin vuosina 66 – 74 jKr. Toisinaan soota kutsutaan nimellä Suuri juutalainen kapina, hepreaksi ha-Mered Ha-Gadol tai Juutalaissota. Tämä oli ensimmäinen suuri juutalaisten kapina Rooman maailmanmahtia vastaan Juudean maaperällä. Kapinan lopputuloksena juutalaisia kaupunkia tuhottiin, ihmisiä karkotettiin tosille alueille ja maata otettiin Rooman armeijan käyttöön. Jerusalemin temppele hävitettiin maan tasalle ja koko juutalainen hallintojärjestelmä tuhouttiin. Kapina alkoi vuonna 66 jolloin oli meneillään keisari Neron 12. hallitsijavuosi.

Neron itsemurha keskeytti louhimisen

Orjien työ kuitenkin keskeytyi varsin pian. Keisari Nero teki itsemurhan ja olosuhteet muuttuivat. Orjat ehdivät kaivaa kanavaa 3,5 kilometrin pituudelta ja 40 – 50 metrin leveydeltä. Maata oli siirretty pois noin 500 000 kuutiometriä.

Tämän jälkeen suunnitelma seurasi toistaan. Työ oli liian suuri. Diolkos, kivitie pysyi käytössä aina-

kin 800-luvulle saakka.

Kreikan hallitus ryhtyi tositoimiin ja aloitti projektin kanavan valmistumiseksi vuonna 1869. Urakka tuntui mahdolliselta, sillä Suezin kanava oli valmistunut samana vuonna. Varsinainen työ lähti käyntiin vuonna 1882. Kanava avattiin juhlallisesti vuonna 1893.

Maanvyörymiä ja syöksypommittajia

Historian aikana useat maanvyörymät ovat tukkinet kanavan. Pahimman vyörymän uudelleen kaivaminen kesti kaksi vuotta. Kanavalla sodittiin rajusti toisessa maailmansodassa. 26. huhtikuuta 1941 saksalaiset aloittivat Operaatio Hannibalin. Saksalaiset hyökkäsivät 2000 sotilaan voimin. Taistelussa oli mukana kevyitä- ja raskaita pommit-

tajilla ja 53 Stuka-syöksypommittajalla. Vastassa oli 1500 kreikkalaista sotilasta ja 900 sotilasta Brittiläisen kansainyhteisön maista. Liittoutuneet kärsivät tappion. Saksalaiset ottivat runsaasti sotavankeja. Osat vaihtuivat. Vuonna 1944 perääntyvät saksalaiset tukkivat kanavan muun maassa työntämälle sinne junavaunuja ja aiheuttamalla maanvyörymiä räjäytyksillä. Korjaus kesti viisi vuotta.

Kanavan leveys on maanpinnan tasolla noin 24,6 metriä ja veden pinnan tasolla noin 21,3 metriä. Seinämien korkeus on suurimmillaan 80 metriä. Rakennettaessa poistettiin 12 miljoonaa kuutiometriä maata. Kanavan syvyys on noin 8 metriä. Vuorovesi muuttaa virtauksen suuntaa, joka kuudes tunti.

Kanavan käyttö on vähentynyt.

▲ Keisari Neron kasvokuva. Löydetty Korintista, Julian basilikasta.

Se on aivan liian ahdas nykyisille laivoille. Kanavan sulut ovat ainutlaatuiset. Sillat eivät nouse ylös mikä on tavallista, vaan laskeutuvat tarvittaessa kanavan pohjaan.

Taustatiedot:

Korintin kanavamuseo.

OIKAISU

Isänpäivä-extrassa (5/23) olleessa Viljo Takalan haastattelussa oli virheellisesti kerrottu hänen toimineen 7,5 vuotta Pyhäsalmen asemamestarina. Oikea titteli on **asemapäällikkö**. Pahoittelemme virhettä.

Fredrik Ekholmin Israel -kronikka

Kristittyjen velvollisuus on puolustaa Israelia

Room 15:27 sanoo: "Näin ne siis ovat päättäneet, ja ne ovatkin tämän heille velkaa. Jos kerran pakanuudesta kääntyneet ovat päässeet osallisiksi Jerusalemin pyhien hengellisistä aarteista, heillä on puolestaan velvollisuus auttaa näitä aineellisesti."

Jumalan sana sanoo, että me olemme hengellisille isillemme velkaa kaikesta siitä hengellisestä hyvästä ja siitä perinnöstä, jonka olemme heiltä saaneet. Eikö siis ole luonnollinen itsestäänselvyys puolustaa Israelia? Israelin puolella oleminen merkitsee myös Jumalan sanana puolustamista. Monet messiaanistat uskovista ja arabikristityistä kokevat tänä päivänä yhteyttä ja sovinnon todellisuutta.

Israelin puolustaminen ja sen puolella oleminen ei tarkoita Israelin hallituksen ja kaikkien sen päätösten puolustamista, eikä kaikkien juutalaisten perinteiden tai maallisten tapojen sokeaa hyväksymistä. Mutta meillä täytyy olla ymmärrystä heidän kutsustaan, tarkoituksistaan ja oikeuksistaan. Siksi meidän täytyy myös puolustaa Israelin olemassaoloa, Jumalan suunnitelmien ja Hänen sille tekemien lupauksen pohjalta. Näitä suunnitelmia ja lupauksia vastaan hyökätään tänäänkin, ja entistä voimakkaammin. Hehän saivat tehtäväkseen välittää Jumalan sanaa, synnyttää Messiaan ja tuoda sanoman Jumalan valtakunnasta

► Ylistystä Tukholman Jerusalem Breakfastilla.

koko maailmaan! Sanotaanhan: "Pelastus tulee juutalaisista". Kun luemme Raamatusta sen ajan kansasta, on tänäänkin kyseessä sama Israelin kansa.

Raamattu – juutalaisia kirjoituksia

Kaikki Raamatun kirjoitukset, joissa kerrotaan mm. Aabrahamista, Moosksesta, Daavidista jne ovat juutalaisten kirjoittamia. Juutalaiset ovat siis säilyttäneet Jumalan sanaa ja välittäneet sitä eteenpäin tuhansien vuosien ajan, antaakseen sen meille ja muulle maailmalle. Kaikki minkä tiedämme esim. Jeesuksesta, on juutalaisten kertomaa evankeliumeissa, paitsi Luukkaan evankeliumi. Mutta Luukas eli heidän kanssaan. Kaikki tämä, mikä on niin arvokasta meille, tulee siis tältä kansanryhmältä (juutalaisilta). Tästä syystä on itsestään selvää, että meidän tulee puolustaa ja rakastaa juutalaisia ja näen sen etuoikeutena, tärkeänä kutsuna. Ja meidän tulee säilyttää tätä juutalaisilta saatua hengellistä elämää. Heidän kunnioittamisensa liittyy Hänen kunnioittamiseen, joka on kutsunut heidät ja valinnut heidät tähän tehtävään välittää Hyvät uutiset koko maailmalle – myös Suomelle.

Kriitikot ja kriisit

Kriittisinä aikoina, myös nykypäivänä, kun monet ovat halunneet tuhota juutalaiset esim Hitlerin ja Natsi-Saksan tai Irakin Saddam Husseinin kautta, on uhka juutalaisia kohtaan ollut julma.

Se mitä Lähi-Idässä ja Gazan alueella tapahtuu on saanut aikaan sen, että niitä jotka maailmassa ovat Israelin puolella on vähemmän kuin niitä, jotka syyttävät Israelia ns kansanmurhasta. On jopa puhetta pääministeri Netanyahuun tuomitsemisesta kansanmurhasta. Israel halutaan jopa viedä YK:n tuomioistuinten eteen Haagissa, vain koska he ovat puolustaneet olemassaoloaan, suojelleet kansaansa ja maataan, mihin heillä on oikeus ja velvollisuus. Näin jokainen maa toimisi – miksi ei Israel?

Kuka haluaisi elää jatkuvan epämiellyttävän terroriuhan alla Hamasin, Hizbollahin ja Iranin suunnalta, joiden kaikkien tavoite on tuhota Israel. He eivät koskaan ole peruneet puheitaan, vaan ovat avoimesti julistaneet tätä koko maailman edessä. Samaan aikaan kukoistavat merkittävät mielipiteet ja asenteet, joiden mukaan Israel ei saisi puolustautua ja kitkeä pahuutta, joka on heihin

kohdistuvan uhan taustalla. Onko sallittua, että Israel saa voittaa sodan, kun heitä vastaan hyökätään?

Israel ei ole koskaan aloittanut sotaa. Tunnen niin paljon israelilaisia, että tiedän miten rauhaarakastavia he ovat. Iranin hallinto puolestaan inspiroi, kustantaa ja kouluttaa monia suunnitellensa Israelin tuhoamista. Heidän kanssaan on mahdoton neuvotella rauhasta, mutta maailmanyhteisö yrittää silti painostaa siihen.

Uusvanhaa vääristynyttä logiikkaa

Se, että Israel luovuttaisi 10, 30 tai 50 % maa-alueistaan, ei ole kestävä ratkaisu. Sitä on jo yritetty. Koskaan ei voida päästä sopuun sellaisten kanssa, jotka eivät ole kiinnostuneita rauhanomaisista sopimuksista, vaan mielummin koko israelin tuhoamisesta – kaikki "joen ja meren" (Jordan-joki ja Välimeri) väliltä. Tässä voidaan puhua totaalista kansanmurhasta ja yrityksiä sille on ollut monia. Maailmanyhteisö sai 90-luvulla Israelin kättelemään arkkiteroristi, PLO-johdaja, Jasser Arafatia, minkä seurauksena hän sai Nobelin rauhanpalkinnon. Hän sanoi yhtä maailman edessä, mutta

itse asiassa tavoitteena oli vain tuhoaminen. Maan vaihtamista rauhaa vastaan on yritetty monta kertaa, ilman hyviä tuloksia. Seurauksena on vain ollut tuhoa.

14.04.2024 Iranin hallinto ampui ensimmäistä kertaa omasta maastaan ohjuksia, raketteja ja lennokkeja kohti Israelia. Yli 350 sotakärjestä vain muutama pääsi perille, mutta ilman menestystä! Persian (nykyisen Iranin) hallitsijat yrittivät myös aikoinaan tuhota Israelin. Tästä kerrotaan Raamatussa. Siellä kerrotaan myös, että he tulevat lopunaikoina kääntymään Israelia vastaan.

Gaza polttopisteinä

Gazan alue voi aika hyvin vuoteen 2005 asti, niin kauan kuin Israel valvoi sitä ja siellä asui juutalaisia (n 8000). Heillä oli kaikkein hedelmällisimmät puutarhat ja vihanneviljelmät, joilla oli paljon vientiä. Gazalaiset saivat tätä kautta tarvitsemiaan työpaikkoja, mutta tämä kaikki sortui 2005. Heidät huijattiin uskomaan, että maan luovuttamisen vastineeksi tulisi rauha ja juutalaiset pakotettiin muuttamaan pois. Se piti antaa ilmaiseksi Gazan palestiinalaisille, joiden puolestaan tuli hoitaa puutarhat, viljelyt ja vienti. Alueesta piti tulla "Välimeren Singapore" – mutta kävi täysin päinvastoin! Alue romahti ja Hamas, joka otti vallan 2007, antoi kaiken sortua ja rakensi terrori-infrastruktuuria ja johti sieltä käsin sotatoimia Israelia vastaan.

Tämä johti kaikkeen siihen, mitä tapahtui 7. lokakuuta ja on seurausta Israelin pääministeri Ariel Sharonin 2005 hyväksymälle päätökselle. On merkittävää, että hän joutui koomaan pian tämän päätöksen jälkeen.

Avustusta – kenelle ja mille?

Maailmanyhteisö on pumpannut miljardeja avustusrahoina Gazaan viime vuosikymmeninä, mutta kansa ei ole saanut siitä mainittavaa hyötyä, vaan Hamas on ottanut kaiken omiin korruptoituneisiin tarkoituksiinsa; tuhotakseen Israelin. Eikö kukaan ole valvonut, minne rahat ovat menneet? Menivätkö ne ns. avustuksiin, vai maanalaisten tunneleiden rakentamiseen? Ehkä

► Viralliset kunnianosoitukset ja lahjojen jakamista. Vasemmalta Knesetin jäsenet Simon Davidson ja Ohad Tal, JPB:n johtaja Albert Veksler, JPB:n perustaja Robert Illatov, kansanedustaja Alexander Christiansson Ruotsin eduskunnasta.

maailma luuli, että meillä on Gazassa, YK:n edustus, eli n. 13 000 ja UNRWA:n edustajaa/työntekijää? Mutta tiedämme mitä he siinä puuhaavat.

Silmät jotka eivät näe, korvat jotka eivät kuule

Tänään vaaditaan ja uskotaan että rauhaa tulisi alueelle, jos saataisiin kahden valtion ratkaisua, saavutetaan alueelle, kun samalla maailma tuntuvat hyväksyvän terrorijärjestöjen näyt ja temput – eli Israelin eliminoimisen – Iranin hallinnon ja heidän jatkeensa Hizbollahin ja Hamasin kautta. Tämä kaikki olisi voinut johtaa Israelin sotilaalliseen, poliittiseen ja humanitaariseen itsemurhaan. Millaista sokeutta maailman johtajissa! "Maan vaihtaminen rauhaan" johti Gazassa 19 vuoden ajan Israelin vastaisiin hyökkäyksiin ja kulminoitui 7. lokakuuta viime vuonna. Mikä on terrorijärjestöjen tarkoitus ja päämäärä, jos ei tämä: Israelin tuhoaminen. Näiden kanssa maailman mielestä pitäisi neuvotella ja heille maksetaan avustuksia ja mahdollistetaan heidän olemassaolon ja kyky toteuttaa kansanmurha juutalaisia kohtaan.

Israel on aikaisemmin käynyt puolustussotaa Libanonissa Hizbollahia vastaan ja turvatakseen rajansa ja turvallisuutensa Israel asetti turvalueen, jotta terroristit eivät voisi toimia niin lähellä Israelin rajaa. Mutta muu maailma huusi, ei näin saada tehdä ja Israel perääntyi. Hizbollah käytti tilaisuuden hyväkseen, valloitti alueen ja sijoitti kymmeniä tuhansia ammuksia Israelin rajan tuntumaan. En ole kuullut kenenkään protestoivan tätä vastaan. 130 000 israelilaista Pohjois-Israelista evakuoitiin tästä syystä etelään. Kuinka kauan länsimainen media saa syöttää puoliotuoksia ja ennalta ostettuja versioita uutisoinnissaan?

Lellivä ja ontuva politiikka

Tämä terroristivaltioiden ja -järjestöjen lelliminen ei vaikuta tavoittelevan muuta kuin Israelin maan ja kansan tuhoamista. Uskon, että Jumala kysyy tänään: "Mitä sinä voit ja haluat tehdä asialle?" Nousemmeko puolustamaan, kun Israelia jälleen pidetään "syntipukkina", riippumatta siitä mitä he tekevät tai eivät tee? Kutsomme ja velvollisuutemme on aktiivisesti etsiä totuutta, rukoilla ja korottaa äänemme totuuden puolesta, eikä vain passiivisesti seurata sivusta!

29.11.1947 YK:ssa päätettiin, että Israelista luotaisiin maailman juutalaisten kotimaa. Laadittiin esitys siitä, kuinka suuren osan maasta juutalaiset saisivat ja kuinka suuri osa menisi arabeille. Juutalaiset hyväksyivät ehdotuksen ja 14.5.1948 Israel julistettiin YK:n päätöksellä itsenäiseksi demokraattiseksi valtioksi. Mutta arabimaiden johtajat eivät hyväksyneet tätä, vaan 5-6 naapurimaan armeijaa hyökkäsi samantien ja halusi heti tehdä lopun tästä uudesta hauraasta valtiosta. Jos Israelin puolustus ei olisi onnistunut, heitä ei tänään olisi olemassa!

Toivon, että sinä lukija, voit nähdä, että rauhanomaiset ratkaisut eivät ole yrityksistä huolimatta onnistuneet. Toinen esimerkki on, kun Israelin pääministeri Ehud Olmert oli valmis luovuttamaan palestiinalaisille n 97% siitä maa-alueesta, josta silloin neuvoteltiin. Arabit eivät suostuneet kompromissiin.

Maailman, joka nyt kovaäänisesti tahtoo estää Israelia riisumasta Hamasia aseista ja siten luomaan israelilaisille turvallisemman mahdollisuuden asua alueella, pitäisi kokea velvollisuudekseen antaa Israelin kaikkien maailman valtioiden tavoin puolustaa oman maansa tulevaisuutta. Eikö muisteta historiaa ja

sitä, mitkä todelliset ongelmat ovat – joista olen jo maininnut muutaman?

Yksin maailman keskellä?

Knesetin jäsen Ohad Tal sanoi Tukholman Jerusalem rukousaamiaisella huhtikuun 2024 alussa: "Niin kauan kuin Israel on ollut olemassa on sen alueella ja Gazassa vallinnut pakolaisongelma. YK on yrittänyt ratkaista ongelman ensisijaisesti oman järjestönsä (UNRWA) kautta. Mutta kuinka monta pakolaista he ovat vapauttaneet? (Oikein sanottuna: Kuinka moni on saanut pysyvän turvallisen asuinpaikan?) NOLLA – siitä huolimatta, että UNRWA:lla on n 13 000 työntekijää vain Gazassa. UNRWA vaikuttaa hallittomalta ratkaisemaan ongelmaa, vaan haluaa ylläpitää sitä." Tämä on taloudellisesti kannattavaa. Maailmanyhteisö maksaa pakolaisongelmasta, mutta monen mielestä Israel on ongelma. Tätä suurempaa valetta ei ole. Israel sen sijaan voisi olla ratkaisu.

Silti ei yksin

Meidän Jumalamme, Israelin Jumala, joka pitää kansalleen antamansa lupaukset, kykenee varjelemaan heidät Jeesuksen paluuseen asti. Mutta Jeesus ei palaa ennen kuin he tunnustavat: "Siunattu olkoon hän, joka tulee Herran nimessä!" Me uskomme Jumalan sanaan ja se on meidän ohjenuoramme. Ja kristittyinä saamme puolustaa uskonisiamme ja -ystäviamme, koska on kyse Raamatun suuresta pelastushistoriasta ja -suunnitelmasta KOKO maailmalle! Me olemme Raamatun puolella ja puolustamme Jumalan sanaa, kun Jeesus koskettaa juutalaisia. Silloin he ovat ottaneet vastaan messiaanisa! Juutalaiset ovat olemassa mm. valmistellakseen Jeesuksen paluuta maan päälle – Jerusalemiin.

RUKOILE – Kaikesta huolimatta ja kaiken keskellä

Lopuksi, rukoilkaamme Psalmin 122:6-7 mukaan: "Rukoilkaa rauhaa Jerusalemi! Ne, jotka sinua rakastavat saavat levon ja rauhan. Olkoon hyvinvointi muuriasi sisällä, rauha linnoissasi!" Tätä me rukoilemme Israelin kansalaisille. Seistään muurinaukossa, arabikristittyjen tavoin, Israelin ja Jerusalemin puolesta!

Kirjoittaja, Fredrik Ekholm on Israelin kunniankonsuli.

Kibbutsi on israelilainen kollektiivitala. Israelissa on 279 kibbutsia (2022) määrän ollessa viime vuosina laskussa.

Ensimmäinen kibbutsi perustettiin Genesaretinjärven rannalle vuonna 1909 eli jo paljon ennen Israelin valtion perustamista (1948). Kyseessä on runsas sata vuotta toiminut suurtilajärjestelmä. Ajatus ensimmäisissä kibbutseissa perustui tasa-arvoon ja vapaaehtoisuuteen, jossa asukkaat noudattivat tiettyä ns. yhteiskuntasopimusta elämästä ja asumisesta.

Yksityistäminen vähentää määrää

Sosiaalinen elämä, kulttuuri ja opetus oli järjestetty osuuskuntatyyppiseen yhteisomistukseen, jossa kibbutsin ja asukkaiden tuotot käytiin kibbutsin yhteisen hyvän vastuuseen, kibbutsin pyörittämisessä. Asukkaat olivat pääasiassa aviopareja tai lapsiperheitä, saaden käyttöönsä perhekokoon suhteutetun summan rahaa käyttöönsä – riippumatta työstä ja asemasta. Päätöksenteko toimii suoran demokratian tavoin, jossa yksilö on vaikuttamassa suoraan päätökseen. Lapset kibbutseissa ovat alunperin asuneet eri tiloissa, jossa heitä on hoidettu yhteisöllisesti, jolloin he saivat opetuksessa käytännössä samat lähtökohdat. Suuri osa kibbutseista luopui yhteisistä lasten nukkumutiloista jo 1990-luvulla.

Alkujaan kibbutsit olivatkin erikoistuneet maatalouteen, jossa olosuhteet olivat varsin vaatimattomia, asumisen ja yhteisruokailun (ruokala) suhteen. Sittemmin vuonna 1970 ja 1980-luvulla alkoi kibbuttien yksityistäminen määrin alkaessa vähetä. Samalla tuli maatalouden lisäksi muutakin tuotantoa, kuten teollisuutta mm. matkamuitseja, hotelli- ja majoitustoimintaa turisteille jne. Nykyään kibbuttien määrän vähetessä niiden merkitys yhteiskunnalle on myös vähentynyt. Kibbutseissa arvioidaan asuvan arviolta viime vuosina n. 100 000 – 150 000 ihmistä, osa voi olla muutamana päivänä kibbutseissa ja loput päivät muualla työssä. Asukkaita on vaihtelevasti sadan ja tuhannen välillä kibbutsin koosta riippuen, ja

Kibbutsi-liike Israelissa

valtaosa heistä on uskonnoltaan ns. maallisia (uskonnottomia).

Kibbuttien luontoarvot 2020-luvulla

Monet ihmiset ovatkin alkaneet arvostaa kenties vanhaa työuraansa kibbutseissa aikanaan, joka on jyrkkä kontrasti kaupungistuneeseen nyky-Israeliin. Moni kaipaa nykyään luontoa ja puhdasta ilmaa sekä vihreyttä ympärilleen, joka on saanut hakemusten määrän nousuun. Ensimmäistä kertaa kibbutsihakemusten määrä on kasvanut 30 vuoteen – jonotuslistoilla. Kibbutsi-liike (kibbutz.org.il) on perustanut ”matmaking-palvelun” helpottaakseen hakijoita löytämään juuri itselle mieluisan kibbutsin. Ayelet Harris kibbutzliikkeestä kertoikin, että jopa 500 hakijaa on jonottamassa paikkaa kibbutsiin. Ilmiötä maassa hieman ihmetellään, vaikka maailmalla vaikuttanut Covid-19-pandemia on laantumaa päin, ja yhteiskunta on jälleen avautunut.

Aiemmin varsin askeettisten kibbuttien ympärille on alkanut kehittyä yhteiskunnallisia palveluja (koulut, sairaalat, kaupat jne.), joka on lisännyt hakijoiden määrää. Moni alijan tehnyt, saakin asunnon kibbutsilta sinne muuttaessaan. Nykyinen asuntotilanne suuren väestönkasvun ja maahanmuuton vuoksi on hyvin haasteellinen. Länsimaat kritisovat Israelin asuntopoliittisia ratkaisuja eri alueille, ymmärtämättä tilannetta, että asuntoja tarvitsevat niin juutalaiset kuin arabitkin. Lapsiperheen on mahdollisuus saada asunto kibbutsilta, jonne heillä voi

olla juuret jo omasta lapsuudestaan.

Nykyään on joitakin kibbutseja, joiden pohja on uskonnollinen, hakijoita yhteisöihin on alkanut olla lisääntyvässä määrin. Uskonto tuo yhteenkuuluvuuden tunnetta sanovat monet uskonnolliselle kibbutseille muuttajat. Kibbutseilla, kuten monessa muussakin yhteisössä tai organisaatiossa tarvitaan eri ammattialojen ihmisiä, pitämään yllä yhteisön viihtyvyyttä. Ammattimies on aina ammattimies, vaikka putkimies, häntä tarvitaan kibbutsin huoltotehtäviin. Monelle pitkä tuntiä työmatka voi olla syy hakeutua työhön kibbutsiin, jos on halukas tinkimään elintasostaan tarvittaessa.

Jäsenyyttä edeltää ns. koe-jäsenyys, jolloin voi päättää, haluaako asua yhteisössä ja sitoutua sen sääntöihin.

Kibbutseihin muuttaa nykyään lapsiperheitä, vanhemmat 50 ikävuoden molemminpuolin, monen ollessa realistisia mihin ovat muuttamassa, olosuhteet huomioiden. Harris, Kibbutzliikkeestä arvelee, että Covid-19 sulut sekä tiukat määräykset ovat olleet ”katalyytti” muuttaa isoista kaupunkien keskustoista väljään asumiseen maaseudulle. Rauhallinen ympäristö tukee esim. etätöiden tekemistä, kunhan tarvittavat tekniset valmiudet (nettiyhteydet) ovat olemassa.

Keskustelut kibbuttien tulevaisuudesta

Viimeiset vuosikymmenet Israelissa on keskusteltu kibbutz-liikkeen tulevaisuudesta, miten se on sosiaalisen järjestelmän tullut tiensä pää-

hän. Rahoituskriisi 1980-luvulla sai aikaan alasajoja järjestelmässä. Nykyään kibbutseista vain 74 on kunnallisia, kaikki muut ovat yksityistetty. Kibbuttien tuotanto maataloustarvikkeista oli vielä muutama vuosi sitten 40 %, vaikka työntekijämäärä oli vain n. 2 % väestöstä. Huolimatta kibbutseihin kiinnostumisen vähenemisestä, ennen nykyistä kasvun kautta, se on aina kiinnostanut ulkomaisia ja kansainvälisiä vierailijoita. Ulkomaiset vierailijat näkivät ideologian aikoinaan kiinnostavana.

Nyky-kibbutsit Israelissa ovat tulleet avoimemmiksi uusille jäsenille pyrkien joustamaan toimintatavoissaan. Yksityistäminen onkin ollut tapa, jolla kibbutsit ovat saaneet uuden mahdollisuuden nousta jaloilleen. Monet kibbutsit ovat ottaneet haltuunsa Israelin uudet tekniset innovaatiot. Keturan-kibbutsi eteläisessä Israelissa, Eilat pohjoispuolella on tullut tunnetuksi perustamisensa jälkeen (1973) suuresta aurinkoenergian paneelientästä. Kibbutsin aurinkopaneelientä 4,95 MW ja toinen 40 MW kenttä, avattiin vuonna 2015, jolloin se oli Israelin suurin. Ketura Sun onkin Israelin ensimmäinen kaupallinen aurinkokenttä, jossa on ensimmäinen automaattinen aurinkopaneelien puhdistusjärjestelmä. Keturan-kibbutsin tuottaman aurinkoenergian rooli Eilatin alueella onkin alueellisesti merkittävä.

Kibbutsin maa-alueen omistaa valtio, ja joissakin tapauksissa on mahdollista rakentaa koti, ilman jäsenyyttä. Näin voi asua yhteisössä, vaikkakin ilman yhteisön jäsenyyden tuomia oikeuksia. Rahalla maksavien ja rakentavien, entisten asukkaiden kodeissa voi olla suuri eroja. Aiemmat vanhemmat asumukset ovat alkaneet jo vaatia kunnostamista aikojen saatossa. Harris kertoo nykyisten asukkaiden toivottavan uudet asukkaat tervetulleiksi. Nykyään moni kibbutsilaisista ansaitsee elantonsa aivan muualta kuin kibbutseista, heillä on monella oma yritys ja kaupallinen ura. Jäsenenä luonnollisesti olisi oma osuus kibbutsin tuotosta, jossa palautetaan kiinteä rahasumma kuu-

Israelin ensimmäinen kibbutsi Degania.

kausittain perheen koko ja tarpeet huomioiden.

Kibbutsin huonona puolena pidetään joidenkin mielestä kiinteää yhteisasumusta ja yksityisyyden puutetta. Vaikka kibbutsi tarjoaa asunnon, joka on huomattavasti edullisempi kuin vuokralla tarjolla olevat – voi aviopari joutua asumaan jopa 20 m²:n asunnossa. Jotkut näkevät kibbutsin asukkaat ”kunnianhimmottomina”, tyytymättömyyteen nykyiseen elämäänsä. On olemassa monia, jotka aloittavat kibbutseissa, mutta vuosien asumisen jälkeen muuttavat kunnalliseen asuntoon. Kibbutz Movementin tekemän tutkimuksen mukaan tarjotun vuoden koeajan jälkeen, aloittajista lähes 90 % onnistuu integroitumisessaan kibbutsin elämään. Tilastojen mu-

Yad Hashmonan kibbutsi Israelissa.

Kibbutsi Keturan aurinkopaneelientä Eilatissa.

Pienestä alusta ja perustajajäsenistä; Seppo ja Aili Raulosta, Ulla Ali-Mattilasta (Peltonen), Hanna Lehtinevasta (Riippa), Anja Suomelasta, Hillka Mannisesta, Mirja Vennosta, on alueen asukasmäärä kasvanut jo satoihin. Kibbutsi harjoittaa hotelli- ja ravintolatoimintaa ja alueella sijaitsee myös Raamatun kääntäjien koti (Mirja ja Halvor Ronning) ja Raamatullinen puutarha. Yad (Jad) HaShmonan ystävät ry toimii siltana asukkaiden ja suomalaisten ystävien välillä kanavoiden tukea kylän toimintaan.

Kibbutsi ottaakin 25-30 vapaaehtoista, jotka viiptyvät 3-6 kk viisumin kautta ja auttavat ylläpitämään suomalaista kulttuuria elossa Yad HaShmonassa. Vaikka asutaan Israelissa, huomattavan monessa kodissa on suomalainen sauna.

– Vaikka ulkona olisi + 40, suomalainen saunoo, kertoo johtaja Ronen.

Lähteet:

- en.wikipedia.org: Ketura, Israel.
- fi.m.wikipedia.org: Kibbutsi.
- Jadhshmona.worldpress.com: Jad Hashmonan Ystävät ry.
- The Jerusalem Post : ”How a Finnish Kibbutz became a center for Messianic Jews” / June 5. 2018. / by Ania Bessonov.
- The Times of Israel: ”As pandemic pushes people to greener pastures, kibbutzin see membership swell” / July 22. 2022./ by Danielle Nagler.

Grillimakkarat edelleen suosituin grillattava

Kimmo Janas

HKScan avasi tämän vuoden grillauskauten 23.4. Helsingissä Olympiastadionilla muun kaupungin tuskaillessa lumimyyräkän kourissa. Raitiovaunut eivät kulkeneet, liikenne oli sekaisin, mutta grilleistä nouseva herkullinen tuoksu rauhoitti tilaisuuden osanottajien mielet. Kesän varsinainen grillauskausi alkaa viimeistään vappuna ja jatkuu aina pitkälle syksyyn.

Kesällä 2024 panostetaan jälleen herkutteluun eli vuosien 2022-23 hinta- ja inflaatioshokkivaikutus tulee lievenemään.

HKScanin teettämään, Crowstin toteuttaman grillaustutkimuksen mukaan suosituin grillattava on edelleen grillimakkarat. Lihaisimmat grillimakkarat ovat ohittaneet suosiossa niin sanotut perusgrillimakkarat. Broileri on puolestaan kiilannut grillilihojen ykköseksi. Grillaustrendit, quick & easy sekä

▲ ▶ Lokerorasiassa kolme BBQ tvistillä Cajun-maustettua, mehevää paistileikettä ja 5-6 kesään sopivalla ananaksella maustettuja sisäfileitä. Lihapitoisuus 82 %, runsasproteiininen, laktoositon ja gluteeniton.

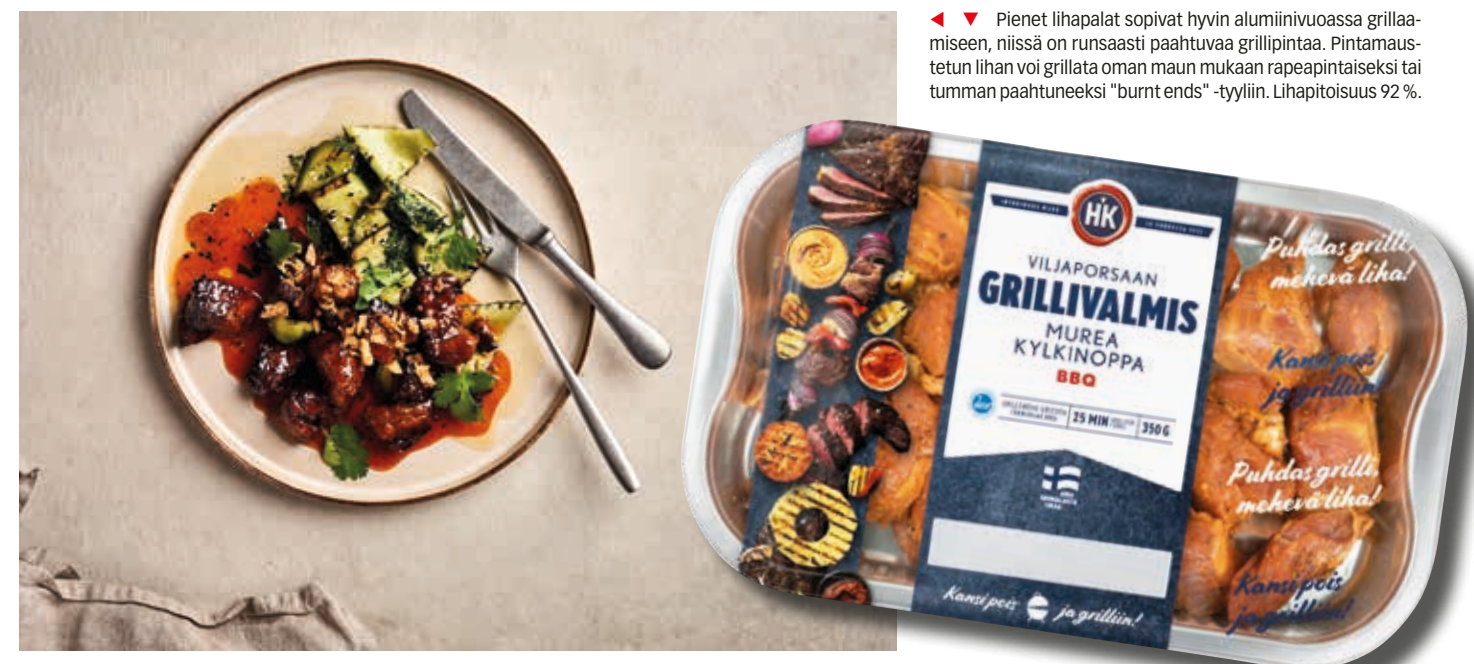
BBQ näkyvät ja maistuvat kesän uutuustuotteissa. Grilliruokaa voi syödä huoletta, kunhan muistaa lautasmallin myös kesällä.

Grillimakkaroissa himoitaan uutuuksia, juustomaut ovat suosituimpia

Grillimakkarat ovat siis suomalaisten suosituinta grillattavaa. Suomessa syödään kesäkaudella, toukokuusta elokuuhun, noin 30

miljoonaa pakettia eli joka päivä keskimäärin lähes miljoona grillimakkaraa. HKScanin teettämän grillaustutkimuksen mukaan 64 prosenttia grillaa kesällä lihaisia, niin sanottuja A-luokan grillimakkaraita. Perusgrillimakkaraita grilliinsä valitsee kesän aikana hiukan useampi

kuin joka toinen (57 %). Yhdessä nämä päihittävät grillijuustot ja kasvikset, jotka tulevat kesäkokkien suosikkilistalla seuraavina. Jokaiseen kesäkauteen tulee kauppojen hyllyille kovasti odotettuja, erilaisia makkaruutuusia, joista jokainen löytää varmasti uuden suosikkinsa. ▶

◀ ▼ Pienet lihapalat sopivat hyvin alumiinivuossa grillaamiseen, niissä on runsaasti paahduttavaa grillipintaa. Pintamaustetun lihan voi grillata oman maun mukaan rapeapintaiseksi tai tumman paahduneeksi "burnt ends" -tyyliin. Lihapitoisuus 92 %.

▲ Boltsi BBQ pihvi tarjoaa aidon kasvisvaihtoehdon grilliin. Monikäyttöinen pihvi sopii grillissä kuumenttavaksi ja kasvien ja muiden lisukkeiden kanssa syötäväksi ja hampurilaisen väliin.

liittyy päänaivaan. Grillaustrendeistä vahvimpia on quick & easy eli nopea ja helppo grillaaminen, jossa herkullisen lopputuloksen lisäksi tavoitteena on päästä mahdollisimman helpolla myös grillin puhdistamisen suhteen.

Yksi nouseva grillaustrendi on aito BBQ, jossa inspiroijana ovat aidot BBQ-ravintolat. BBQ-trendiin kuuluvat pitkään kypsytetyt, isomat lihanpalat sekä savun aromi. Myös erilaiset BBQ-ravintoloissa tarjottavat grilliterioiden lisäkkeet näkyvät tänä kesänä grillaajien ruokalistoilta.

– Helppoon ja nopeaan grillaamiseen sopivat erinomaisesti grillivalmiit lihat ja lisäkkeet. Ne on pakattu valmiiksi foliovuokiin, joista otetaan vain kalvo päältä pois, ja vuoka laitetaan grilliin. Näin vältetään grillin likaantumisen. Lihat ja lisäkkeet voi myös nostaa tarjolle samassa vuossa, kertoo Järvinen.

Grillivalmiita lihauutuuksia ovat HK Grillivalmiit Viljaporsaan Murea kylkinoppa ja Mehevä kassler-noppa. BBQ-ravintoloiden innoittamina lisäkeutuuksina grilliin suoraan pakkauksessaan voi laittaa

HK Grillivalmiit Cheddarperunat tai mozzarellalla ja aurinkokuivaetuilla tomaateilla maustetut Pesto-perunat. Kolmas lisäkevaihtoehto on takuvarma koko perheen suosikki, HK Grillivalmis Mac & Cheese.

Muista lautasmallin mukaiset kasvikset

Grillaaminen mielletään usein hiukan epäterveelliseksi, mutta sitä se ei välttämättä ole. Myös grilliateria kannattaa koostaa lautasmallin mukaisesti: puolet kasviksia, neljännes lihaa tai muuta proteiinia ja neljännes esimerkiksi uusia perunoita, pastaa, riisiä tai muuta hiilihydraattia.

– Kesä on loistavaa tuoreiden kasvien aikaa. Varaa grillin viereen kulhollinen kukkakaalin nuppuja, tuoreita herneitä, porkkanoita, kirsikkatomaatteja tai muita satokauden kasviksia. Vaihda tänä kesänä grillaajan ”huurteinen” tuoreisiin naposteltaviin vihanneksiin, niin saat kasvikiintöön täyteen jo melkein itsestään, siinä samalla kun grilliruokat valmistuvat, vinkkaa HK-Scanin ravitsemusasiantuntija Soile Käkönen.

► HK Grilliläisäkkeet ovat helppo ja onnistumisvarma tapa täydentää grilliateria. Pakattu alumiinivuokaan, lämpenevät noin 10 minuutissa. Lämmitys onnistuu myös uunissa tai airfryerissa. 2-3 hengen annos toimii pienemmille kotitalouksille tai nipuna suuremmalle seurueelle.

▲ Grillikombossa grillaaja saa samasta paketista sopivan määrän maisteltavaksi sekä mureaa lihaa että laadukasta makkaraa. Viljaporsaan ulkofileepihvi ruohosipuli & HK Maakarit Livornon Luigin makumaailmat sopivat moneen makuun ja pienikokoiset tuotteet kypsyvät nopeasti. Lihapitoisuus pihvissä 81 % ja makkaraassa 90 %.

▼ Suomalaisesta porsaanlihasta valmistettu Berliinin Dieter on laadukas ja maukas raakamakkara. Lihapitoisuus 92 %, laktoositon ja gluteeniton.

antaa makkaraan mehevän ja pehmeän maun. Lopputuloksesta olen ylpeä, kertoo Kape Aihinen.

Neljäs makkarautuus on HK Maakarit® Berliinin Dieter raakamakkara, joka on saanut vaikutteensa saksalaisesta currywurstista, suomalaisen makuun sopivaksi muokattuna.

Broileri on grillilihojen ykkönen

Broileri on suosituinta grillattavaa lihaa. Sen edelleen kasvava suosio

selittyy monella asialla: suomalaiset ovat oppineet grillaamaan kananpölkkaa, ja yksi sen valteista on nopea kypsyminen. Kun broileri on itsessään miedon makuista, on sitä helppo maustaa. Grillilihojen kakkosena on porsaanliha ja kolmospaikalla on naudanliha.

– Näissä kaikissa, broilerin-, porsaan- ja naudanlihoissa, nousussa ovat mehevät ja omassa ryhmässään edullisimmat lihat, kuten porsaan kassler eli niska, broilerin paistileike eli luuton reisipala sekä naudan entrecote, joka on ulkofileen jatkeen rasvaisempi osa. Broilerin- ja porsaanliha ostetaan mieluiten valmiiksi maustettuna, vain joka neljäs haluaa maustaa nämä lihat itse. Naudanlihan maustaminen on tutumpaa puuhaa, sillä kotikoikeista 40 prosenttia haluaa maustaa sen itse, kertoo HKScanin Suomen lihaliiketoiminnan johtaja Mikko Järvinen.

Quick & easy ja ravintoloista tuttu BBQ trendilistan kärjessä

Ärsyttävintä grillaamisessa on grillin huolto ja puhdistaminen. Lähes puolet (49 %) HKScanin grillaustutkimukseen vastanneista koki näiden aiheuttavan eniten grillaamiseen

ravintoloitsija Kape Aihisen käsialaa, HK Maakarit® Kapen Pikkusen Parmpi Chorizo.

– Kun sain tehtäväksi luoda uuden HK Maakarit grillimakkaran ja työhön aivan vapaat kädet, niin valitsin reseptiin kaksi suosikkiraaka-ainettani: espanjalaista alkuperää olevan klassisen chorizon ja pitkään kypsytetyn parmesan-juuston, joka

► – Grillimakkara on nopea ja onnistumisvarma kesäherkkä, joka maistuu kaikenikäisille. Maustetuista grillimakkaroista ylivoimaisesti suosituimpia ovat erilaiset juustomakkarat. Juustot tuovat makkaraan mehevyyttä, täyteläisyyttä ja ne pyöristävät sopivasti mausteistenkin makkaroiden makua. Tänä kesänä kolme neljästä kesän uusista grillimakkaroistamme on maustettu juustolla, kertoo lihavalmisteiden kategoriapäällikkö Marika Rikonen.

Kape Aihisen nimikkomakkara

HK Kabanossi® -uutuudessa yhdistyvät makkaran ystävien kaksi suosikkia: pippuri ja juusto. HK Camping® -grillimakkaran uusi kesämakua on Koskenlaskija. Kolmas uusi juustoinen makkara on keittiömestari ja

Hietalahti ja Pojat Oy

BETONIELEMENTIT

Teollisuushallit Maatalousrakennukset Talonrakentaminen

Betonielementit maatalouteen, teollisuuteen ja asumiseen

Hietalahti ja Pojat Oy on perheyhtiö, joka myy, suunnittelee, valmistaa, kuljettaa ja asentaa laadukkaita betonielementtejä.

Hietalahti ja Pojat Oy
Hietalahdentie 46, 69510 Halua
puh. 06-840 5000 - kyselyt
www.hietalahtijapojat.fi

HE PAKENEVAT HENKENSÄ EDESTÄ

Vainotut kristityt tarvitsevat apuasi, lahjoita puhelimella: **0600 13001**

Puhelun hinta: 20,28 € + pvm

Kiitos avustasi vainotuille!

Marttyyrien Ääni ry | marttyyrienaani.fi
puh. 040 5522 309

Rahankeräyslupa: RA/2019/1172 ajalle: 1.1.2020 – 31.12.2024

50 VUOTTA 1964-2014

VRK

VAASAN RAKENNUSKORJAUS OY / AB

VASA BYGGNADSREPARATION

Vöyrinkatu - Vörögatan 13, 65100 VAASA - VASA

Valio tutki, miten suomalaiset kokkaavat ja leipovat

Valio selvitti suomalaisten suhtautumista ruoanlaittoon ja leivontaan kyselytutkimuksella, johon vastasi lähes 1000 suomalaista.

Tulosten mukaan arkiruoanlaitto ja leipominen koetaan mieluisiksi tavoiksi osoittaa välittämistä ja pitää yllä sosiaalisia suhteita läheisten kanssa. Valio vastaa uudella Valio Keittiön -tuote- ja palvelukokonaisuudellaan kotikokkaajien ja -leipojien tarpeisiin saada keittiöönsä iloa ja inspiraatiota ja varmuus onnistumisesta.

– Tavoitteemme on palvella jokaista kotikokkaajaa ja -leipojaa aina vain paremmin. Meille on kertynyt vuosien mittaan mittavasti ymmärrystä ja tietoa, mitä kotikeittiöissä tapahtuu, ja haluammekin tarjota kaikenlaisiin keittiöihin ympäri Suomen onnistumisia sekä iloa ja inspiraatiota toimivien Valio Keittiön -tuotteiden ja parhaiden lisäpalveluiden kautta, Valion kategoriapäällikkö Johanna Izarra sanoo.

Valio Keittiön -kokonaisuus yhdistää Valion ruoanlaiton ja leivonnan tuotteet yhtenäisen visuaalisen ilmeen alle. Valion palvelut, kuten reseptiikka sekä vinkit ja opit ruoanlaittoon yhdistyvät tuotteisiin pakkausten QR-koodilla.

97 % suomalaisista kokkaa säännöllisesti

Valio toteutti maaliskuussa 2024

internet-tutkimuksen suomalaisten arkiruoanlaitosta ja leivonnasta. Vastaajina oli 932 iältään 18-74-vuotiaasta suomalaista. Tutkimus toteutettiin Norstat Suomen kuluttajapaneelissa.

Tutkimuksen mukaan lähes kaikki suomalaiset (97 %) kokkaavat kuukausittain (Lähde: Valio Brand Tracking 2024, Nepa Insight Oy, 18-74-vuotiaat suomalaiset, N=8132)

Lähes 70 % suomalaisista katsoo olevansa kokeneita ruoanlaittajia, ja 61 % ilmoittaa nauttivansa ruoanlaitosta. Kokeneisuus näkyy myös käytännössä siinä, että yli 60 prosentin vastaajista reseptit ovat lähinnä suuntaa antavia ohjeita, joita sovelletaan oman maun ja tilanteen mukaan. Enemmistö, 59 %, kuitenkin katsoo, että ruoanlaitto saisi viedä mahdollisimman vähän aikaa.

Arkiruoanlaiton kohdalla ajankäytön merkitys korostuu. Noin puolet vastaajista kertoo hyödyntävänsä arkiruoan valmistamisessa erilaisia ruoanlaittoa helpottavia tuotteita, kuten marinoituja ja valmiiksi maustettuja tuotteita, ja erityisesti tätä tarvetta on lapsiperheissä, joista 65 prosentissa käytetään näitä tuotteita.

Arkinen ruoanlaitto koetaan monin tavoin myönteiseksi

Arkiruoanlaitto koetaan kuitenkin monin tavoin myönteiseksi. Ainoastaan 13 % vastaajista ei löydä siitä mitään myönteistä.

- 87 % nauttii arkiruoan syömisestä – se on hyvän makuista
- 85 % nauttii siitä, että arkiruoka on laadukasta ja ravitsevaa
- 70 % nauttii saadessaan laittaa per-

heelle ruokaa, josta he pitävät

- 66 %:lle arkiruokahetki on tärkeä yhteinen sosiaalinen hetki
- 64 % kokee onnistumisen elämyksiä ruoanlaitossa
- 50 % kokee arkiruoan ideoinnin ja suunnittelun mukavaksi
- 46 %:lle arkiruoan valmistus on mieluisaa omaa aikaa.

Arkiruokaa laitetaan haasteista huolimatta, ja 54 % vastaajista ei kokenut arkiruoanlaittoa millään tavoin haastavaksi. Suurimmaksi haasteeksi nousi arkiruoanlaiton pakollisuus – ruokaa on pakko laittaa, vaikkei aina ei huvittaisi. Haasteiksi koettiin myös ajan ja inspiraation puute sekä se, että ruoanlaitto tuntuu käytännössä hankalalta (esim. pilkkominen, jälkien siivoaminen).

– Arkiruoanlaitossa taiteillaan sen hyvää tekevien vaikutusten ja erityisesti ajan ja hyvien ruokaideoiden riittämisen välillä. Ajankäytön ja sopivien reseptien löytämisen haasteet korostuvat erityisesti lapsiperheissä. Ruoanlaitto on parhaimmillaan mukavaa ja nautinnollista, mutta etenkin kiireisessä arjessa sen eri vaiheisiin kaivataan helpotusta, Valion tutkimuspäällikkö Sara Helminen sanoo.

Suomalaiset leipovat hyvää

Valio selvitti tutkimuksessa myös suomalaisten suhdetta leipomiseen. Useimmille leivonnassa on parasta herkullinen lopputulos, se että saa juuri sitä mitä haluaa. Leipominen vaikuttaa olevan enemmän naisten juttu, miehet eivät juuri leivo tai ovat epävarmoja taidoistaan.

Alle 25-vuotiaat kokevat arkiruoanlaiton muita ikäryhmiä useammin ”pakolliseksi pahaksi”, mutta

▲ Kevään 2024 Valio Keittiön -uutuusia ovat muun muassa ensimmäinen kotimainen mascarponejuusto sekä uusi lime&kookos -maku suosittuun maustettujen rahkojen valikoimaan. Uutuudet esiteltiin ensimmäistä kertaa Ruoka 2024 -messuilla Helsingin Messukeskuksessa.

leipominen vaikuttaa olevan heille mielekkäämpää.

Vastaajat saivat valita yhden, itseään leipojana parhaiten kuvaavan väittämän. Näin he valitsivat:

- 31 % leipoo lopputuloksen vuoksi – koska tietää saavansa itse tehden herkullisempaa kuin kaupasta, ja juuri sellaista kuin haluaa.
- 22 % ei leivo ollenkaan eikä leipominen kiinnosta.
- 18 % leipoo harvoin, koska on epävarma omista taidoistaan. Voisi leipoa useammin, jos saatavilla olisi tuotteita tai reseptejä, joilla onnistuisi varmasti.
- 16 % nauttii leipomisen prosessista ja leipoo mieluiten yksin rauhassa, leipomisen hetkeen keskittyen.
- 8 %:lle leivonta on harrastus, jossa he haluavat kehittyä aina taitavamiksi ja oppia lisää.
- 6 % leipoo tavan vuoksi – koska on tottunut siihen, että taloudessa leivotaan säännöllisesti. Leivonnalla ilahdutetaan läheisiä ja siirretään myös perheen tai suvun perinteitä eteenpäin esimerkiksi omille lapsille.

– Itsensä toteuttaminen, hyvät lopputulokset, muiden ilahduttaminen ja leivonnan aiheuttama hyvä fiilis ovat pääsyyt leipoa, Helminen kiteyttää.

Valio Keittiön -kokonaisuutta kehitetään pitkäjänteisesti

– Valio Keittiön on kehitetty pidemmän kaaren kuluttaja-

▲ Emili Kumpuniemi toivottaa kaikki ruoanlaitosta pitävät miehetkin tervetulleiksi mukaan arkiruokakerhon kokoontumisiin.

ymmärryksemme pohjalta – vastaamme siihen, mitä ihmiset ruoka-alan toimijoilta toivovat ja odottavat. Keräämme jatkuvasti uutta tietoa ja palautetta, joiden perusteella kehitämme Valio Keittiön -kokonaisuutta eteenpäin. Olemme pitkäaikaisesti sitoutuneet kehittämään näitä tuotteita ja lisäpalveluita, kuten reseptiikkaa, mobiilisovellusta ja kohtaamisia kuluttajien kanssa, Johanna Izarra kertoo.

Valio Keittiön -tuotteistoon kuuluvat Valion tutut ruoanlaiton klassikot tuotteet, kuten kuohukerma ja kermaviili. Lisäksi yhteisen, helposti kaupan hyllystä löytyvän ilmeen alle sukeltavat kokkausta helpottavat valmiiksi maustetut leivonta- ja ruoanlaittotuotteet kuten maustetut rahkat ja maustetut ruokakermat. Valio kehittää leivonnan ja ruoanlaiton tuotteistoja myös aina uudenlaisilla tuotteilla ja ajankohtaisilla makuvaihtoehdoilla. Tuotteiden käytössä tukena on jatkuvasti kasvava, yli 5000 reseptiä sisältävä valio.fi-palvelu sekä ominaisuuksiltaan kokkaajan ja leipojan luottokaveriksi kehitetty mobiilisovellus.

Arkiruokakerho

Valion ja Emili Kumpuniemen arkiruokakerhoissa on kokattu yhdessä helppoja, mutta niin maukkaita arkireseptejä jo lukemattomia kertoja. Arkiruokakerho muistuttaa arjen

kultareunuksista ja hetkeen pysähtymisestä sekä yhdessä vietetyn ajan merkityksestä.

Vuoden 2023 aikana arkiruokakerho kokoontui Helsingissä kaiken kaikkiaan kaksitoista kertaa koosten yhteen yli sata kerholaista. Mielenkiintoista on, että kyseisiin runsaan kolmen tunnin kerhokokoukseen ei ole vielä pyrkinyt yhtään miespuolista kokkaajaa. Luottamuksellisesti voidaan paljastaa, että Emili haluaa kaikki osallistujat ennen kerhoiltaan alkua...

Keväällä 2024 tämä arjen herkullisen kerho on valloittanut Suomen kiertäen Turusta Tampereen kautta Lappeenrantaan sekä Jyväskylästä Kuopioon ja Ouluun.

Kevään ensimmäisellä arkiruokakerho-kiertueella (Turku – Tampere – Lappeenranta) tehtiin pikkupizzoja ja lohi-avokadokolmioleipiä. Lisukkeeksi valmistettiin simppeleitä vihersalaattia ja jälkiruokaksi paistettiin lettuja. Letut herkuteltiin vispi-kermasta ja vadelmarahkasta tehdyn vadelmavaahdon sekä kinuskikreemin kanssa.

Kevään toisella kiertueella (Jyväskylä – Kuopio – Oulu) arkiruokakerho kokkasi fenkolilla maustettua lempeää lohikeittoa, joka nautittiin Emmental punaleimalla ryydittyjen porkkanarieskojen kera. Jälkkäriksi loihdittiin keväinen sitruunavadelma britakakku!

Hitsausalihankintaa vaativiin kohteisiin

- ajoneuvoyhdistelmien uusia päälirakenteita ja perävaunujen osia
- puutavaranojasturien alustat, motojen kuljetuslavetit ym.

Wintersteel Oy

Sakari Yrjölä
Mäyrämäentie 9, 47450 Perheniemi
0400 570 288, sakari.yrjola@wintersteel.inet.fi

LAPUA-KETJUT
Siirtovoimaa

Tervetuloa!

Norintie 1048, 61840 Norinkylä
puh 050 5910489
www.opintola.com
info@opintola.com

Sana Karmel-vuorelta 8. osa

Jumalan lopunajan suunnitelma Lähi-idälle

Andrey Teplinsky

Jesaja 19:16-25 on profetia, joka Messiaan maailmanlaajuisen ruumiin täytyy ymmärtää. Siinä kerrotaan, millainen suunnitelma Jumalalla on Egyptin varalle, ja millaiset suhteet Egyptillä on Israeliin ja muinaiseen Assyriaan/Assuriin. Assur kattoi osia nykypäivän Iranista, Irakista ja Syyriasta. Jumala sijoitti Israelin sitä ympäröiviin pakanakansoihin kohdistuvien tuomioidensa keskelle, myrskyn silmään.

Kristittyjen tulisi tutkia tätä profetiaa, julistaa sitä ja seistä rohkeasti Egyptissä, Israelissa ja Syyriassa olevien uskovien veljensä ja sisartensa rinnalla. Myös

messiaanisten juutalaisten niin Israelissa kuin muualla tulee seistä rohkeasti Egyptissä ja Syyriassa olevien uskovien rinnalla. Egyptin kohtalo liittyy Israeliin.

Jesaja 19:n selitys

Israelia ja muita kansoja koskevat profetiat voidaan jaotella kolmeen ryhmään: "jo toteutuneet", "parhaillaan toteutuvat" ja "toistaiseksi toteutumattomat". Kun tutkin Raamatun profetioita, käytän mieluiten kirjaimellista eli kieliopillis-historiallista tapaa tulkita tekstiä. Tässä tulkintatavassa profetiaa tarkastellaan sen yksinkertaisimmassa ja ilmeisimmässä merkityksessä ja etsitään sitä merkitystä, jonka tekstin kirjoittaja on tarkoittanut aika-laistensa ymmärtävän.

Jumala ilmoitti tämän profetian israelilaisille Jesajan eläessä ja palvellessa profetiana. Tietynä historiallisena ajankohtana, 700-luvulla eKr, Jesaja 19 varoitti Juudan kuningaskuntaa solmimasta sotilasliittoa Egyptin kanssa, joka suojelsi Israelia assurilaisia vastaan heidän laajentumispyrkimyksissään. Israel ja Juuda (jotka tunnetaan myös pohjoisena ja eteläisenä kuningaskuntana) jäivät puristuksiin näiden kahden supervallan väliin. Ahdingossaan ne pyrkivät solmimaan poliittisia liittoja sen sijaan, että olisivat turvanneet

Jumalaan.

Profeetta Jesajan kautta Jumala ennusti Egyptin poliittisen ja taloudellisen romahtamisen. Onhan selvää, että jos egyptiläisille ovat koittamassa kriisiajat, miten he pystyisivät olemaan avuksi muille? Onko tämä profetia täytynyt menneisyydessä?

Joutuiko Egyptin kansa kokemaan sen, mitä on kirjoitettu Jesaja 19:ssä? Luovuttiko Herra heidät "tylyn herran" käsiin ja hallitsiko heitä "kovakuningas" (19:4) tuohon aikaan? Historia tuntee Jesajan tuomion profetian osittaisen toteutumisen. Assurin kuningas Sargon kukisti egyptiläiset Rafiassa vuonna 720 eKr. Profeetta Jesajan sanat jakeissa 19:2-3 voivat viitata tuon tappion aiheuttamaan sekasortoon ja hämmennykseen.

Myöhemmin assurilaiset marssivat Egyptiin vuonna 670 eKr Sennaheribin seuraajan, Assar-haddonin, johdolla. Ja vuonna 567 eKr Nebukadnessar tunkeutui maahan ja valtasi sen. Vuonna 525 eKr Persia valloitti Egyptin Kyyroksen pojan, Kambysesin, johdolla. Aleksanteri Suuri valloitti maan vuonna 332 eKr, ja perusti Egyptiin valtakuntansa pääkaupungin, jolle hän antoi nimen Aleksandria.

Jesajan profetiassa on kuitenkin sellaista, mikä ei ole vielä toteutunut. Toteutumatta olevat tapahtumat tu-

levat toteutumaan täydellisesti vasta Jeshuuan (Jeesuksen) toisen tulemisen aikana ja sen jälkeen.

Jesaja 19:n konteksti: Herra lyö ja vapauttaa Egyptin

Jesaja 19:ssä näemme profetian Egyptin tulevasta kurittamisesta (19:1-15). Jesaja ennusti Egyptiin tulevaisuuteen yhteiskunnallisen kaaoksen ajan, jolloin egyptiläiset kääntyisivät epäjumalien ja henkimaailman puoleen saadakseen apua ja ohjeita (19:3). Jumala luovuttaisi Egyptin tylyn ja kovanhallitsijan käsiin (19:4). Maan taloutta kohtaisi romahdus Niilin kuivumisen johdosta (19:5-10), sillä Egyptin talouselämä ja maatalous olivat täysin riippuvaisia Niilistä ja sen kanaaleista. Egyptin viranomaisilla ei olisi voimaa yhdistää ja vakaannuttaa maata, ja lopulta he johdattaisivat maan "horjumaan kuin juopunut" (19:11-15).

Kaikki nämä onnettomuudet saavat Egyptin vihdoin tunnustamaan Israelin Jumalan Ainoaksi, jolla on voima vapauttaa ja muuttaa heidät niin, että he elävät Hänen heille tarjottuun elämään.

Profetian seuraava jakso (19:16-25) kertoo Herran ratkaisun Egyptin ongelmiin. Jumala antaa tuomionsa kohdata niitä, jotka hylkäävät Hänet, ja vapauttaa ne, jotka huutavat

Hänen nimeään.

Jesaja antoi viisi profeetallista julistusta (19:16-17; 18; 19-22; 23; 24-25), joista jokainen alkaa sanoilla "sinä päivänä". Jokainen julistus puhuu ajasta, jolloin Jumala kääntää Egyptin kohtalon. Tämän profetian tehtävänä on osoittaa, että Israelin Jumala hallitsee kaikkien kansojen kohtaloita.

Nämä viisi profetiaa ovat niitä, joita meidän tulee julistaa rukoilemme tänä päivänä Lähi-idän puolesta. Jumala tahtoo vuodattaa rajattomasti Henkeään tälle alueelle. Hän on kasvattamassa Morsianta Pojalleen Lähi-idässä; Hän ruokkii ja hellii häntä valmistuen häntä Lopunajan herätykseen.

Ensimmäinen profetia: Egypti on näkevä taas Jumalan käden

"Sinä päivänä Egypti on oleva naisten kaltainen. Se vapisee ja pelkää HERRAN Sebaotin kohotettua kättä, kun hän kohottaa kädensä sitä vastaan. Ja Juudan maa on Egyptille kauhuksi. Niin usein kuin Juudan nimi mainitaan, Egypti kauhistuu HERRAN Sebaotin päätöstä, jonka hän on siitä päättänyt". (Jesaja 19:16-17)

Jumala tulee ja rankaisee Egyptiä tuomioillaan, niin kuin hän teki israelilaisten lähtiessä pois Egyptissä vuosisatoja sitten (2 Mooses 10:7; 12:33; 5 Mooses 2:25). Jumala osoittaa taas kerran voimansa. Tämä profetia ei ole vielä tapahtunut, vaan se on tapahtuva viimeisinä aikoina. Silloin egyptiläisten uskoa epäjumaliin ravistellaan, ja koska Herra on Israelin puolella, jo pelkkä Israelin nimen mainitseminen saa egyptiläiset kauhunvaltaan. Lopulta egyptiläiset ymmärtävät, että Israelin Jumala on heidän ongelmiansa lähde, mutta samalla myös heidän pelastuksensa lähde.

"Kohotettu käsi" puhuu Jumalan vallasta tuomita paha ja saattaa vanhurskaus kunniaan. Herra tulee liikkumaan ennalta arvaamattomilla tavoilla murtaakseen vastustuksen ja saattaakseen voimaan suunnitelmat, jotka Hänellä on Egyptin varalle.

Rukoilkaamme näin: "Israelin Jumala, koskettaisitko voimallasi Egyptiä ja herättäisit tämän maan ottamaan vastaan Sinun pelastukseksi. Siirrä syrjään jumalattomat johtajat, jotka vastustavat sinun tarkoituksesi, ja nosta esiin apostolisia 78u johtajia Egyptin seurakunnista val-

mistamaan kansaa Poikasi Jeshuuan paluuseen."

Toinen profetia: Viisi kokonaan Jeesukselle omistautunutta kaupunkia

"Sinä päivänä viisi kaupunkia Egyptin maassa puhuu kanaanin kielellä ja vannoo valansa HERRALLE Sebaotille. Yhtä niistä kutsutaan Ir-Herekseksi, Hävityksen kaupungiksi". (Jesaja 19:18)

Mikä hämmästyttävä profetia! Se kertoo viiden kokonaisen kaupungin kääntymisestä palvomaan ainoaa Jumalaa. Jumalan kirkkaus on lepäävä viiden egyptiläisen kaupungin yllä ennen Jeshuuan paluuta. Herran läsnäolo on oleva niin kouriintuntuva, että kokonainen kaupunki tahtoo sitoutua seuraamaan Häntä.

"Puhuu kanaanin kieltä" viitanee Jahvistien pyhien kirjoitusten tutkimiseen ja Jahvelle osoitettuihin rukouksiin. Tämä antaa ymmärtää (kuten jakeet 19-20) egyptiläisten kääntyvän Jahvismiin" (The IVP Bible Background Commentary: Old Testament, p 610, copyright by John H. Walton, Victor H. Matthews & Mark W. Chavalas.)

Yhtä näistä kaupungeista kutsutaan Hävityksen kaupungiksi, ehkä sen hävityksen tähden, jonka Jumala on tuottava Egyptille. Jumala on tuhoava kaikenlaisen epäjumalanpalveluksen näissä Egyptin kaupungeissa.

Meidän tulisi huutaa Herran puoleen: "Herra, vuodata herätyksen henki. Tule voimassa ja herätä nämä viisi aluetta epätavallisella Hengen vuodatuksella. Murra epäjumalanpalvelus ja vaikuta kaikissa Egyptin kristityissä, että he ojentautuvat Sinun Henkesi mukaan."

Kolmas profetia: sorron aika ja herätyksen aika Egyptissä

Seuraavat jakeet selvittävät meil-

le yksityiskohtaisesti egyptiläisten kääntymyksen aikana vallitsevat olosuhteet ja kääntymyksen vaikutukset. Ne kuvaavat tulevaisuudessa koittavaa aikaa, jolloin Egyptissä vallitsee niin suuri koko kansaa koskeva ahdistuksen aika, että se luo otolliset olosuhteet kansallisen herätyksen syntymiselle. Tämä johtaa lopulta valtakunnan laajuiseen Herran puoleen kääntymiseen, ja avaa Jumalalle mahdollisuuden parantaa Egyptin maa ja kansa.

"Sinä päivänä HERRAN alttari on keskellä Egyptin maata ja Egyptin rajalla HERRAN muistokivi. Ne ovat merkinä ja todistuksena HERRAS-TA Sebaotista Egyptin maassa. Egyptiläiset huutavat HERRAA sortajien vuoksi, ja hän lähettää heille vapauttajan, joka ajaa heidän asiansa ja pelastaa heidät. Näin HERRA tekee itsensä tunnetuksi egyptiläisille. Sinä päivänä egyptiläiset tuntevat HERRAN ja palvelevat häntä teuras- ja ruokauhreina. He tekevät HERRALLE lupauksia ja täyttävät ne. HERRA lyö egyptiläisiä, lyö, mutta hän myös parantaa. Kun he palaavat HERRAN luo, hän kuulee heidän rukouksensa ja parantaa heidät". (Jesaja 19:19-22)

Jakeessa 19 mainittu muistokivi Egyptin rajalla symboloi ehkä maan valtaamista Abrahamin Jumalalle. Abraham rakensi alttarin kiitollisuutensa ja sitoutumuksensa osoituksena Herralle (1 Mooses 12:7,8; 13:18).

Muinaisina aikoina, ennen Jeshuuan ensimmäistä tulemusta, Egypti oli täynnä juutalaisten synagogeja ja siirtokuntia. Aleksandria oli se paikka, jossa Vanha Testamentti käännettiin kreikkankielelle (Septuaginta), mikä toi vanhat Kirjoitukset koko maailman ulottuville. Sittemmin Egyptistä tuli varhaisen kristinuskon johtavia keskuksia. Kirkkoisina tunnetut Atanasius ja Origenes syntyivät Aleksandriassa,

ja siellä he tekivät elämäntyönsä. Luostarilaitos saa kiittä olemassaolostaan erämaaisiä (ja -äitejä), jotka vetäytyivät Egyptin kuiville alueille viettämään puhdasta ja yksinkertaista elämää. (Erämaan pyhä Antonius, n. 251-356 jKr, Amma Syncretica Aleksandrialainen n. 270-350 jKr, Pyhä Pakomius n. 290-345 jKr.)

"Altari (jake 19) on samaistettu joskus juutalaiseen temppeliin, joka rakennettiin Elefantineen (nykyinen Aswan) viisi- tai neljäksataaluvulla. Josefuksesta löytyy näyttöä (J.W.7.432) siitä, että perustaessaan juutalaisen temppelin Leontopolisiin Onias III vetosi tähän jakeeseen pitäen sitä raamatullisena määräyksenä pystyttää sellainen temppeli Egyptiin. Vaikka yhtä tai useampaa historiallista taustaa voisi hyvällä syyllä pitää profetian toteutumisenä, on ilmeistä, että jakeiden 16-25 lopullinen täyttyminen on vielä edessäpäin, ellei sen sitten voi katsoa saaneen hengellisen täyttymyksensä evankeliumin Egyptissä saavuttamissa voitoissa." (Jesaja, kirj. Geoffrey W. Grogan teoksessa The ExpositorsBible Commentary: Proverbs-Isaiah. Zondervan 2008, 593.)

Sorron vaikutuksesta Egyptistä alkaa nousta rukous. Näemme tästä esimerkin Toisen Mooseksen kirjan alkuluvuissa. Israel huutaa vapaudusta, ja Jumala lähettää heille pelastajan (Mooseksen). Vastaavasti lopun aikoina egyptiläiset alkavat huutaa sortajiensa tähden, ja Jumala paljastaa heille Pelastajan, Jeshuuan.

"HERRA sanoi: 'Minä olen nähnyt kansani kurjuuden Egyptissä ja kuulut, kun he huutavat sortajiensa tähden. Minä tiedän heidän tuskansa'". (2 Mooses 3:7)

Egyptin maa tulee tuntemaan Jeshuuan ja uskomaan Häneen täydestä sydäimestä: he täyttävät Hänelä tekemänsä lupaukset (19:21). Jumala lyö Egyptin pahoja hallitsijoita

▶ ja siirtää heidät paikaltaan, niin että Hän voi parantaa maan. Jumalan lunastava ja parantava voima koskettaa Egyptiä ja aloittaa Egyptin ennallistamisen alkuperäiseen kohtaloonsa ja kutsuunsa kansakuntana.

Miten mahtava profetia! Seis-käämme Herran edessä ja rukoilkaamme Egyptin puolesta niin kuin emme ole koskaan ennen rukoilleet: "Herra, vuodata Henkesi ja armosi jokaiseen rukoukokoukseen Egyptissä ja synnytä siellä kansallinen rukousliike, joka murtaa hengellisen pimeyden Egyptin maassa. Anna armosi kristityille, että he olisivat kestäviä rukouksessa ja julistaisivat rohkeasti Sinun kuningaskuntasi evankeliumia."

Neljäs profetia: valtatie ja yhteys arabien kesken

Profetia ilmoittaa uusia, yhä ihmeellisempiä tapahtumia. Jesajan elinaikana assurilaiset tunnettiin raakuudestaan ja julmista teoistaan valloittajina. Mutta tulevaisuudessa Lähi-idästä tulee paikka, jossa vallitsee rauha ja yhteistyö kahden suurvallan, Egyptin ja Assurin kesken.

"*Sinä päivänä on oleva valtatie Egyptistä Assuriin. Assurilaiset kulkevat Egyptiin ja egyptiläiset Assuriin. Egypti ja Assur palvelevat yhdessä Herraa.*" (Jesaja 19:23)

"Se päivä" on tuova sovinnon näiden kahden suurvallan välille Lähi-idässä. Valtatie rakennetaan aivan kirjaimellisesti: se lähtee Egyptistä ja päättyy Assuriin (nykyinen Irak ja osia Syyriasta, Jordaniasta ja Turkista). Ismaelin pojat tekevät sovinnon keskenään, kun Egypti liittyy Assuriin. Näiden arabimaiden kansat löytävät yhteyden veljinä. Valtatie avaa mahdollisuudet kansainvälisille kaupan ja rauhan yhteyksille.

Jakeessa 23 mainittu valtatie on ilmeisesti joku vanha Egyptistä lähtevä tie, joka on kulkenut

itäisen Israelin ja Syyrian halki Mesopotamiaan (1Mooses 37:25). Mutta tämän profetian kerran toteutuessa ihmisten välinen yhteistointa ei koske vain kaupankäyntiä, vaan he palvelevat myös yhdessä totista Jumalaa, pienen Israelin Jumalaa, sen kansan Jumalaa, jota he ovat kertotoisensa jälkeen pitäneet maailtaluonaanmenneisyydessä!

Rukoilkaamme näin: "Herra, sovi Egypti ja Irak Pojassasi Jeshuussa täydellisesti, niin että he toimivat yhteistyössä kansasi sinun tarkoituksesi saavuttamiseksi. Vuodata

tänä päivänä armosi julistaa sovinnon sanoja Messias Jeshuussa ja Hänen kauttaan. Tehköön heimo sovinnon heimon kanssa ja arabiveli arabiveljen kanssa."

Viides profetia: Jumalan näky Egyptille, Assurille ja Israelille

"*Sinä päivänä Israel on kolmantena Egyptin ja Assurin rinnalla, siunauksena keskellä maata. HERRA Sebaot siunaa niitä näin: 'Siunattu olkoon Egypti, minun kansani, ja Assur, minun kätteni teko, ja Israel, minun perintöosani.'*" (Jesaja 19:24-25)

Ne, jotka kuulivat tämän profetian Jesajan päivinä, ihmettelivät varmaan moista sanomaa.

Menneinä aikoina Israel oli purituksissa Egyptin ja Assurin välissä, mutta tulevina aikoina nämä viholliset tulisivatkin yhdessä Israelin kanssa palvomaan Israelin Jumalaa.

Näiden kolmen kansan tuleva suhde perustuu sille uudelle identiteetille, jonka Jumala antaa niille. Jumala käyttää Egyptistä ja Assurista puhuessaan termejä, joita Hän käyttää yleensä vain Israelista: "minun kansani" (Jes.10:24; 43:6-7; 2 Moos.5:1; Jer. 11:4; Hoos.1:10; 2:23) ja "minun kätteni teko" (Jes.60:12; 64:8; Ps. 119:73; 138:8). Termin "minun perintöosani" (5 Moos 32:9) Hän on varannut kuitenkin vain Israelille.

Tulevassa Jumalan Kuningaskunnassa Israel tulee olemaan siunauksena tuon alueen keskellä.

Näin tapahtuu Jeshuuan palatesa. Hän pystyttää valtaistuimensa Jerusalemiin ja hallitsee maa planeettaa tuhat vuotta ja hänen päämajansa on Israelissa. Hän on oleva kaiken siunauksen lähde.

"*Siihen aikaan Jerusalemiä sanotaan HERRAN valtaistuimeksi. Kaikki kansat kokoontuvat HERRAN nimessä Jerusalemiin, eivätkä enää vaella pahan sydämensä paatumuksessa.*" (Jeremia 3:17)

"*Mutta kaikki jäljelle jääneet niistä kansoista, jotka hyökkäsivät Jerusalemiä vastaan, kulkevat vuosi vuodelta sinne ylös kumartamaan kuningasta, HERRAA Sebaotia, ja viettämään lehtimajanjuhlaa.*" (Sakarja 14:16)

Ennen kuin tämä päivä koittaa, rukoilkaamme, että Hänen suunnitelmansa ja päämääränsä toteutuvat. "Herra, yhdistä ja sido yhteen arabiuskovat ja juutalaiset Jeshuuaan uskovat ensihedelmänä ja esimakuna tulevasa aikakaudesta. Suo niiden maiden

uskoville armo rakentaa rukouksen valtatien, palvonnan ja ystävyyden kautta, jo tänä päivänä. Auta heitä näkemään sinun lahjasi ja kutsusi, jotka olet antanut heidän kansoilleen."

Tahtoisitko olla mukana siinä, mitä Jumala tekee Lähi-idässä?

Osaammeko kuvitella, että nykyiset Egypti, Israel, Syyria ja Irak tulevat löytämään yhteyden ja siunaamaan Lähi-itää menestyksellä ja rauhalla? Osaammeko kuvitella, että näillä mailla on avoimet rajat? Että ne kehittäisivät yhteisvoimin kauppaa ja talouselämää? Että ne seuraavat samaa Jumalaa? Nyt meidän on ehkä vaikea ajatella noin, mutta tulevaisuudessa tilanne tulee olemaan kuvatuun kaltainen. Jumala saa sen aikaan. Usean tuhannen vuoden takainen profetta Jesajan kautta julistama Jumalan Sana muovaa yhä Lähi-idän tulevaisuutta.

Minulla on etuoikeus saada palvella Herraa Israelissa, seurakunnassa, jonka yhtenä näkyinä on Efesolaiskirjeen luvun kaksi "Yksi uusi ihminen". Kun juutalaiset ja arabit uskovat Jeshuuaan, heillä voi olla ja heillä on keskenään rauha ja he ovat yhtä toistensa kanssa Messiaassa.

Minulla on monia arabiystäviä, jotka ovat ihania uskovia ja pastoreita. Jumala koskettelee arabien sydämiä tänä päivänä Israelissa. Yhä useampi arabi astuu uskon kautta sisään Jumalan rakkaan Pojan, Jeshuuan, kuningaskuntaan.

Alueella vallitsevan jännityksen, sodan ja poliittisen ja alueellisen kuohunnan keskellä Jumalan Henki liikkuu ennen näkemättömällä tavalla. Monet ovat tulleet uskoon juuri kuohunnan tähden. Uskovien määrä kasvaa jatkuvasti, vahvistuksena Jumalan Lähi-itää koskevalle profetian sanalle.

Valtaosa Lähi-idän asukkaista on muslimeja. Mikään ei voi kuitenkaan estää Herraa toteuttamasta suunnitelmiaan tällä alueella. Itse asiassa kahden viime vuosisadan aikana muslimeja on tullut Jeshuuan uskoviksi enemmän kuin koskaan Islamin perustamisen jälkeen. Hiljattain ilmestyneessä kirjassaan "Tuuli Islamin Huoneessa", David Garrison analysoi evankeliumin etenemistä muslimimaailmassa:

"*Todistamme historiallista, ennen näkemätöntä hetkeä pelastushistoriasa. Vaikka tarkastelisimme asiaa maalliseksi näkökulmasta käsin, emme ole*

nähtäneet koskaan ennen niin monen yksittäisen muslimin tai muslimiyhteisön niin monissa eripaikoissa lähestyvän uskossa Jeesusta Kristusta. Näitä tosiasioita ei voida kieltää. Mutta sallikkaa minun muistuttaa oikeutetusta, asiaan kohdistuvasta kritiikistä. Niin kuin totesimme Ensimmäisessä Osassa, Kristukseen uskoviksi kääntyneiden muslimien kokonaismäärä on tilastollisesti vähäpätöinen. Vain pikkuruinen osa muslimimaailmasta, alle puoli prosenttia 1,6 miljardista islaminuskoisesta, on kääntynyt seuraamaan Kristusta. Muutoksen tuuli Islaminhuoneessa on alkanut puhaltaa merkittävällä tavalla vasta, jos kuulemme maailmanhistoriallisesta käänteentekevistä hetkestä, alkavasta läpimurrosta, yhä useampi muslimien kääntymisestä Kristukseen uskoviksi." (A Wind in the House of Islam: How God is drawing Muslims around the world to faith in Jesus Christ. Kindle Edition.)

Haluaisitko olla mukana Jumalan Jesaja 19:ssä ilmoittamassa unelmassa? Rukoile, että totuus Isän rakkautesta murtaisi arabeille ja juutalaisille opetetut väärät käsitykset. Rukoile, että vainotut uskovat kokea Pyhän Hengen voiman ja vahvistuisivat uskossaan, kun me, heidän veljensä ja sisarensa, kannamme heitä heidän koettelemustensa läpi. Rukoile, että nimikristityissä syttyisi uusi palava rakkaus Jeshuuaan niin, että heidän halajamisensa olisi saada todella tuntea Jumala. Jos haluamme nähdä enemmän Jumalan voimaa elämässämme, meidän täytyy yhtyä niihin ajatuksiin ja suunnitelmiin, jotka Hänellä on myöskin Lähi-idän varalle.

Andrey Teplinsky asuu Haifassa ja palvelee Herraa messiniaanisessa seurakunnassa Karmel-vuoren huipulla. Hän on perustanut Carmel Streams -nimisen palvelutyön, joka järjestää seminaareja ja konferensseja sekä opinto- ja esirukousmatkoja Israelissa. Andrey on naimisissa ja hänellä on kolme lasta.

TOSIMIES-LEIRI

Toimintakeskus Hupelissa, Tuusniemellä 26.-28.7.2024

Hupelin isäntä Eino Räsänen toivottaa miehet tervetulleeksi niin läheltä kuin kaukaakin tähän yhteiskristilliseen viikonloppuun!

Luvassa:

- mahtavaa yhdessäoloa ja veljesyhteyttä
- pari tuntia talkootöitä
- mielenkiintoisia alustuksia
- syvällisiä keskusteluita
- kolmen tunnin kantosiipialusristeily
- tutustuminen Holokausti-näyttelyyn.

Viikonloppu käynnistyy perjantai-iltana iltaruokailulla klo 17 ja päättyy sunnuntaina jumalanpalveluksen jälkeen lounaaseen klo 12.

Toivomme miehiltä kokoaikaista läsnäoloa!

Leirin hinta 120 €/mies sisältää:

- majoitus omin vuodevaattein
 - ruokailut ja kahvitukset
 - laivaristely
 - opastettu kierros Holokausti-näyttelyssä
- Jos nukkuu omassa autossa/vaunussa/teltassa jää pois majoituksen hinta (30 €).

Leirimaksu maksetaan Faktapro Oy:n tilille

FI 34 5046 0120 0494 11

viestiksi: "Hupelin leirimaksu"

Ilmoittautumiset viim. perjantai 5.7.

kimmo.janas@tosimies-lehti.fi

Mukana mm.

Björn Cederberg

Jussi Kinnunen

Samuel Saresvirta

Kimmo Janas

Teuvo Tikkanen

Countryman – Jumalan työkalu

Päivi Arvonen

Joseph Kabochi, 40, on omistanut elämänsä huumeekoukussa olevien syrjäytyneiden auttamiseen. Hän eli vuosia Nairobien slummien kaduilla ja vankiloissa. Rikollisesta huumeidenkäyttäjistä tuli helluntaiseurakunnan pastori.

Helmikuussa ystävänpäivänä, joka muualla maailmassa tunnetaan rakkauden ja rakastavien päivänä, ”Valentine’s day”, Joseph Kabochi menee bordelliin mukanaan kymmeniä lahjakasseja. Lahjakassista löytyy ainakin suklaata ja punainen ruusu sekä rakkauskirje, jossa kerrotaan Jeesuksen rakkaudesta. Lisäksi lahjakassin saajat saavat kutsun kirkkoon.

– Iso osa seksityöntekijöistä on huume- ja päihderiippuvaisia. Valtaosalla kotina on vain katu. Heitä ei arvosta, saati kunnioita kukaan, ei edes bordellin asiakkaat, Kabochi kertoo.

Monet hänen saarnaajakollegansa antavat ihmisille rahaa saadakseen nämä kirkkoon.

– Minä annan kunnioitusta ja rakkautta. Olen elänyt kadulla, ollut riippuvainen päihteistä. Näen heissä aiemman itseni. Olen todiste siitä, että karneimmassakin tilanteessa on aina toivoa, Kabochi sanoo.

Karua arkea Nairobien kaduilla

Kabochin tarinan tuntevat Keniassa monet. Hän on kertonut elämästään useissa TV- ja radiohaastatteluissa ja lehtijutuissa.

– Lapsuuteni oli ihan tavallinen ja hyvä. Kävin pyhäkouluja ja tykkäsin käydä koulua. Kaikki muuttui, kun yksinhuoltajaäitini kuoli, kun olin 11-vuotias, Kabochi kertoo.

Hän oletti saavansa kodin ja apua äidin sukulaisilta. Isään tai isän puolen sukuun ei yhteyttä ollut.

– Suku kielsi minut. Olin täysin avuton ja turvaton. Sain apua koulumaksuihin ja vuokraan vierailta sponsoreilta. Rahaa oli helpointa ansaita taskuvarauksilla, tupakka auttoi pitämään nälän loitolla ja helpotti ahdistusta.

– Menetin vuokrahuoneeni, koska en kyennyt maksamaan vuokraa. Koulusta olin yhä enemmän poissa. Lopulta ajauduin asumaan kadulle ja

rahoittamaan huumeidenkäyttöäni yhä kovemmillä rikkoksilla, Kabochi kertoo.

Kymmenen vuoden ajan hän oli kadulla ja välillä vankilassa.

– Halusin vankilaan, koska en kestänyt elämää kadulla, mutta vankilassa aloin miettiä itsemurhaa, koska en kestänyt ajatusta elää jatkuvassa tuskassa. Minusta ei kuitenkaan ollut tekemään itsemurhaa.

Huumevieroitukseen ja raamattukouluun

Kabochi tapasi vanhan tuttavansa, joka kertoi rakenteilla olevasta katu-lapsikeskuksesta. Rakennustyömaalle tarvittiin työmiehiä, ja Kabochi päätti yrittää tehdä jotain rehellistä toimeentulonsa eteen.

– Kaikki pitivät minua täysin toivottomana tapauksena, paitsi yksi mies. Hän oli keskusta rakentavan suomalaisen kansalaisjärjestö Fidan työntekijä Sami Konttinen. Hän oli ensimmäinen kohtaamani ihminen, joka uskoi minuun.

Kohtaaminen muodostui Kabochin elämän käännekohtaksi.

– Annoin elämäni Jeesukselle joulukuussa 2010. Pääsin huumevieroitukseen ja myöhemmin Raamattukouluun. Minusta tuli helluntaikirkon pastori.

Pastorin työ on Kabochille vapaa-

▲ Joseph Kabochi tunnetaan myös nimellä Countryman, jonka hän sai asuessaan Nairobien slummien kaduilla. Nimi kuvaa laitakaupungilla kulkevaa kaupungin keskustoja ja liikoja ihmiskontakteja välttelevää ihmistä.

ehtoistyötä. Palkkatyö hänellä on samassa kristillisessä Teen Challenge-järjestössä, jonka kautta hän pääsi irti riippuvuudestaan.

Turvakoti naisille

Kabochi kokee, ettei Teen Challenge-ohjelma vastaa kovia kokeneiden kadulla elävien huumeriippuvien naisten ja prostituutujen tarpeisiin parhaalla mahdollisella tavalla. Hän onkin perustanut oman turvakodin, jossa on tilaa 18 naiselle. Kodissa asuu tällä hetkellä vain kolme naista.

– Tarvitsen rahoitusapua turvakodin toiminnalle. Haaveilen, että voisin vuokrata oman tilan. Nyt turvakoti toimii helluntaikirkon tiloissa. Emme maksa vuokraa, mutta maksamme monia muita maksuja kuten sähkön, veden ja vartioinnin.

Turvakodin naiset ovat eläneet kadulla pitkään, monilla on lapsia. Naiset saavat asua turvakodissa niin kauan kunnes löytävät uuden suunnan ja pohjan elämälleen.

– Alussa en saarnaa tai opeta mitään, ainoastaan kuuntelen. Näille naisille kuulluksi tuleminen ja kun-

nioitus on uutta.

Kabochi haluaa turvakodissa tavoittaa Jumalan rakkauden käytännön tasolla.

– Kun yritin irti katu- ja huume-elämästä tapasin kristittyjä, jotka eivät olleet hyviä ihmisiä. Rakastin Jeesusta, mutta vihasin kristinuskoa. Nämä ihmiset sanoivat minulle, että joudun helvettiin. He eivät tajunneet, että elin jo helvetissä.

Jumalan rakkaus muuttaa kaiken

Kabochin työtoverina turvakodissa on hänen vaimonsa Angela Mumbai. Hän oli alun perin turvakodin asukas.

– Jumala järjesti Angelan tänne. Katselin häntä pitkään ja mietin, onko Jumala tarkoittanut hänet minulle. Olin elänyt koko elämäni yksin. Mietin, ettei kukaan nainen hyväksyisi sitä, että olen työkseni tekemisissä prostituutujen kanssa.

▼ Joseph Kabochi ja Angela Mumbai tapailivat toisiaan kahden vuoden ajan ennen kuin avioituivat maaliskuussa 2023. Häävieraita oli paljon, mutta kummankaan sukulaisia tai perhettä ei ollut läsnä.

Angelaa Kabochi kuvailee täydelliseksi työpariksi, Jumalan lahjaksi ja suureksi rakkaudeksi. Pariskunta on ollut naimisissa reilun vuoden. Toiveissa on yhteinen lapsi tai lapsia.

Kabochi puhuu paljon rakkaudesta ja kiitollisuudesta.

– Jumalan rakkaus muuttaa kaiken. Jumala tekee ihmeitä, minun elämäni on suuri ihme. Olen kiitollinen Jumalalle menneisyydestäni kadulla, koska sen vuoksi voin nyt auttaa samanlaisessa toivottomassa tilanteessa olevia.

Kiitollisuus

Kabochin elämäntarinaa kuunnellessa ei ensimmäisenä tule mieleen, että miehen päällimmäisenä tunteena on kiitollisuus. Kiitollisuus nykytilanteesta, mutta myös kaikista tapahtuneesta.

– Jeesus neuvoi meitä kiittämään kaikista. Hän tiesi, että kiitollisuus on lääke, joka parantaa mieleme. Kiitän aina pienestäkin ruokamäärästä; monilla ei ole sitäkään ja muistan ajan, jolloin minullakaan ei ollut.

Kabochi on opiskellut teologian lisäksi myös neuropsykologiaa.

– Nykyaika nojaa tieteeseen, ja tiede auttaa ymmärtämään ihmisen prosesseja. Mutta kaikki on Raamatussa; meditaatio, kiitollisuus, sympatia, anteeksianto. Hän neuvoo keskittymään menneisyyden sijaan nykyisyyteen ja tulevaan.

– Menneisyyttä voi käyttää hy-

▲ Kabochin ”kotikirkon” nimi New Beginnings, ”Uudet alut”, kuvaa hyvin hänen erikoista elämäntarinaansa.

väksi, mutta jos et ole vapautunut menneisyydestäsi, olet ikuisesti sen vanki. Jumala toimii mitä erikoisimmilla tavoilla. Olen kiitollinen, että saan olla Jumalan työkalu.

Holokausti-näyttelyn avajaiset Tuusniemen Hupelissa 27.4.2024

Jussi Kinnunen

Jorma K. Ahonen keräsi elämäntyönä näyttelyn esineistön, joka on nyt esillä Tuusniemellä, Hupelin yhteiskristillisessä toimintakeskuksessa.

Avajaisiin kutsuttiin pääpuhujaksi kansanedustaja Ben Zyskowitz. Holokausti oli ja on asia joka koskettaa, toisia lähemmin, Benin isä Abram selvisi Sachsenhausenin leiriltä ja pääsi Ruotsiin pakolaisena. Siellä tutustui väliaikaisesti Ruotsissa asuvaan Ester Fridmaniin, he avioituivat ja tytär Carmela syntyi 1952 Ruotsissa. Suomeen he muuttivat 1953 ja Helsingin Kampissa asussa 1954 Ben syntyi, täyttään siis 24.5.2024, 70-vuotta, onnittelut siitä.

Avajaisten suunnittelun edessä Ben Zyskowitz nousi mieleen puhujaksi juuri taustansa vuoksi, allekirjoittanut otti yhteyttä Beniin ja kysyi, olisiko mahdollista saada hänet paikalle puhumaan.

Ben itse vastaa kysymykseen, mitä hän ajatteli pyynnöstä:

– Ensimmäinen mieleeni tullut ajatus oli se, että on tosi hienoa ja arvostettavaa, että tällainen näyttely on vapaaehtoisvoimin laitettu pystyyn. Arvostukseni tätä vapaaehtoisuutta kohtaan oli myös se syy, että vastasin kutsuun myöntävästi, kun kalenterissani oli sillä kohdalla tilaa.

Maaseudun hiljainen hiipuminen

Tilaisuuden avasi/juonsi Jussi Kinnunen lukien Raamatusta 4. Moos. 6:22-27 lukien ensin jakeet 22 ja 23, ja sitten jakeet 24-26 ensin hepreaksi ja suomeksi lopuksi jakeen 27.

Tilaisuuden isäntä Eino Räsänen lausui tervetulosanat, jonka jälkeen Tuusniemen kunnanjohtaja Timo Kiviluoma toi kunnan tervehdyksen, jossa otti myös kantaa maaseudun hiljaiseen hiipumiseen ja oli tyytyväinen, että kunnassa järjestetään monimuotoista toimintaa. Ilkka

© Juhani Starzewski

Vakkuri Israelin Ystävät ry:n toiminnanjohtaja, toi Israelin Ystävien tervehdyksen. Pirjo Lappalainen lauloi oman sanoittamansa laulun, Psalmin sanoihin liittyen, hepreaksi.

Kahden valtion malli

Ben Zyskowitz kertoi omaa historiaansa suhteessa holokaustiin ja myös ajankohtaisiin tapahtumiin liittyen, mukana myös nykytilanne Hamasin ja Israelin välillä Gazassa. Muistuttaen meitä, 7.10.2023 tapahtuneesta hyökkäyksestä ja sen tuhoista. (kirjoittajan huomautus: katso TV7 arkistosta, Hamasin julmuudet) Puheessa Ben toi esille kahden valtion mallin, jonka hän näkee ratkaisuna, kysyessänni miten voidaan turvata turvallisuus Länsirannan ja Gazan välillä, jos siihen joutuu rakentamaan kulkuyhteyden, olisiko mahdollista erottaa jostain muualta alue jonne valtio perustettaisiin?

Ben vastasi:

– On vaikea nähdä, että kahden valtion mallille voisi olla olemassa vaihtoehtoisia maa-alueita.

Tilaisuuden päätti Järvi-Kuopion srk:n kirkkoherra Juha Hagman, päätössanoilla ja päätösrukoukseen, rukoilimme niin Lähi-idän kuin näyttelyn puolesta, Juhana johdolla. Järvi-Kuopion srk. kattaa 8 eri seurakuntaa, joten oli hienoa, että Juha tuli mukaan palvellen myös Benin kuljettajana, kentältä Tuusniemelle ja sieltä Kuopioon.

Tilaisuuden jälkeen oli opastettu kierros näyttelyyn, oppaina/esittelijöinä Jussi ja Sinikka Kinnunen

sekä Pirjo Lappalainen. Tilaisuutta ennen, lounaan jälkeen oli jo aiempi opastettu kierros. Kierroksen jälkeen oli mahdollisuus tutustua näyttelyyn kierrellen ja esittelijöiltä kysellen.

Kertokaa siitä lapsillenne

Näyttelyn yhtenä kantavana lenkinä on Suomen opetushallituksen toimittama kirja ”Kertokaa siitä lapsillenne” Stephane Bruchfeld - Paul A Levine. Näyttelyä usein esitellenä olemme huomanneet, ettei kirja kuitenkaan ole opettajakunnalle kovinkaan tuttu, vaikka kuuluu laadittuun opetussuunnitelmaan.

Joel 1:2-3 ”Kuulkaa tämä, te vanhimmat. Kuulkaa maan asukkaat. Onko tällaista tapahtunut teidän päivinänne tai teidän isienne päivinä? Kertokaa siitä lapsillenne, kertokoot he omille lapsilleen ja lapsenlapset seuraavalle sukupolvelle.”

Kysyin Beniltä, miten hän voisi poliittisena päättäjänä edesauttaa kirjan tunnettavuutta opettajien keskuudessa?

– Olen usein puhunut tästä kirjasta Opetushallituksen asianomaisen

© Ilkka Vakkuri

▲ Vasemmalta: Juha Hagman, Ben Zyskowitz, Timo Kiviluoma, Pirjo Lappalainen, Jussi Kinnunen, Ilkka Vakkuri ja Eino Räsänen.

viranhaltijan kanssa ja viestini on luonnollisesti ollut se, että mahdollisimman monessa koulussa kirjaa tulisi käyttää.

Aikuinenkin liikuttuu

Näyttelyä kiertäessä on esillä Suomen oloissa ainutlaatuinen kuva- ja esinekokoelma, siellä on kuvia, jotka voivat olla lapsille vaikeita, siksi näyttelyyn on asetettu ikäraja 12 vuotta, alle sen vain oman turvallisen vanhemman seurassa. Usein näkee aikuisten miestenkin liikuttuvan – kuten myös esittelijällekkin käy – joidenkin asioiden edessä. Ben, mikä sinulle jäi päällimmäisenä mieleen?

– Kyllä päällimmäisenä jäi mieleen se, että oli nähty valtavasti vaivaa näyttelyn yksityiskohtien osalta. Erityisesti jäi mieleen lasten ”muistopeili” ja yksittäisenä irvokkaana yksityiskohtana Saksan postin palauttama keskitysleirille lähetetty kirje.

Kysymykseen, mitä sanoisit luki-joille tästä näyttelystä, Ben vastasi: – Haluaisin sanoa, että toivottavasti mahdollisimman monella on mahdollisuus mennä Tuusniemelle katsomaan tämä näyttely.

Tosimies-leiri (mainos sivulla 29) järjestetään Hupelissa 26-28.7.2024, Holokausti-näyttely sisältyy leirin ohjelmaan.

Musta tuntuu

Jussi Kosola

Musta tuntuu, että joskus asiat, jotka ei yllä katastrooffin aineksiin, saavat aikahan myrskyn vesilasis.

Miä lensäpahoittajia liikkuu likipitään elämän kaikilla osa-alueella. Esimerkiksi tuas luin yhyreltä autofoorumilta, ku joku vetäisi hernehen nenähän siitä hyvästä, että «liian uutehen autohon» oli omistaja hommannu mustapohjaaset kilivet. Olihan siitä hupaasia(kin) kommenttia/kannanottoja annettu, muutaman poimaasten: Mustapohjaaset kilivet tulis sallia vaan Jaawalla ajaville pussihousuille. Eikö tosiaankaan mitään muuta aihetta pahoittaa miälensä oo löytyne? Voisko kansalaasalootehen teherä vääriä vantehiakin vastahan? Hiano! Omistaja käyttäny eres niitä piäniä vapauksia, mitä valtio meille autoolijoolle antaa. Onneksi ei oo tuan isoompaa ongelmaa, toivottavasti hengis seleviää. Olokohon vaikka vaalianpunaaset.

Siihen törmää kans, ku monia rassaa tämä kauppojen alehinnoottelu tyylihin 5.99 egeä. Sinällänsä erikoonen konsti myyrä tuatteeta tualla sabluunalla, mikä nyt tosiaan ei liioon oo mikään miältä järisyttävä aihe.

Tätä kirioottaas on Euroviisut tuareheltansa kisattuna, ja vaikka en itte niitä seurannu, kuvista päätellen aikamoosta ”pukuloistua” ainakin piias. Melekoosta skaalaa erustivat miälipiteet lopputuloksista, ja kun Suomi kansanäänes-tykses antoo täyret pisteet Israelin kipalehelle, niin johan se aiheutti somes kannanottoja pualesta ja vastahan.

Musta tuntuu, että monet ärsyyntyvät niistä Malmön miälenosootuksista höystettynä Palestiinan lipuulla ja näinollen ikäänku hiliaasena vastamiälenosootuksena antoovat äänensä Israelille. Olipa siälä miakkaris mukana tämä tunnettu Greetta-tyttelikin, Palestiinan huivi kaulas. Hänet konstaapelit talutti ”parempahan taltehen”. Näköjään ei enää piisaa hälle olla ”maailmanpelastaja”, jonka oma hiilijalaanjäläki; uskallan väittää, menöö omani erelle. Ollis mukava kisata hänen kans kuukauren verran pualueettomien tuamarien mittaroores kumman hiilijalaanjäläki on piäne.

Toki oli varmasti monia muitakin perusteluja Suomen kansan äänivyrylle, oon hyvilläni, että näin käytiin. Sitä miältä kaikki eivät toki oo, ku antisemitismi nostaa päättänsä jokapuolella maailmaa. On muistettava, että tämä meneellänsä oleva sota ei oo Israelin aloottama, ja se kansa on täysin kyllästyny sotimisehen, mutta pakkohan sen on omaa maatansa, sitä piäntä plänttiä suajella vihamiälisiltä vihollisilta, joita on piisalle asti ollu koko sen kansan historian ajan.

Musta tuntuu, että Olokiluato kolomonenki käynnistyy ennemmin ku vihamiälisyret Israelia kohtahan väis-tyy. Joku vuasi sitte tunnetun suomalaasen lähetysjärjestön (mm. Israel-tuestansa tunnetun) toiminnanjohtajan julukisella face-seinällä oli niin rankkoja juutalaasvastaasia kommenttia, etten eres kehtaa niitä esimerkkiä toistaa, mutta en voinu vaieta/olla pualeustamatta valitun kansan oikeusia omahan maahansa ja tein sen vielä maltillisesti.

Musta tuntuu, että kuulun harvalukuusten joukkohon, kun kannan sekä sinimustaa villapaitaa (jonka perustehella joku asian väärin ymmärtäny jäsentelöö mun äärioikeestolaaseksi ”natsimiäliseksi”) ja samalla sain arvonimekseni Siionisti!!! Eihän se tullu kauniis lahajapaketi, antisemitistinen persoona sen nimen mulle antoo.

Musta tuntuu, että olis pitäny tätä nimenantajaa kiittää, ku molempia em. hyvillä miälin kannan.

Tärkein symboli, jota kans kannan kaulas, seinilläni jne., on tiätysti risti. Sitähän symbolia voi toki pitää esillä monestakin syystä, mutta omalla kohorallani sen merkitys selevis jo vuasikymmenet sitte. Silloin tein johtopäätökset siihenasti eletystä elämästäni, ja se ymmärrys tuli Raamattua lukies.

Musta tuntuu silloin, että mä oon menos iankaikkisehen karotuksehen. Mitä mun pitää teherä, että pääsisin Taivahasehen? Kyllä Isoo Kirija siihen selekiän vastauksen antoo: Usko Herraan Jeesukseen, niin sinä pelastut.

Musta tuntuu, että ateistikin voi uskoa vaikka guuglettamalla, että kyllä täälä Jeesus-niminen persoona on joskus elelly. Hänet tunnettiin mm. siitä, että hän viihtyy epämääräis porukoos, karahutteli liisinki-aasilla jne. Mikäs täs on sitte se salaasus? Tärkein pointti on se, kuinka määrittelöö Jeesuksen.

Raamatun ykskelitteenen ilmoottus on se, että Hän on Jumalan lihaksi tullu Poika, joka otti ihmisen muaron eläen toreski Mooseksen lain ja teki maailmankaikkeuren tärkeimmän stuntin, sun ja mun iankaikkisuusallujemma tähären alistuu ristinkualemallansa sovittamahan meirän jokahitten synnit.

Mikäs se ihmisen osuus on? Joko ottaa vastahan uskomalla tämä sanoma, tai hylätä se. Syrämme usko ja suun tunnustus: Jeesus Kristus, anna mun syntini anteeksi ja tuu mun syrämme Herraksi ja Vapahtajakseni.

Tuomas Hoppu
Tien päässä Lahti
Sisällissota Hämeessä, osa 3
Vastapaino, 2024

KUJANJUOKSU ITÄÄN

Sisällissota Suomessa on kääntymässä kohti loppuaan. Saksalaiset nousevat maihin Hangossa ja Loviisassa. Punaisten käyvät kilpajuoksua aikaa vastaan pyrkiessään pakenemaan itään ja samalla sota näyttää julmat kasvonsa. Punakaarti on häviämässä sodan, mutta paradoksaalisesti se saavuttaa kenties sodan suurimmat voittonsa Alvetulussa, Hauholla ja Syrjäntakana.

Kaikki on lopulta turhaa, sillä edessä on antautuminen vain muutamien päivien päästä Lahden edustalla.

Tuomas Hoppun uutuuskirja ”Tien päässä Lahti” päättää Hoppun sisällissotatrilogian.

– Tämä kirja kertoo sodan loppuratkaisun Hämeessä. Saksalaisten maihinnousut Hankoon ja Loviisaan romuttavat punaisten viimeiset toiveet sodan voitollisesta loppuunsaattamisesta. Jäljellä on enää kujanjuoksu itään, toteaa trilogian kirjoittanut Hoppu. – Kirjassa ollaan myös kotiseudullani Vesilahden Hinsalassa, jossa isovanhempienkin kotitaloja uhkaa polttaminen. Ne kuitenkin säästyivät, mutta läheinen Laukon kartano tuhoutui liekkeihin.

FT Tuomas Hoppu (s. 1967) on Pirkkalassa asuva historiantutkija, joka on kirjoittanut laaja-alaisesti eri historian osa-alueista. Kaikkein

omimmillaan hän tuntee kuitenkin olevansa kirjoittaessaan sisällissodan 1918 tapahtumista. Tien päässä Lahti on kolmas ja viimeinen osa historiantutkija Tuomas Hoppun sisällissotatrilogiassa. Aikaisemmin ilmestyneet osat ovat ”Vilppulasta Tampereen porteille” (2022) ja ”Kaupunkisotaa ja pako Tampereelta” (2023).

Filosofian tohtori on tehnyt kunnioitettavan urakan tietojen hankinnassa kahlaten läpi sodan aikaisia kuulustelupöytäkirjoja, lehtikirjoituksia, rintamalta lähetettyjä kirjeitä yms.

Hoppun tapa kirjoittaa paikoitellen ”kuivastakin” historiasta on todella mukaansa tempaava. Kirjaa lukee kuin jännitysromaanin. Vaikka kyse onkin oman maan sisällissodasta, kirjaa lukiessani huomasi tietomääräni siitä olevan suhteellisen heppoisella pohjalla. En ollut esimerkiksi koskaan ymmärtänyt valkoisten tueksi lähetettyjen saksalaisten sotilaiden todellista merkitystä punaisten nujertamisessa.

Itselleni punaisten kujanjuoksun päätepiste tuli tutuksi opiskellessani Lahden teknisessä opistossa 1970-luvulla ja kävellessäni päivittäin vuonna 1958 perustetun Fellmanin puiston vierustaa. Kapteeni August Fellmanin omistaman Lahden kartanon peltomaihin kuulunut peltoalue toimi keväällä 1918 kansalaissodan punavankien kokoamisleirinä. Tällöin pellolla odotti useiden päivien ajan tuomiota ja siirtoa toisille leireille noin 20 000 miestä sekä naisia ja lapsia, jotka oli saatu kiinni pakomatalla itään.

Kimmo Janas

Z-SUKUPOLVI

Kanadalainen, vuosia Venäjällä asunut toimittaja kirjoittaa aiheesta, mikä varmasti kiinnostaa suomalaisia ja eurooppalaisia lukijaa vuonna 2022 alkaneesta ”erikoisoperaatioita” johtuen.

Historioitsija ja Venäjän kulttuurin tutkija Ian Garner on pitkään seurannut kehitystä Venäjällä ja etenkin liikehdintää sen nousevassa polvessa. Hän on todennut nuor-

roskulttuurin kulkevan vihan- ja vastakkainasettelun tielle.

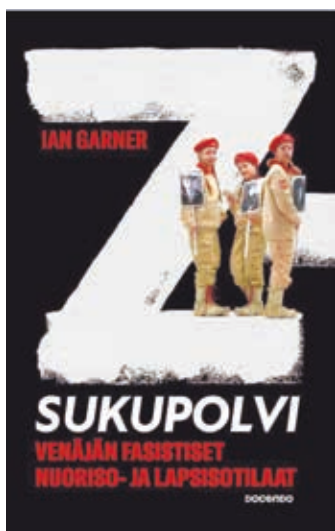
Osa nuorisosta tosin äänesti jaloillaan erikoisoperaation alettua Ukrainaa vastaan muuttaen ulkomaille mm. Georgiaan ja Armeniaan, minne muuttaminen oli tehty helpoksi.

Russian mir - venäläinen maailma ei tahdo aivan hetkessä avautua länsimaiselle lukijalle. Z-kirjain ja Venäjän menneisyyden meemit ja imperiaalinen uskonnollinen poseeraus ovat mukana kuvassa.

Kirjan luvussa ”Tehdään Venäjistä taas ehjä” tarkastellaan Krimin valtauksen (2014) ja Maidanin aukion verilöylyn jälkimaininkeja. Luvussa pettynyt sukupolvi kertoo propagandakoneiston voimasta ortodoksian, militarismin ja nationalismin liitosta ja Jumalan mukanaolosta muutoksen tiellä.

Taistelu sateenkaariväen kasvua vastaan on osa puhdistusoperaatioita. Kirjan sivulta 195: Militaristiset saarnaajat huutavat: ”Puhdistakaa kovemmin, käykää enemmän sota, älkää antako periksi, koska Jumala johdattaa meitä taistelemaan, koska Jumala tarvitsee Venäjää”.

Kreml jakaa rahaa nuorisoarmeijan kasvuun ja esikuviksi on saatu huippu-urheilijoita kuten hiihtäjä Veronika Stepanova esimerkiksi. Nuorisoarmeijan kesäleireille värvätään nuorisoa oppimaan aseiden käyttöä ja asenteiden lujittamista.

Ian Garner
Z-sukupolvi
Venäjän fasisistiset nuoriso- ja lapsisotilaat
Docendo, 2024

Tule kokonaisena-puhdista itsesi-puhdista kansakunta-puhdista maailma. Tuhoa pelastaaksesi. Näin lupauksia paremmasta tulevaisuudesta muotoillaan.

Allekirjoittaneen huomio: Iskulauseet tuovat mieleen nuorisokulttuurin Saksassa lähes 100 vuotta sitten.

Samuel Saresvirta

ULKOSUOMALAISTEN TARINOITA

Suomi sydämessä -kirja on ilmestynyt vuonna 2023 paperisena ja sähköisenä versiona juhlistamaan tänä vuonna (2024) edessä olevia Suomen Siirtolaisinstituutin 50-vuotisjuhlia.

Vanhanaikaisen kirjan ystäväille oli uusi kokemus lukea kirja sähköisessä muodossa, mutta tunnekokemukset siirtosuomalaisten elämäntaloihin eri puolilla maapalloa osuivat A Suomen Siirtolaisinstituutti perustettiin siis vuonna 1974 ja alkuvaiheiden kehityksessä oli mukana monia vaikuttajia. Instituutin perusti Olavi Koivukangas, joka toimi myös pitkään sen johtajana. Amerikansuomalaisten Raivaajalehden kanssa oli mm. yhteistyötä ja Pohjois-Amerikka ja Kanada ovat olleet tärkeitä kohteita (runsaasti siirtolaisia). Sieltä saatiin jo valmiiksi kerättyä tietoa maanmiestemme ”liikkeistä” suomenkielisten lehtien ja järjestöjen kautta.

Suomi sydämessä osa 1 ilmestyi jo vuonna 2017 paperisena versiona.

Kirjan henkilögalleriassa esitellään suomalaissiirtolaisia eri maailman kolkilla mm. USA, Kanada, Australia, Hongkong, Kiina, Uusi-Seelanti, Brasilia, Argentiina jne.

Siirtolaisuuden historiaamme kuuluu mm. joidenkin ”ihannehädyskuntien” perustaminen esimerkkinä Brasilian suomalaissiirtokunta Penedo ja Argentiinan Colonia Finlandesa. Vähemmän tunnettu on Paraguain Villa Albonada.

Monet niistä noin 1,5-2 miljoonasta suomalaisesta, jotka ovat jättäneet kotikonnut taakseen ”paremman toivossa”, voisivat/olisivat voineet sanoa: ”Minä lähdin Suomesta, mutta Suomi ei lähtenyt mi-

nusta – etenkin sydämeistä!”

Siirtolaisinstituutti rakentui Turun yliopiston ”helmaan” ja jo 60-luvulla historiantutkija Vilho Niitemaa oli mukana siirtolais tutkimuksessa. Ruotsin osuus siirtolaismaana jää kirjassa aika pieneksi johtuen ehkä osaksi siksi, että se on aivan naapurissa.

Antti Välikangas
Suomi sydämessä
Ulkkosuomalaisten tarinoita, osa 3
Siirtolaisuusinstituutti, 2024

Suomalainen tennistähti Anne Aallonen (vuonna 1989 maailmanlistan 179.), joka asuu Hongkongissa on mielenkiintoinen ”Suomi-kuvan” kirkastaja idässä. Timo Uotilan elämäntaival tulee tunnetuksi (ent. Ylen toimittaja). Hän on seurannut pitkään Australian suomalaisten elämää ja kirjoittanut mantereen tapahtumista suomalaismedioihin.

Jere Talasta kertova artikkeli: Aasiaa valloittamassa kertoo miehestä,

jolle useat lentoyhtiöt ovat tulleet tutuiksi johtotehtävissäkin mm. Finnair, British Airways, Qatar Airways ja myöhemmin Business Finlandin edustajana Taiwanissa!

Japanissa vierailaan Erkki Hieta-lahden kohdalla luvussa: Suomalaisia nousevan auringon maassa.

Mikko Raution tarina on koskettava. Hän koki nuorena Kiinan vallankumouksen kauhut ja kun hän saapui Suomen armeijaan, hän totesi sen paratiisiksi. Mikko muutti vanhempiensa mukana 3-vuotiaana Pekingiin, missä kulttuurivallankumous alkoi vuonna 1966, ja Mikko onkin kertonut näiden vuosien oleen ”hänen yliopistonsa”. Hänetkin pidätettiin ja 15-vuotispäivänään hänet vapautettiin. Armeijan jälkeisiin elämäntilanteisiin hänellä kuuluu mm. 12 vuotta Hki-Vantaalla Finnairin palveluksessa sekä myöhemmin samassa yhtiössä vuodet Pekingissä-Singaporessa ja Sanghaissa Finnairin edustajana ja jossakin vaiheessa löytyi elämäkumppani Maria ja omat opettaja-vanhemmatkin pääsivät kotimaahan missä sydän jo olikin.

Samuel Saresvirta

HENGELLISTÄ VAELLUSTA

Siilinjärven Coti-seurakuntaa seitsemän vuotta paimentanut pastori Walteri Haapala alkoi pelätä burnoutia kaiken kiireen ja suorituspainoiden keskellä. Niinpä hän hyppäsi arjen oravanpyörästä viime vuoden toukokuussa ja lähti toteuttamaan

pitkäaikaista unelmaansa eli 800 kilometrin pyhiinvaellusta Espanjan Camino de Santiagolla.

Matkan aikana hän piti päiväkirjaa, josta syntyi lopulta kirja ”Pyhä vaeltaja – askelia Camino se Santiagolla”.

Kyseisestä pyhiinvaellusreitistä on kirjoitettu maailmalla lukemattomia kirjoja, mutta Haapala yhdistää teoksessaan niin fyysisen taivahtamisen kuin matkan omaan sisimpäänsä.

Kirja on jaettu 23 askeleeseen, joiden aikana pyhiinvaeltaja löytää uudelleen kadottamansa yhteyden itseensä ja tunteisiinsa. Viikot yksinäisyydessä antoivat mahdollisuuden tarkastella niin uskoa kuin elämän perustotuksiakin. Jopa Raamatun kertomat erämaavaellukset alkoivat avautua Haapalalle uudella tavalla.

Kirja avaa myös tietoa pyhiinvaelluksen kristillisestä perinteestä ja sitä, kuinka tämä perinne on alkanut elää voimakasta renessanssia yhteiskunnan paineiden ja stressin taakkoittamien ihmisten keskuudessa. Walteri Haapala vertailee matkan aikana myös omaa helluntalaista uskoaan ympäröivään katoliseen kristillisyyteen. ”Marian rooli toki synnyttää ristiriitaisia tunteita

Walteri Haapala
Pyhä vaeltaja
Askelia Camino de Santiagolla
Aikamedia, 2024

monille kristityille, mutta se ei ole pienikään syy olla kuuntelematta, mitä Jumala ehkäpä haluaa puhua sanansa ja Marian elämän esimerkin kautta”, Haapala huomauttaa ja kertoo jääneensä pohtimaan Marian tehtävää Jumalan palvelijana.

Helppolukuista tekstiä elävöittävä Haapalan ottamat kuvat matkan varrelta, niin kukkivista niityistä, mystisistä luostareista kuin pikkukyläkujuistakin.

Kimmo Janas

CORONION

KYBERTURVALLISUUDEN ASiantuntijapalvelut

- Sähköjakelu ja -tuotanto, vedenpuhdistus ja -jakelu, teollisuus
- Tuotannon kyberturvallisuuskartoitukset
- Asiantuntijana uudishankkeissa ja saneerauksissa asiakasta tukien
- Kyberturvallisuusarkkitehtuurin kehittäminen
- Havaintokyvyn kehittäminen
- Koulutukset

Ota yhteyttä: asko.tuomela@coronion.fi

coronion.fi
linkedin.com/company/coronion-oy

Teologian ylioppilaana aloittanut, mutta filosofian kandidaatiksi 1923 päätyneyt Mika Waltari oli nopeasti noussut julkisuuteen niin runoilijana kuin kirjailijana. Kirja on ollut myös ”kielletty” sensuroitu.

Seuvaavassa otteita kirjasta Totuus. ”Kun Neuvostoliitto aloitti marraskuun lopulla 1939 talvisodan Suomea vastaan, isänmaa kutsui monipuolisen kynäniekan palvelukseensa. Jatkosodan aikana 1941-1944 sitä seurasi Valtion Tiedotuslaitos. Mika Waltari toimi näiden elinten palveluksessa.

Baltian kuuma kesä 1940

Neuvostoliitto oli syksyllä 1939 vaatinut Virolta, Latviasta ja Lietualta sotilastukikohtia, ja kun maat oli taipuneet, Neuvostoliitto sijoitti niihin kymmeniätuhansia puna-armeijan sotilaita ja suuren määrän sotilaslentokoneita. Kesällä 1940 Moskova vaati kuhunkin kolmeen, itsenäiseen valtioon uusia, ”neuvostoystävällisiä” hallituksia ja parlamenttivaalien järjestämistä. Vaatimusta tehostettiin miehittämällä tasavallat kesäkuussa. Proessin huipentuma oli Viron, Latvian ja Liettuan liittäminen Neuvostoliiton osatasavalloiksi elokuussa 1940.

Usko Neuvostoliiton lupauksiin ja neuvostovallan hyviin puoliin sai kaikissa kolmessa maassa miehiä lähtemään ”neuvostoystävällisiin” hallituksiin. Ne koottiin ”herkkauskoisista, hyvää tarkoittavista idealisteista”. Julma totuus paljastui vasta myöhemmin. ”Hyvässä uskossa nämäkin miehet pelasivat kansansa Neuvostoliiton käsiin”. Kaikissa maissa järjestettiin samana päivänä vaalit. Ihmisiä ”pakotettiin” äänestään. Ehdokaslistoilta poistettiin sopimattomat ehdokkaat pois, ja jälkepäin nämä pidätettiin ja tuomittiin erilaisista tekosyistä. Myös uskonto vaikutti tärkeältä osaltaan venäläistämisyarkimiksi vastaan. Viro ja Latvia olivat protestantisia,

Mika Waltari ja totuus Baltiasta 1939-1941

Liettua taas roomalaiskatolilainen maa.

Kansallisuussorron ankaruudesta kannattaa mainita, että ennen vuotta 1905 esimerkiksi liettualaisilla ei ollut oikeutta lukea sanomalehtä äidinkielellään. Sorron ja väkivallan uhalla, lukemattomien uhrauksien ja kärsimysten tuloksena julistautuivat Viro, Latvia ja Liettua itsenäiseksi v. 1918. Maailmansodan jälkivaiheen luoma poliittinen tilanne teki mahdolliseksi sukupolvien unelman toteutumisen, tosin nämä mullistuksien vuodet eivät menneet ilman verenvuodatusta. Aikanaan nämä kolme tasavaltaa saivat liittyä myös Kansainliiton jäseniksi.

Jo tsaarivallan aikana oli Viron, Latvian ja Liettuan yleinen sivistystaso huomattavasti korkeampi kuin Venäjän.

Syytökset Suomea vastaan

Suomihan oli sitten neljäntenä käymässä neuvotteluihin Moskovan neuvottelupöydän ääreen. Tapausten kulku oli meille tuttu. Suomi torjui liialliset vaatimukset viimeiseen asti valmiina kohtuullisiin soitteluihin ja taistelemaan Suomen hangilla.

Viron, Latvian ja Liettuan ja Neuvostoliiton avunantosopimuksesta kirjoitti Pravda lokakuun 11 päivä 1939: ”Sosialismin maan ulkopolitiikka on hyvien naapurussuhteiden muodostamispolitiikkaa kaikkien valtioiden kanssa. Kansojen välinen ystävyys on Neuvostoliiton hallituksen leninis-stalinistisen politiikan perustana”.

Miten sopimuksia noudatettiin

Virossa halusivat venäläiset sotilasviranomaiset Hiidenmaalta, Saarenmaalta ja Paldinskista vuokrattujen alueiden lisäksi miehittää melkein kaikki tärkeimmät Viron kaupungit sekä rautateiden solmukohdat neuvostolaisin varusjoukoin. Sovittelujen jälkeen oli virolaisten pakko suostua siihen, että venäläisiä joukkoja majoitetaan paikkoihin, joita sopimuksessa ei lainkaan ole mainittu. Tämä kuitenkin vain ”väliaikaisesti”, kunnes vuokra-alueiden

kasarmit ym. laitokset ehdittäisiin rakentaa.

Latvian kanssa oli ollut puhe pääasiassa kahdesta laivatukikohdasta. Vastoin sopimusta Neuvostoliitto miehitti joukoillaan suurin piirtein koko Latvian rannikon.

Liettuan oloja talvella 1939-40

Lokakuun 29. päivänä 1939 saapuu Scheynius Vilnaan. Sopimuksen mukaan olisi bolshevikisotilaiden jo aikoa sitten pitänyt vetäytyä tukikohtiinsa pois Vilnasta, mutta sen sijaan he jatkavat häiriintymättä Vilnan tyhjentämistä. Sieltä viedään kaikki, mitä vain voi kuljettaa. Tehdaslaitteet, sanomalehtien painokoneet tavaratalojen varastot, kirjastot, tieteelliset laboratoriot, parkettilatitiat, keskuslämmityspatteritkin. Vilna on suurin piirtein ilman ruokaa. Liettua on puhtaaksi rosvoitunut 300000 asukkaan kaupunki, jonka täyttävät osaltaan puolalaiset pakolaiset ilman pienempiäkään elinmahdollisuuksia.

Neuvostoliiton nootti Baltian maille

Vaarallisen ja uhkaavan tilanteen takia Neuvosto-Virossa, Latviassa ja Liettuassa on muodostettava uudet hallitukset, jotka pystyvät ja olivat halukkaat rehellisesti toteuttamaan avunantosopimuksen ehdot. Lukumäärältään riittävien neuvostojoukkojen on viipymättä saatava vapaa pääsy Latviaan ja Viroon takaamaan avunantosopimuksen toteuttaminen ja estämään mahdolliset provokaatiot sovjetivaruskuntia vastaan näissä maissa. Uhkavaatimusten määräämisenä oli vain yhdeksän ja puoli tuntia. Se riitti. Viron ja Latvian hallitukset ilmoittivat kesäkuun 17 päivä suostuvansa vaatimuksiin. Neuvostoliiton marssi alkoi samana päivänä Viroon ja Latviaan. Baltian kolmen tasavallan lopullinen valtaaminen kesti siis kaikkiaan vain kolme päivää. Näimme, että uhkavaatimusten pääperusteena oli pelko. Neuvostoliitto katsoi Baltian maiden uhkaavan rajojensa turvallisuutta. Mahtavalta, sotilasmahdillaan kerskailevalta.

IL huomio: kaikkien kolmen maan hallitukset valittiin neuvostomielisistä ihmisistä, jotka ”aivopesttiin” myös uskomaan toimivansa myös maittensa hyväksi, luullen sen takia ylistävänsä Stalinin ideologiaa.

Viron hallituksen perustamisessa ei ollut yksimielisyyttä – Viron Päts presidentillä oli vielä uskoa yhteistyöstä, mutta Neuvostoliiton edustaja Shadanov toi oman listan. Hänellä oli myös keinoja, eikä tarkoituksena ollut tyytyä sovitteluihin. Hänen kunniaksaan järjestettiin illalliset. Siellä vaikutti ystävällinen ilmapiiri ja hän vakuutti, ettei Neuvostoliitolla ollut mitään aikomusta puuttua Viron sisäisiin asioihin. Sotavoimien sijoittaminen Viroon oli vain väliaikainen toimenpide. Mutta samana yönä laitettiin liikekannalle kaikki Viron hämäreperäiset voimat. Komiternin ja neuvostolähetystyön agentit organisoivat levottomuudet, jotka sitten puhkesivat seuraavana päivänä. Varmuuden vuoksi mielenosoittajia tukivat punaisten voimien tankit, panssarivaunut ja aseelliset jalkaväen ja merivoimien sotilaat. Lasnamäen vankilasta vapautettiin riemukulussa 24 ”poliittista” vankia – 22 näistä oli kuitenkin maanpetoksesta ja sotilasvakoilusta tuomittuja kommunisteja, pääasiassa Neuvosto-Venäjältä saapuneita vakoilijoita. Toompean linnassa nostettiin Viron lipun tilalle punalippu. Viron lippu sotkettiin väkijoukon jalkoihin.

Uudet hallitukset toimivat vain hyppypukkeina heidän käsissään ja heidän määräyksensä toteuttajina. Jo venäläisten joukkojen majoittaminenkin kaikkeen kolmeen maahan tapahtui kokonaan venäläisten sotilasliranomaisien omien määräysten mukaisesti. Maan omilla viranomaisilla ei ollut mitään mahdollisuutta vaikuttaa majoitukseen.

Virossa, Latviassa ja Liettuassa tapahtui kehitys täysin rinnakkaisesti saman kaavan mukaan. Uusi sananvapaus ilmeni siinä, että kaikkiin tärkeimpiin sanomalehtiin sijoitettiin uudet vastaavat toimittajat, jotka olivat taatusti uuden suunnan miehiä. Kaikkiin järjestöihin määrättiin uudet johtokunnat, virastoja

alettiin puhdistaa kansan vihollisista, ylioppilaiden osakuntia alettiin vainota tai ne lakkautettiin kokonaan. Joukko-osastoihin määrättiin puna-armeijan esikuvia noudattaen sotilaskomissaareja politrukkeja. Eräitä uskonnollisen toiminnan muotoja, niin kuin esim. Pelastusarmeija ja NMKY, kiellettiin. Sen sijaan puna-armeijan valistusorganit harjoittivat laajaa kiihotustyötä ja järjestivät valistuskoukkuja.

Työtätekevän kansan vaalit

Maaperä oli valmiiksi muokattu, kommunistit olivat kaikkialla esillä ja toisinajattelevien suut oli tukittu. Moskova halusi ulospäin esittää asiat siten, että sen toimenpiteet Baltian maissa esiintyivät ”kansan tahtona”. Oli saatava aikaan vaalit.

Moskova oli jo niin varma yliotteestaan, että vaalit määrättiin järjestettäväksi samana päivänä. Vaaleja varten muodostettiin ja rekisteröitiin kussakin maassa kokonaan uusi puolue, ”työtätekevän kansan puolue”. Liettuassa kilpailevat listat hylättiin sillä perusteella, että vain rekisteröidyt puolueet saivat laittaa ehdokkaita. Latvian viitti vaalipiiriä varten jätettiin määräraikaan kaikkiin kuusitoista ehdokaslistaa. Niistä hyväksyttiin viisi, ”työtätekevän kansan puolueen” ehdokaslistat, yksi kutakin vaalipiiriä varten. Kaikki muut kilpailevat listat hylättiin sillä perusteella, että ne eivät vastanneet muodollisia vaatimuksia. Virossa vastaehdokkaat todettiin kansan vihollisiksi ja heidän ehdoikkuten sa hylättiin. Vaalipropagandassa ei sanallakaan mainittu Baltian liittämistä Neuvostoliittoon.

Kuolemantuomiota oli anottava itse

Viron, Latvian ja Liettuan kohtalo draamaan sisältyy farssiaineksia, jotka naurattaisivat, ellei kysymyksessä olisi kolmen kansan itsenäinen olemassaolo. Typerryttävien oli kuitenkin viimeinen näytös. Ei riittänyt, että juhlallisesti ja yksimielisesti oli perustettu neuvostotasavallat ja päätetty liittyä Neuvostoliittoon. Lupaa tällaiseen liittymiseen oli vielä pyydetty. Koko propaganda pantiin käyntiin toittottamaan, miten Viro, Latvia ja Liettua omasta vapaasta tahtoivat liittyä Neuvostoliittoon.

► Liettualaisen naisen vanha kotitalo.

Maan julistaminen kansan omaisuudeksi

Viro, Latvia ja Liettua ovat maatalousmaita. Itsenäisyytensä aikana ne tekivät parhaansa maanomistusoilojen uudistamiseksi, ja tuloksena oli uusien mautilojen syntyminen ja kukoistus. Toisessa istunnossaan ”työtätekevän kansan” valtiopäivät hyväksyivät lain, jonka mukaan kaikki maa kuului valtiolle, mutta entinen omistaja saa viljellä maataan, ei kuitenkaan enempää kuin 30 hehtaaria.

Teollisuuden ja pankkien kansallistaminen

Kansallistaminen tapahtuu muodostamalla työläisneuvostoja kuhunkin yritykseen, ja hallitus määrää komissaarin valvomaan kunkin neuvoston toimintaa. Kansallistettavien liikkeitten ja yhtiöitten saatavat ja kaikki pankkeihin tallennettu yksityisomaisuus – paitsi osa säästöistä – lankesivat ilman muuta valtiolle. Yksityiset tallettajat saavat kuitenkin nostaa kuukaudessa aivan vähäisiä summia.

Näistä heinäkuun päivistä, neuvostojärjestelmän voimaan saattamisesta alkaen, lankeaa pimeys yli Baltian maiden ulkomaiden silmissä. Niiden rajat ovat ilmatiiviisti suljettu. Ulkomaan lehtiä ei saa niihin viedä. Entiset ulkomaanpassit ovat aikaa sitten lakanneet olemassa olemassa. Ne, jotka pakenevat, tekevät sen henkensä kaupalla. Niitä Baltian maiden alamaisia, jotka määräraikana eivät ole palanneet kotimaahan, uhkaa kuolemanrangaistus.

Pidätykset ja terrori Virossa

Venäjälle kuljetettiin jo heinäkuussa

1940 kenraali Laidoner ja presidentti Päts. He elivät maanpakolaisina Sisä-Venäjällä. Virossa on viety mm. kaikki venäläiset emigrantit tsaarivallan ajalta. Myös rikosvankeja on viety Venäjälle pakkotöihin, jotta vankiloissa saataisiin tilaa poliittisille vangeille. Poliittisista syistä pidätettyjä arvellaan olevan Tallinnassa n. 1000 ja maaseudun vankiloissa n. 3000. Heistä eivät omaisetkaan saaneet juuri mitään tietoa. Tuomioita annettiin mm. keinottelusta esim. kultaesineiden hallussapidosta annettiin 3-5 vuotta pakkotyö- rangaistus.

Huomioita kirkon asemasta Neuvosto-Virossa

Kommunistisen puolueen yritys lopettaa joulunvietto epäonnistui kokonaan. Teollisuustyöläisten vaatimuksesta vietettiin joulua aivan entiseen tapaan, joulupäivä ja tapainpäivä olivat vapaapäiviä, ja kirkot olivat tungokseen asti täynnä kansaa. Papit saavat suorittaa jumalanpalveluksia ja kirkonmenojakin, mutta heidät katsotaan joka tapauksessa kansan vihollisiksi. Ja muusta uskonnollisesta valistustyöstä rangaitaan. Erikoisesti nuoriso on entistä paljon runsaammin alkanut käydä jumalanpalveluksissa. Osanotto ehtoolliseen on kasvanut ainakin kaksinkertaiseksi.

Viron armeijan kohtalo

Viron sotilasasiat – samoin kuin kulkulaitokset, raha-asiat ja edustus ulkomailla – kuuluivat suoraan Moskovan keskusvirastojen alaisuuteen, niinpä Viron armeija entisessä muodossaan likvidoitiiin joulukuun

▲ Mika Waltari: Totuus Virossa, Latviasta ja Liettuasta Ensimmäinen painos Förlager Balticum, 1941

31 päivä 1940.

IL huomio: Tämä on ollut järkyttävää ja käsittämätöntä aikaa meidän menneisyydestä. Tästä näkee, miten samanlaisin ajatuksin Neuvostoliitto/Venäjä hoitaa suhteitaan naapureihinsa. Ensi tehdään sopimus pienestä osasta ja sitten vaan tullaan miehittämään naapuri ja sitten se miehitetään kokonaan. Tämä kaikki tapahtuu väkivaltaisesti, ylivalalla ja pelolla.

Tänään, kun on Venäjän hyökkäys edelleen Ukrainaan, toistuu sama ideologia, kuin Baltian miehityksessä. Samanlainen naapurinkohdeltu johtuu myös Suomen kohdalla talvisodan alkamisen kohdalla. Yhteistä on myös päättäjien toiminta, ei puhuta asioista tai jos, niin kuitenkin toimitaan päinvastoin puheiden kohdalla.

Kiinnostukseni historiaan ja tämän ajan tilanteisiin on lisääntynyt, kun sain käydä Liettuassa noin 10 vuotta sitten ja tapasin siellä 80 -vuotiaan naisen, joka on ollut lapsena näkemässä ne julmuudet, mitä saksalaiset ja venäläiset ovat saaneet aikaan. Siellä on myös hänen kotinsa, joka on siltä jäljiltä, kun sotaa käytiin.

Liettuassa saksalaiset olivat tuhonneet 9 korsua, joista viimeisessä oli 40 naista ja lasta. Monet alueen rakennuksista ovat vieläkin sinä kunnossa, kun ne sodan päätyttyä olivat. Neuvostojoukot tekivät vielä oman jälkipuhdistuksensa siellä lähettämällä 100.000 älymystön edustajaa Siperiaan.

Marttyyrien Ääni -lehden päätoimittaja Ilpo Jokimäki kertoo, että viimeisten 30-40 vuoden aikana on muslimeja tullut uskoon enemmän kuin koko islamin 1400-vuotisen historian aikana.

Ilpo Jokimäen työuran juuret juontavat nuoruuden lähetystyöhön Papua-Uudelle-Guinealle, jonka jälkeen hän palveli vuosia pastorina eri helluntaiseurakunnissa Suomessa. Vuonna 2019 oli vuorossa paluu lähetystyöhön Jokimäen astuessa Marttyyrien Ääni -lehden päätoimittajaksi.

Työnkuva Marttyyrien Äänessä ei rajoitu pelkkään lehden toimittamiseen, vaan Ilpo Jokimäki osallistuu myös uutiskirjeen samoin kuin TV- ja radio-ohjelmien tekemiseen. Marttyyrien Ääni ry:n johtoryhmän jäsenenä hän pitää myös yhteyksiä eri sidosryhmiin yhdessä toiminnanjohtaja Hannu Lahtisen kanssa.

Islamilainen maailma

Marttyyrien Ääni toimii Suomesta käsin noin 20 eri maassa.

– Määrä vaihtelee tilanteiden mukaan. Meillä on toimintaa josain maassa tietyn akuutin tilanteen takia, mutta emme välttämättä jää sinne pidemmäksi aikaa, kertoo Ilpo Jokimäki.

Järjestö toimii kuitenkin kansainvälisesti muuallakin, ja sillä on yhteensä noin 70 kohdemaata. Marttyyrien Äänen jokainen toimisto on itsenäinen toimija, mutta eri toimistoilla on myös keskenään yhteisiä hankkeita ja tapahtumia.

– Jos meillä on esimerkiksi hankkeita Etiopiassa, niin muut järjestön osat tukevat kyseistä toimintaa meidän kauttamme. Vastaavasti esimerkiksi Ukrainan työ on Puolan toimiston vastuulla, mutta me osallistumme hankkeeseen heidän kauttaan. Näin jokaisen toimiston ei tarvitse perustaa omaa työtään vaan osallistuu toisen toimiston hankkeisiin, Jokimäki lisää.

Toiminnan tärkeimmät painopistealueet löytyvät tänä päivänä sieltä, missä kristittyjä vainotaan

Jumalan ihmeillä ei ole rajaa

Ukraina

eniten eli islamilaisesta maailmasta, Aasiasta Pohjois-Afrikkaan ja kaikki siinä välillä. Yksi selkeä alue, jossa on paljon työtä, on Jokimäen kertoman mukaan Afrikan ns. uskonsodan vyöhyke, jossa islamilaiset järjestöt vyöryvät koko ajan etelään päin kristittyjen alueille tuhoten, tappaen, raiskatun.

Vastaavasti Lähi-idässä, esimerkiksi Irakissa Marttyyrien Ääni tekee paljon työtä. Myös Pakistanissa, Afganistanissa ja Intian pohjoisosassa on järjestöllä avustuskohdeita.

– Jos katsotaan lähetysjärjestöjen karttaa saavuttamattomista kansoista, niin nämä meidän toiminta-alueet ovat lähes 1:1 samoja alueita, Jokimäki huomauttaa.

Ukrainassa ei ole esiintynyt aikaisemmin kristittyjen vainoja, mutta nykyisen laajennetun hyökkäyksen aikana, jossa Venäjä pystyi valtaamaan alueita, siellä alkoivat Jokimäen kertoman mukaan kristittyjen vainot, jotka ovat paljon pahempaa kuin mitä oli esimerkiksi Neuvostoliiton aikana. Vallatuilla alueilla ei hyväksyttyä muuta kuin Venäjän ortodoksikirkon jäsenyys, muut kristityt tulkitaan lännen edustajiksi, CIA:n agenteiksi tai Ukrainan armeijan edustajiksi.

– Siellä on ammuttu, kidutettu ja vangittu kristittyjä. Kirkot on takavarikoitu venäjän valtion käyttöön, ja osa niistä on tuhoutunut.

◀ Päätoimittaja Ilpo Jokimäki saa seurata työssään Jumalan ihmeitä lähes päivittäin.

Kun sota alkoi, ryhtyi Marttyyrien Ääni tukemaan etulinjassa työskenteleviä pieniä järjestöjä ja kirkkoja, jotka samaan aikaan julistavat evankeliumia sekä pitävät elämää yllä hyvin käytännöllisellä tasolla.

– Olemme myös auttaneet ihmisiä, jotka ovat kokeneet vainoa, mutta ovat päässeet pois kyseiseltä alueelta, Ilpo Jokimäki kertoo.

Terapiaa tueksi

Koska sota Ukrainassa on jo jatkunut näin pitkään, järjestettiin viime vuoden lopulla ensimmäinen terapiaviikko posttraumaattisen stressin oireiden hoitamiseksi niille, jotka tekevät töitä äärimmäisissä olosuhteissa.

– Tämä tilanne on selvästi räjähtämässä käsiin. Tänä vuonna järjestämme kaksi vastaavaa viikkoa Ukrainan rauhallisemmillä alueilla. Seurakuntien pastorit ja diakonit voivat tulla viikoksi lepäämään. Yhdysvalloista tulee omalla kustannuksellaan ammattilaisia auttamaan heitä, Ilpo Jokimäki selvittää.

Jonkin verran apua on onnistunut menemään myös rintamalinjojen taakse niille kristityille, jotka elävät Venäjän vallan alla. Monilla alueilla kaikki virkamiehet ym. ovat paenneet, ja pastorit joutuvat haataamaan seurakuntalaisiaan.

– Pastorit elävät siellä aivan hirvittävässä olosuhteissa. Mutta toisaalta siellä on myös paljon tullut ihmisiä uskoon, Jokimäki huomauttaa.

Terapiatyöstä on hänen arvionsa mukaan tulossa yksi Marttyyrien Äänen keskeinen avustusmuoto. Tällä hetkellä sitä tehdään Ukrainan lisäksi

▶ Haastattelun jälkeen Ilpo Jokimäki suuntasi jälleen avustusmatkalle Ukrainaan, tällä kertaa lähelle etulinjaa.

si myös Nigeriassa ja Irakissa.

Nykyajan Paavaleita

Muita apumuotoja kartoitettaessa kysytään aina paikallisilta, mistä on suurin tarve, ja se vaihtelee Ilpo Jokimäen mukaan suuresti alueittain.

– Joskus saattaa olla kyseessä ihan hengen hätä, jolloin pyrimme toimittamaan heille lääkkeitä ja ruokaa.

Yksi keskeinen toimintamuoto ovat myös turvakodit.

– Useissa paikoissahan ihminen joutuu välittömään hengenvaaraan kääntymään kristityksi. Hän joutuu pakenemaan ja menettämään kaiken. Silloin turvakoti on paikka, jossa henki säilyy, Jokimäki selvittää.

Usein pakolaiset saavat myös hengellistä apua ja Raamatun opetusta näissä kodeissa. Ja monesti näistä tulee myös lähetystyötä tekeviä keskuksia, jotka tavoittavat omaa kansaa.

– Kun nämä ihmiset tutustuvat paremmin Kristukseen ja siihen rikkauteen, he haluavat kertoa ilosanomaa myös eteenpäin. Joskus avustamme myös tällaisessa julistavassa työssä kouluttamalla heitä ja tukemalla esimerkiksi saavuttavaa mediatyötä radion kautta, Ilpo Jokimäki kertoo.

Esimerkiksi Pohjois-Koreaan on mahdollista päästä, mutta sinne lähetetään joka päivä viisi Etelä-Koreassa tuotettua radio-ohjelmaa Pohjois-Korean murteella.

– Kutsumme tällaisia kaikkein vaikeimmilla alueilla toimivia etulinjan evankelisteiksi, nykyajan Paavaleiksi. Olemme tukeneet tällaisia toimijoita Gazassa ja Länsirannalla, samoin Somaliassa, Kashmirissa ja Irakissa.

Jumalan ihmeessä elämistä

Tarkastellessaan Marttyyrien Äänen toimintaa Jokimäki arvioi elävämme varsinaisessa Jumalan ihmeessä. Esimerkiksi Irakiin tarvittiin turvakoti, mikä tuntuu käytännössä mahdottomalta tehtävältä.

– Pyysimme suomalaisia rukoukseen hankkeen puolesta, ja niin sitä vaan varsin lyhyen ajan kuluttua

▶ Kaikkialla on miinoja, mutta tuhotuissa kylissä asuu muutamia ihmisiä siellä täällä hyvin vaikeissa oloissa.

saimme perustaa Irakiin kristillisen turvakodin, joka toimii tällä hetkellä myös lähetyskeskuksena, Jokimäki naurahtaa.

Sama tapahtui myös Kashmirissa, Intian vaikeimmassa perukassa, jota hallitaan sharia-lailla. Siellä ei käytännössä ole minkäänlaista kristillisyyttä. Siellä Marttyyrien Ääni on tukenut evankelisteja, ja ihmisiä on tullut uskoon.

– Sinne tarvittiin myös turvakoti, ja taas käännymme suomalaisten rukoukijoiden puoleen. Sikäläinen työntekijämme sai kuin ihmeen kautta vuokrattua sopivan talon sotilasalueelta – varmasti maan turvallisin paikka.

Kashmirissa ei tietävästi ole koskaan historiassa ollut kristillistä lähetyskoulua.

– Taas me kerroimme suomalaisille

sille rukoukijolle, että nyt menee todella vaikeaksi, kun pitäisi saada vielä lähetyskoulukin. Jälleen rukoiltiin, ja nyt ollaan pyritetty siellä lähetyskoulua jo kaksi vuotta, Ilpo Jokimäki kertoo. – Siinä on mielenkiintoinen yhteys, suomalaisten rukoukset ja tietenkin taloudellinen tuki. Ne ovat tehneet mahdolliseksi asioita, jotka inhimillisesti katsoen ovat tuntuneet mahdottomilta.

Marttyyrien Äänellä on myös Pohjois-Nigeriassa turvakoti ja lähetyskoulu, jota vetää uskoon tullut entinen imaami. Yksi kantava ajatus toiminnassa on Jeesuksen opetus ruukoilla vihollisten puolesta. Kodissa asuu tänä päivänä mm. Boko Haramin uskoon tulleita entisiä sotilaita, jotka voivat olla siellä turvassa.

– He joutuivat aseellisen hyökkäyksen kohteeksi, ja kodin vetäjä lähetti meille Suomeen rukouspyynnön, jonka kerroimme TV7:llä. Muutaman viikon kuluttua tuli uusi viesti, että 78 muslimia on tullut uskoon. Ja jonkun ajan päästä luku oli noussut jo yli 300:een. Tällaisia asioita saamme kokea ja elää mukana, se on varsinaista Jumalan ihmeessä elämistä, Jokimäki toteaa.

Unet ja näyt

Jumala toimii Ilpo Jokimäen kertoman mukaan todella ihmeellisellä tavalla tänä päivänä islamilaisessa maailmassa. Todella suuri osuus uskoon tulleista on nähnyt unia ja näkyjä Jeesuksesta. Ja tätä tapahtuu kaikkialla maailmassa.

– Sen verran, mitä olen perehtynyt lähetystyöhön, niin tällaista ei ole tapahtunut koskaan aikaisemmin missään. Yleensä herätykset ovat paikallisia, kuten esimerkiksi Walesissa tai Lapualla, mutta nyt muslimien keskuudessa on valtava herätys aina Saudi-Arabian Mekkaasta Aasian rajoille ja Afrikkaan, mutta myös siellä, mihin he ovat tulleet pakolaisina eli Australiassa, Euroopassa, Yhdysvalloissa jopa Suomessa.

Jokimäki kertoo, että erään tutkimuksen mukaan tietyllä alueella 40 prosenttia uskoon tulleista muslimeista oli kohdannut Kristuksen henkilökohtaisesti unessa tai näyssä.

– Mielenkiintoista on, että vaikka islamin toinenkin puoli eli viha ym. nousee, niin viimeisten 30-40 vuoden aikana muslimeja on tullut uskoon enemmän kuin koko 1400-vuotisen historian aikana. Eli siellä tapahtunut muutos on aivan valtava.

Kaikkivaltias lupasi Kanaanin maan Abrahamille ja hänen jälkeläisilleen. Vasta satoja vuosia myöhemmin luvatus tuli omistettu. Matka on huikkea kertomus ihmisen luonnosta ja uskollisesta Jumalasta, joka vie aloittamansa työn loppuun, vaikka hänen pitäisi vaihtaa uuteen lähes koko kansa, joka lähti matkalle. Se uudistettu Israelin kansa, joka pääsi perille luvattuun maahan, ei enää Egyptistä mitään tiennyt.

Exodus on enemmän kuin historiaa. Se on profeettallinen kuva, joka sai osatähtymyksensä Jeesuksen Ihmiseksi tulemisessa ja uhrikuolemassa aina ylösnousemiseen saakka.

Tämä lopunajan erämaamatka saa kerran lopullisen täyttymyksensä, kun Jeesus johtaa omansa ensin tuhatvuotiseen sapatin valtakuntaan ja sitten uuteen maahan ja uuteen taivaaseen, jonka Raamatun viimeinen kirja lupaa meille.

Tästä kaikesta, ensimmäisestä pääsiäisestä, Jordanin ylitykseen ja luvattuun maan valloittamiseen Joosuhan johdolla, ovat Exoduksen tapahtumat esikuvana tulevasta. Samalla se kuvaa yhden ihmisen eli sinun matkasi maailman orjuudesta luvattuun rauhan valtakuntaan, jossa Jumalan poika, hallitsee.

Exodus kertomus historiallisena kertomuksena – moneen kertaa koeteltu reitti

Exodus kertomus sisältää merkittävän määrän yliluonnollisia tapahtumia, joissa Israelin Jumala osoitti jumalallisen voimansa.

Exodus-matka alkaa kymmenellä ihmeellä, joista jokainen osoitti yhden Egyptissä palvotun jumalan täydellisen voimattomuuden MINÄ OLEN -jumalan (JHVH) edessä. Abrahamin, Iisakin ja Jaakobin Jumala voitti kaikki jumalat, Egyptin pääjumala Amon-Ra mukaan lukien. Kertomus on yliluonnollisista elementeistään huolimatta historiallinen ja tarkka kertomus siitä, mitä tapahtui ja miten. Raamattu on luotettava lähde.

Nykyisin muodissa oleva vaihtoehdoisten Exodus-reittien etsiminen kyseenalaistaa Raamatun luotettavuuden. Raamatun kuvaukset reitistä eivät tue esimerkiksi ajatusta siitä, että se Kaislameri, jonka yli kansa meni kuivin jaloin, olisi ollut nykyinen Akabanlahti. Matka Egyptin Ramsekselta Siinain niemimaan

ISRAELIN PALUU – pelin siivittämä Exodus-matka luvattuun maahan

Palava pensas, jota tuli ei kuluta. Kymmenen vitsausta, joista jokainen osoittaa kunkin Egyptin jumalan voimattomuuden Minä Olen -jumalan (JHVH) edessä. Meri, joka jakautuu ihmeen kautta avaten tien pelastukseen. Järkeä haastavia tapahtumia on vielä enemmän, ja ne löytyvät kaikki yhdestä Raamatun keskeisimmästä kertomuksesta, Exoduksesta. Se on monitasoinen kertomus, joka historiallisena aikalaiskuvauksena antaa vahvan todistuksen siitä, miten Jumala vapautti palvelijansa Jaakobin eli Israelin jälkeläiset Egyptin orjuudesta. Se on myös kertomus siitä, miten Jumala pitää aina lupauksensa, nekin, joita lupauksen saaja ei ole enää näkemässä.

halki muutamassa päivässä olisi ollut huima suoritus jopa kokeneelta erämaissa vaeltamaan karaistuneelta ryhmältä. Parimiljoonaisen kansan olisi ollut mahdotonta ehtiä kävelen annetussa ajassa Akabanlahdelle. Erityisesti, kun kirjoitukset eivät kerro, että siinä alkumatkassa ennen meren ylitystä, olisi tapahtunut ih-

mettä. Ihmeet kun kirjataan Raamatun tekstissä erikseen.

Matka Siinainvuorelle kesti kaksi kuukautta, josta ajasta suurin osa kului Kaislameren ylityksen jälkeen. Ja niistä tapahtumista Mooseksen kirjoissa kerrotaan yksityiskohtaisesti, kuten myös Israelin paluu -pelissä asia tulee selvästi esille. Raamattu

kertoo (2. Moos. 19:4) lyhyesti, että ”Kotkan siivet” kuljettivat kansan Egyptistä Siinainvuorelle. Ja Hesekielin kirja 20:36 kertoo yksiselitteisesti, että Jumala kävi kansansa kanssa oikeutta Egyptin maan erämaassa.

Toinen selvä kohta, mitä on usein tulkittu väärin, jopa tarkoituksella, on Paavalin kuvaus ”Haagarista, joka

on Siinainvuori Arabiassa”. Se kertoo selvästi historiaan ja karttoihin perehtyneelle, että Paavali tarkoittaa aivan samaa aluetta kuin Hesekiel eli Siinain niemimaata, joka Paavalin aikaan kuului Arabia-Nabatealle, jonka pääkaupunki oli Petra, nykyisen Jordanian alueella. Lisäksi joistain historiallisista kartoista käy ilmi, että Mooseksen aikaisen Egyptin erämaan rajat kulkivat halki Siinain niemimaan. Ja onhan niitä todisteita perinteisestä Exoduksesta Raamattu täynnä, jos asiaa haluaa tutkia tarkemmin.

Tärkeintä on pitää kiinni siitä, mitä Raamattuun on kirjoitettu, ei ohi sen. Siksi Israelin paluu -peli on luotettava ja elävä matkakertomus jokaiselle pelaajalle.

Exodus profeettallisena kertomuksena

Exodus-kertomuksen historiallinen taso kätkee sisäänsä myös hengellisen ja profeettallisen tason.

Hengellisenä kertomuksena se kuvaa sitä, miten Jumala kutsuu ihmisen synnin orjuudesta kohti luvattua maata, eli rauhan valtakuntaa, jossa saa kokea vanhurskautta, rauhaa ja iloa. Jumalan kutsu sisältää aina ensin ihmisen omien epäjumalien mitätöimisen. Mitä ihminen palvoo, siihen Jumala tarttuu osoittaakseen, ettei epäjumalalla ole todellista voimaa tuottaa onnea ja turvaa.

Lopulta ihmisen on surmattava omat epäjumalansa, kuten Israelin kansa teki surmatessaan pääsiäisenä karitsan, joka oli Egyptin korkeimman jumalan Amon-Ra:n eläinsymboli.

Se ”Amon-Ra” voi olla oma voima, kunnia, valta, ahneus, huoruus, itsekkyytensä tai mikä tahansa omaa lihaa miellyttävä tai nostava asia.

Matka synnin orjuudesta on hyvin samanlainen Exodus-kertomuksen kanssa. Synti, jonka jätämme taaksemme yrittää saavuttaa ja tuhota meidät. Se lähtee maailmanruhtinaan koko voimalla vaatimaan hallintavaltaansa takaisin. On olemassa siltoja, jotka pitää polttaa ja ovia, jotka pitää naulita kiinni. Näistä en enää kulje. Matka vie ensin Egyptin maasta Egyptin erämaahan ja siellä Siinainvuorelle.

Erämaassa Jumala käsittelee meidän lihallsuutemme. Siellä laki johdattaa meitä oman itsekkään itsemme kuolemaan. Lopulta se osa meistä, eli uusi luomus, joka on syntynyt uudesti ylhäältä, pääsee Jor-

danin virran toiselle puolelle luvattuun maahan. Ja sitten alkaa omien jättiläisten kohtaaminen.

Exodus kuvaa ihmisen koko hengellisen matkan synnin orjuudesta syvälle Jumalan lasten rauhaan ja vapauteen. Exoduksen profeettallinen puoli on saanut osatähtymyksensä, silloin kun Jeesus tuli keskellemme, kuten Mooses aikoinaan Egyptiin. Hän tuli pelastamaan kansansa sen synneistä. Jeesus johtaa meidät nyt vapauteen ja rauhaan, taivasten valtakunnan todellisuuteen.

Lopullinen profeettallinen täyttymys saavutetaan, kun koko Israel (12 heimoa) eli Juuda ja Efraim ovat jälleen yhdessä, yhden Kuninkaan hallintavallan alla. Silloin Messias Jeesus johdattaa omansa tuhatvuotisen valtakunnan rauhaan.

Lopullisen täyttymyksen lopullinen huipennus koetaan vasta viimeisen tuomion jälkeen, kun faarao eli tämän maailman ruhtinas, jota faarao kuvaa, tuomitaan ja heitetään ikuisen tuleen. Me, jotka olemme kulkeneet oman exoduksemme maailmasta Jeesuksen täyden hallintavallan alle, pääsemme yhdessä hänen kanssaan sisälle ikuisen luvattuun maahan, jossa ei tarvita enää luonnollista valoa, koska Jumalan asumus on kansansa keskellä ja valon lähteenä on itse kaikkivaltias Jumala, joka valaisee kaiken omalla kirkkaudellaan.

Israelin paluu -peli syntyi, koska niin oli tarkoitettu

Exoduksen hengellisestä ja profeettallisesta kertomuksesta voisi puhua loputtomasti. Se on vallannut kiehtovuudellaan ihmismieliä koko kirjoitetun historian ajan.

Rauhanturvaaja Henri Seppänen katsoi asemapaikallaan Golanin kukkuloiden yli, kohti luvattua maata, Israelia ja koki tullessa kutsutuksi. Seppänen elämässä kävi todeksi Jeesuksen sanat: Ette te valinneet minua, vaan minä valitsin teidät. Tuo valinta, jolla Jeesus valitsi, kovan taisteluihin tottuneen miehen, vei matkalle, joka on nyt yli 30 vuotta myöhemmin edelleen kesken.

– Exodus valitsi minut, vaikka en sitä silloin vielä ymmärtänyt, kertoo Seppänen. Sanan tutkiminen, alueen koluaminen ja Israelin kansan Jumalaan ja historiaan tutustuminen syytti sisäisen näyn, joka vangitsi ja vaati etsimään ymmärrystä. Vanhana vaeltajana, joka oli tottunut kulkemaan erämaissa, kartan varassa, ▶

KUVAUKSET
(kaikki mahdolliset teollisuudesta hautajaisiin) yli 30v kokemuksella.

KASSATALON Kuvapörssi
HYVINKÄÄ

PUH. (019) 439 470
WWW.KPFOTO.FI

Tosimies

Aina löytyy sopivia lukuhetkiä

4 Valon ja varjon taikaa
16 Lehti 700 sivua
30 Jumalan ihmisiä Alkuperä

Raimo Peräkylä Oy
MAARAKENNUKSEN LAADUNVALVONTA & TESTAUS

raimoperakylaoy.fi

▶ Lähtö Egyptistä, orjuuden maasta, matkalle luvattuun maahan. Unelmana vapaus, mutta edessä erämaa.

▶ Seppänen kiinnostui Exoduksen tapahtumapaikoista ja reitistä, josta hänellä itselläänkin oli aluksi täysin väärä käsitys.

Se johti asian perusteelliseen tutkimiseen. Jotta kukaan voisi koskaan päästä perille sinne, minne on tarkoitus mennä, pitää kartan olla tarkka. Pienikin virhe kartalla voi viedä kulkijan erämaassa kilometrien päähän siitä, mihin oli menossa.

Vuosien työ huipentui lopulta 2018 valmistuneeksi Return of Israel / Israelin paluu -lautapeliksi. Peli syntyi monen siihen uskovan ystävän yhteistyönä.

– Peli seuraa tarkoin Raamatussa kuvattua reittiä kaikkine ilmoitettuihin tapahtumapaikkoihin ja johon voimme kirjoitusten pohjalta luotettavasti uskoa, kertoo Seppänen. – Olen kyllä saanut kuulla väsymiseen asti, miksi Raamatussa kuvattua reittiä ei pitäisi ottaa kirjallisuutena, koska nyt siellä Siinain erämaassa ei näy 3500 vuoden jälkeen enää merkkiäkään leiripaikoista tai ”valtatiestä”, jota kansa voisi kulkea, eikä perinteisellä meren ylityspaikalla, Suezinlahdella, Faaraan sotavaunujen kärrynpyöriä, Seppänen totea sarkastisesti.

Sanaa jopa väärinään elokuvia ja kokkirjoja varten niin, että Siinainvuori saadaan siirrettyä Midianiin, vaikka missään ei niin lue. Ajatus on hämmäntävä, sillä Raamatussa kerrotun reitin kyseenalaistaminen tekee Exodus-kertomuksen luotettavuudesta koko Raamatun luotettavuuteen liittyvän kysymyksen.

– Jos en usko siihen, mitä Raamattu kertoo Exoduksesta, miten voisin uskoa mitään muuta, mitä Raamattu opettaa? Jos Raamattu voi valehdella yhdessä asiassa, niin on oletettavaa, että se voi silloin tehdä sen jonkin muunkin asian kohdalla. Tämä on siis syvimmillään Raamattu-kysymys. Onko Raamattu Jumalan sanaa, vai ei, Seppänen jatkaa.

Israelin paluu -peli vie matkalle oman uskon perusteisiin – 55 askeleen taival

Israelin paluu -lautapeli asettaa pelaajansa Mooseksen rooliin. Reitti

▲ Liiton vuori eli Siinain vuori oli ehkä merkittävin etappi erämaassa. Jumala teki siellä liiton kansansa kanssa. Israel halusi itselleen papin, vaikka kaikki olisivat voineet kohdata itse Herran.

▲ Lopultakin luvatussa maassa, nyt on aika juhlaa ja juhlat jatkuvat samassa profeettallisessa hengessä edelleen. Me odotamme Messiaista juhlimaan kanssamme ja lopullista saapumista luvattuun maahan.

seuraa Raamatussa kuvattua. Matka jakautuu osiin tai vaiheisiin, joissa jokainen pelaaja voi pelata omaa uskon elämäänsä, missä minä menen ja miten oman elämäni haasteet heijastavat sitä, mitä Exoduksessa tapahtuu?

Pelilaudalla on kaikki merkittävät matkan vaiheet. Pelin edetessä on edessä meri, joka ei suostu väisty-

mään, ennen kuin Mooses on ollut Herran neuvottelussa. Reitti vie Egyptin maasta Egyptin erämaahan, jossa vastaan tulee niin Maaran lähde kuin Horebin ja Horin vuorikin sekä viholliset, jotka yrittävät estää matkan jatkumisen. Lopulta edessä on Luvattu maa. Sinne ei pääse pysyvästi ilman 12 heimoa.

Peliä voi pelata nopeana pikape-

linä juurikaan uhraamatta ajatusta sille, mitä pelilaudalla todella tapahtuu, mitkä ovat ne haasteet ja vaiheet, joiden eteen pelaaja joutuu yrittäessään johtaa napisevaa kansaa kohti maata, joka vuotaa maitoa ja hunajaa.

Toisaalta peliä voi pelata haasteellisena ja ehkäpä ensinäkemältä hie- man monimutkaisena, täysiverisenä

strategiapelinä. Sitä on lähes mahdoton pelata pohtimatta Exoduksen teemoja: vitsaukset, Egyptistä lähtö, Kaislameren ylitys ja siitä eteenpäin vettä ja mannaa 40 vuotta, peli on kuten elämäkin, prosessi.

Lopputuloksena on elämä rauhan valtakunnassa, luvatussa maassa, jossa Jeesus ja Pyhä Henki hallitsevat. Se on maa, johon Mooses sai vain katsahtaa. Mooseksella ei ole asuinpaikkaa luvatussa maassa. Siinä on mietittävää, mitä se tarkoittaa meille, joiden peli muuttuu elämäksi ja huomaa yhtä äkkiä, että pätkäil- liseen, miten päästä luvattuun maahan kansan paljouden kanssa, työstääkin kaiken aikaa omaa matkaansa Jeesuksen ja Jumalan Hengen täyteen hallintavaltaan. Exodus on tarina, joka sisältää koko elämän, iloineen ja suruineen sekä juhlineen.

Historiallisena ja profeettallisena Exodus-peli tuo Jumalan juhlat esille hyvin konkreettisesti tavalla. Peli alkaa pääsiäisen punaisesta ympyrästä ja kulkee viikkojuhlan eli helluntain keltaisen ympyrän kautta lehtimajanjuhlan vihreään maaliympyrään (5. Moos. 16:16). Pelilaudalla ja pelisäännöissä näkyy havainnollisesti juhlien tarkoitus ja syvempi merkitys yksityiskohtineen. Siitä Jesajakin puhuu, kun hän puhuu Valtatiestä, Mesilasta: ”Käykää, käykää ulos porteista, tasoittakaa

kansalle tie, tekkää, tekkää valtatie, raivatkaa kivet pois, kohottakaa lippu kansoille.” (Jes. 62:10)

Ei ihminen elä pelkästään vedestä ja leivästä

Ihminen elää jokaisesta sanasta, joka lähtee Jumalan suusta. Henri Seppänen tietää sanan voiman. Sana muutti hänen elämänsä. Sana on sauttanut ja parantanut, mutta se on ennen kaikkea antanut elämää.

Sanan voiman kokemisen ja Exoduksen hengellisen syvyyden ymmärtämisen seurauksena Henri Seppänen tarttui hänelle tehtyyn ehdotukseen kirjoittaa kirja niistä hengen ja sanan syvyyksistä, joita Raamatun pitkäaikainen tutkiminen oli avannut hänelle. Kirja syntyi lukemattomien tuntien keskustelujen ja tekstin työstämisen seurauksena Matti Lahtisen kanssa. Exodus ja Jumalan juhlat, Valtatie luvattuun maahan -kirja julkaistiin Nehemia Median kustantamana elokuussa 2022. Kirjan toinen kirjoittaja on kirjailija ja pastori Matti Lahtinen. Exodus -kirjaa ja Israelin paluu -peliä on saatavilla erilaisissa verkkokirjakaupoissa ja tietenkin kirjoittajilta itseltään.

Tarkempi esittely pelistä ja kirjasta löytyy nettiosoitteista:

www.mesilgames.com ja www.nehemiamedia.fi

Valoa pimeyteen Nummelassa

Useat kristilliset toimijat yhdistävät voimansa Nummelan torilla elokuun puolivälissä. On jälleen Valofestivaalin aika. Usean tunnin ajan kello 16 alkaen kaiutetaan hyvää sanomaa odotetusti satapäisen yleisön kuultavaksi. Gospel-musiikin lomassa kuullaan lyhyitä puheenvuoroja sekä informaatiota Apajan ja ViaDian tekemästä avustustyöstä.

Festivaalipäivä, jonka puitteissa kerätään varoja vähävaraisten parissa tehtävään työhön, päättyy kello 21 Jippii Youthin esiintymiseen. Poni ja pomppulinna takaavat sen, että tähän ilmaiseen useiden esiintyjien tähdittämään tapahtumaan on mukava osallistua myös lasten kanssa. Tervetuloa siis lauantaina 17.8. Nummelan torille. Menossa mukana myös Tosimies-lehti.

ATENO
OY

Laserleikkauksesta
särmäykseen, koneistukseen ja
hitsaukseen – osavalmistuksen
ammattilainen

www.ateno.fi

ILOUITSET SPORT
USKO JA URHEILU

Mukana mm.

Kalervo Kummola, Sari Essayah, Teemu Selänne, Laura Salminen
LUE: www.ilouitset.fi

**KAIKKI
MITÄ TARVITSET
PYÖRÄILYYN**

CHEBICI

chebici.fi | 09 286 559 | Vanha yhendystie 2 | 04430 Järvenpää

ID.7 – Volkswagenin uusi lippulaiva

Kimmo Janas

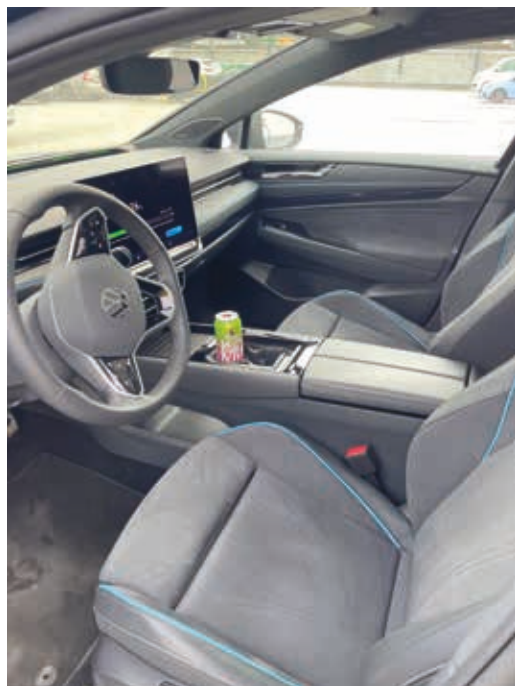
Kun otimme koeajoon tämän Volkswagenin uuden täyssähköisen ID.7:n, suurin pelkomme oli, ehdimmekö ottaa ulkokuvat ennen kuin povattu takatalvi iskee. Olisihan se ollut harmillista esitellä kesäkuun lehdessä talvisia kuvia... No, onneksi kävi tuuri ja onnistuimme.

Siinä missä sähköautojen ensimmäinen aalto oli kaupunkimaasturimaisia korkeita autoja, osittain jopa liiankin futurologisesti muotoiltuja, nyt on uu-

▼ Automaatti-ilmastoidut etuistuimet on varustettu myös pneumaattisella hierontatoiminnolla.

▲ ID.7 on varsin linjakkaan näköinen niin edestä kuin takaakin katsottuna.

▼ Takana löytyy mukavasti tilaa pitkäkoipisillekin matkustajille.

simpien sähköautojen muotoilu palaamassa perinteisemmälle linjalle. Niin myös ID-perheen uusimmassa sedanissa tai oikeastaan sedanin ja hatchbackin risteytyksessä, ID.7:ssä.

Auto on silmää hivelevän linjakas lähes viisimetrisen kaunokainen, jonka korkeus on vain 153,6 cm. Uusi korimalli on tietenkin aikaisempia ID-malleja aerodynaamisempi eli kulutuskin on niukempaa. Auto on varustettu 77 kWh:n, 286 hevosvoiman moottorilla, ja tehdas lupaa wltp-kantamaksi 588 km. No meillä Suomessa nuo ihanneolosuhteet harvemmin toteutuvat, mutta sitä takatalvea odotellessa 488 km:n range kuitenkin onnistui mukavasti.

Moottoritiellä viilettäessä ID.7 kulutti 18-20 kWh/100 km ja kaupunkiajossa liikuttiin 13-14 kWh:n tietämissä. Eli ei mitenkään pahat lukemat, kun autollakin on kokoaikin.

Lataa eikä meinaa

Siinä missä olemme aikaisemmin tuskailleet sähköautojen lataamista – tai siis sen hitautta, ID.7:n imaisi sisäänsä sähköä yllättävän ripeästi. Maksilatausteho on 175 kW, ja latauksen kesto DC maksimilatauksella 10-80 % ottaa vain 28 minuuttia. Parhaimmillaan Nokian Citymarketin K-lataustolpasta energiaa siirtyi minuutissa 10 ajokilometrin verran.

ID.7:ssä on myös pikalatausta nopeuttava ajoakun esilämmitys, joka käynnistyy navigoitaessa laturille. Toisaalta lämmityksen voi kytkeä myös manuaalisesti päälle kosketusnäytöstä.

▼ Tavaratilan tilavuus penkkien perusasennossa on 532 litraa. Pohjan alla löytyy lisätilaa vaikkapa latauspiuhille.

▲ Pyörítettävä vaihteenvaihtin on oikeassa viiksessä.

◀ Lämmitettävässä ohjauspyörässä on vain tarpeelliset säätimet.

◀ Smart Glass -panoraamakatto on varustettu sähkökromaattisella himmennyksellä.

◀ Etupellin alta ei löydy säilytystilaa, mutta tekniikkaa sitäkin enemmän. Lämpöenergian täyttöaukko (sininen) on sijoitettu omituisen hankalaan paikkaan.

Nelivetokin tulossa

Jo varsin pian heti koeajon alussa vakuutuimme, että kyseessä on tähän mennessä paras sähköauto, jota Tosimiehessä on koeajettu. Lisävahvistusta saimme myös vannoutuneelta Passat-mieheltä, joka oli sulaa voita ID.7:n kydyissä.

Auto on iso ja mukavan tilava, niin edessä kuin takanakin. Taaksepäin laskeva kattolinja ei kuitenkaan vie pahemmin pänttilää takana. To-

▲ Keskusnäytöstä voi selata eri toimintoja älypuhelimien tapaan.

▲ Kameraissa niin eteen- kuin taaksepäinkin on todella hyvä resoluutio.

► Mittaristo on poikkeuksellisen pieni, mutta toimiva...

► ...ja tuulilasinäytöstä löytyy lisää tarvittavia tietoja.

▼ Navigointi on erittäin selkeää 15-tuumaisella näytöllä, jota tukevat vielä tuulilasinäytön ohjeet.

► dennäköisesti ID.7 tulee ottamaan oman paikkansa maamme taksiliikenteessä varsin pian.

Akseliväli on lähes kolme metriä ja kun etupyörät ovat keulan kulmissa, sen kääntösäde on vain 10,9 m. Muutenkin auto on kepeä pyöriteltävä. Taisipa joku kollega mainita, että aivastaessa vaihtuu kolme kais-taa kerralla...

Koeajamamme ID.7 Pro Elegance

oli takavetoinen, mutta myöhemmin tänä vuonna on odotettavissa myös nelivetoinen versio, joka tulee varmasti nappamaan hyvän osuuden myynnistä, varsinkin farmariversi-ona.

Ei kun menoksi

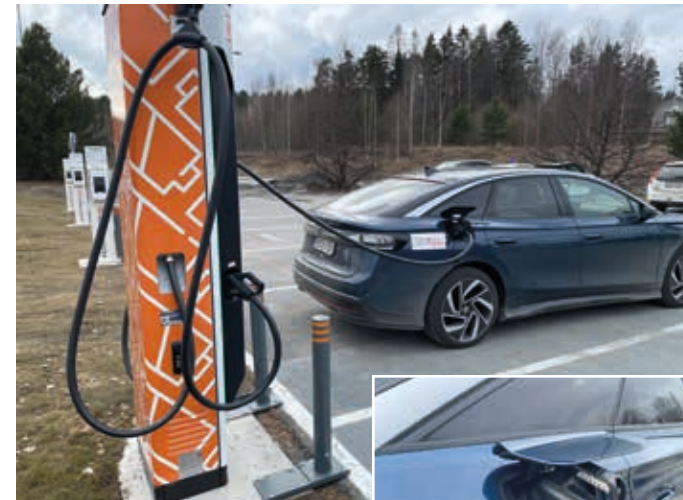
Ajaminen ID.7:llä on todella miellyttävä kokemus. Meno on hiljaista ja sulavaa. Auto myös kiihtyy tarvittavan rivakasti eli 6,5 sekunnissa nolasta sataan. Huippunopeus tällä pari tonnia painavalla ID.7:llä on 180 km/h ja vääntöä mukavat 545 Nm.

Comfort-ajasetuksella ajettaessa jousitus on sopivan jämäkkä mutta ei liian kova, joten hidastetöy-sytkään eivät tunnu liian kipakasti kuskin takalastissa.

Tuulilasinäyttö on erittäin toimiva ja informatiivinen, joten kuskin ei tarvitse turhaan vilkuilla keskusnäyttöön.

Ja kun on aika lastata ostokset

▼ IQ.Driven avustustoiminnot on havainnollistettu varsin selkeästi.

▼ Ratin lämmityksen nappi on hieman pahassa paikassa, ja lämmitys paukahtaa herkästi turhaan päälle.

▲ Keskusnäytöstä voi seurata latauksen edistymistä.

◀ Latausluukku avautuu ylöspäin ja suo-jaa samalla latausjohtoa sateella.

takakonttiin, sekin onnistuu kätevästi, kun takaluukku avautuu kat-tonrajaan asti.

Suomalaiseen ilmastoon ID.7 soveltuu erinomaisesti, sillä monitoimiohjauspyörä on lämmitettävä,

samoin tuulilasipesunestesuutti-met ja takasivuikkunat.

Riesansa kullakin

Mutta ei niin paljon hyvää, etteikö jotain negatiivistakin. Äänikomen-

Monissa nykyautoissa raivostutta-va ylinopeuden hälytys on ID.7:ssä vain kaksi hiljaista piippausta, eikä neljää kimeää piippausta kuten monissa kilpailijoissa.

Entäpä se hinta?

Koeajajon auton autoveroton hinta on 59 990 €, mutta lisävarusteineen (Design Plus -paketti + Interior Style & Wellness Plus -paketti) ja veroinen auto maksaa 65 650 €. Varmasti löytyy halvempiakin sähköautoja, mutta onko niiden varustelu samaa tasoa ID.7:n kanssa.

Meidän mielestämme auto on kyllä hintansa väärti.

▼ Koeajomme aikaan Suomessa piipahti näytillä myös uusi ID.7 Tourer, joka jatkaa sedanin linjakasta tyyliä. Tässä myös sedanin myöhemmin tuleva isompi 86 kWh akku, joka tarjoaa 685 km rangen.

▼ Farkkumallissa tavaratila on perusasennossa 545 litraa eli vain 13 litraa enemmän kuin sedanissa. Takapenkit saa siirrettyä tosin hieman pystympään asentoon, jolloin tavaratila löytyykin jo 605 litraa.

YRITTÄJÄ!

**Kaipaatko lisänäkyvyyttä
tuotteillesi/palveluillesi?**

**Mainosta
Tosimies -lehdessä!**

**Ota yhteyttä:
puh. 0400 596 120
tai info@faktapro.fi**